Hain 12850
BMC I, 114
Kristeller 93
Fairfax-Murray (German) II, 380.
Schreiber 4921
Muther 572.
Goff P-427

Hec eſt noua quedaz. ſingularis atqꝫ rara legenda. ex alijs ſex legēdiſ col-

lecta et perfecta. tractans de origine. et vite ordine. de conuer-
ſione; ac magiſtrali diſputatione. aſt de paſſione. morte. ꝛ mi-
raculis generoſe Regine, necnon glorioſe virginis et martiris
ſancte Katherine. Ciuis quoqꝫ olim erat vrbis Alexandrine.

Incipit prologus fris Petri

super legēdaꝫ gloriosissime et singularissime virginis Katherine atq; martiris.

Cum secundū sententiā sapiētis et iusti Iob nihil fiat in terra sine causa: ⁊ ego ꝓponā cū dei adiutorio nouā cōpilare btē ꝟgis katherine legēdaꝫ: ꝯueniēs fore iudico: causas manifestare: que me ad hoc confidenter inducant. Et breuiter dicendo tres sunt cause me principaliter ad hoc inducentes. Prima causa est necessitas me mouens ad cōplēdū defectū. Scda cā est deuotio ⁊ reuerētia meū trahēs affectū erga talē virginē. Tertia cā est caritas ⁊ amor: q̄ me cogit festinare ad huiꝰ opis efficientiā. Necessitas quippe me mouēs ad ꝯplēdū defectū est: qr de ipa btā katherīa ī diuersis ptibꝫ orbis q̄nq; reperi legēdas: que salua reuerētia eorum: qui illas fecerunt defectuose in nōnullis existūt eo q de patris ipsius sancte virginis genealogia nichil ponant: nisi tantum q rex fuerit ipse. sed nō in quo regno: neq; de causa et modo conuersionis eiusdem virginis ad christū. de quibus penitus nihil ꝯtinēt. Meū insuper trahit affectum ad hunc subeundum laborem magna deuotio ⁊ reuerētia quas habeo ⁊ habere teneor ad hanc beatissimā virginē katherinā: ex innumerabilibꝫ bñficijs tam spūalibꝫ q̄ corpalibꝫ q̄ tam ī paruis q̄ in magnis crebro recepi: et quotidie recipe a sua benignitate me fateor: plene confido. Cogit me etiam festinare ad huiꝰ opis effectū amor et caritas quam habeo vt teneor ad dilectissimū fratrem meū: frēm Iohannem: cuiꝰ caritati hoc opus dedicatur ⁊ destinat. Proposui ergo preter illa q̄ in predictis inueni legēdis genealogiā quoq; regis Costi patris scilicet sui: publice referare: necnon et vnde

fuerit mater eius vt nobilitas scd͡m carnem hui⁹ sancte virginis appareat. Denique ⁊ qd͡ fuerit regnum eius et cū hoc modum et causaȝ sue conuersionis: qualiter fuit ad christum conuersa. Ad que verius manifestanda tenere volui consilium magistri summi scȝ domini nostri Jesu christi in euangelio dicentis. Petite et accipietis. querite et inuenietis. Petiui enim et quesiui et idcirco inueni que querebam. Sed quid querebaȝ? Quod quidem semel predicari audiueram a quodā fratre minore. Qui magn⁹ reputabat hystoriograph⁹: videlicet ꝙ rex Costus pater beate katherine fuit frater germanus magni Constantini imperatoris. Sed vt iunior tunc post predicationem eius non curaui petere nec scribere vt possem melius memorie cōmendare. Quando autem perueni ad perfectiorem etatem anhelabam memorari quod olim audiueraȝ. sed hoc ad plenum non poteram ꝓpter magnum temporis spaciuȝ quod quidē interim defluxerat. Ad fratrem quoqȝ p̄dictum accedere non valebam. nec sibi faciliter scribere poteram. quia vt moris est ipsius perfectissimi ordinis: mutare fratres sepe de loco ad locum ne spem suā in rebus caducis et transitoriis ponāt. Frater ille nō solum ad alium locū ꝓpinquum vel custodiam aliaȝ: verūetiam ad aliam remeauerat longius prouinciam. Que ꝓpter anxius quoqȝ ⁊ tabescens a magnis histoGriographis ⁊ famosis viris sepius petebam: ⁊ lōgo tempore sollicite per antiquas ecclesias circuiui: scrutans libros. legendas. historias antiquas. ⁊ cronicas: si possem inuenire quot scilicȝ filios habuerit primus Constātinus. pr̄ videlicet Constantini magni. Et si prefatus Costus fuerit inter illos vnus. Et non inueniēs clare quod querebā: gemēs in mente rogabam dominū deum nostrum sepe et beatam Katherinam vt sua solitate pietate mei miserta iustum adimpleret deside-

rium meū .quod sui gratia plene esset susceptum. Quā autem perseueranter petiui et sollicite quesiui ꝛ hoc qđ querebam inueni. Nam audiens nominari religiosuꝫ quendam ordinis scꝫ monachoꝝ virum vtiqꝫ famosum in scientia. et maxime in hystorijs.qui tūc erat generalis vicarius domini populoniensis et massarij episcopi. accessi ad eum et raciocinando cū eodem de ꝑdicta materia.humiliter rogaui quatenus si aliquid đ hoc haberet mihi ostendere dignaretur. Qui benigne annuens votis meis:nō solum quod querebam oretenus mihi dixit. sed etiaꝫ in scriptis clare ostēdit.ꝛ manu ꝓpria illud transscriptuꝫ dedit:sicut ipē vt studiosus ac sollicitus de antiqͥs acceperat hystorialibꝫ libris. Videlicet qūo Costus pater beate Katherine virgīs filius fuerit Constantini: patris scꝫ Constantini magni.prout clarius in legēda patebit inferius. In qua legenda manifestius insuper apparebit:qūo et quare hec beata virgo Katherina fuerit tam perfecte ad christuꝫ cōuersa cum prius esset pagana.sicut ego clare accepi de quodām libro antiquo qui est in sacristia sacri loci sanctissimi confessoris beati Francisci patris nostri đ assisio. In sequenti etiaꝫ legenda continentur actus ꝛ vita ipsius ꝑciosissime virginis katherine necnō causa et modus sui martirij.et alia multa que magis probabilia videntur.velud in prefatis reperi legendis . et in nōnullis alijs libris antiquis. Que autē de Dyocleciano et Maximiano dicentur nulli superflua sed necessaria videantur. Quia si nō diceretur modus qūo ad imperium peruenerunt: non perfecte sciretur causa quare tā atrociter christianos persequebāť. Propter quam persecutionem vt patebit mltarū permisit deus fieri rebellionem prouinciarum. Ob cuius rebelliōis causam missus est Constātinus in greciam.vbi Costum genuit huius sctē Katherine patreꝫ. Et sic etiam

multa alia de q̄busdā ponē tur principibꝫ ad maiorem claritatē ordinis huiꝰ mate rie:q̄ intuenti ꝛ limpide in telligēti minime superflua videbūť. Et licet insufficiē tem me sentiā ad sufficiētēꝫ laudem exprimendam tam magne et gloriose regine: q̄ nūc tam gloriose regnat in celis.nihilominꝰ ꝯfisus de adiutorio eiꝰ vt possim ad ꝑfectū deducere finem:pre sumpsi hoc arduū incipere opus. A qua regina glorio sissima scꝫ katherina:cuius reuerētia et deuotio ad ista me principaliter mouent:ꝛ a caritate fraterna insuper ad hoc me inducēte.ex nūc ꝛ ex tūc veniam postulo:si me dicere aliqua minꝰ sana cōtingat:cū tamen hoc po tius ex defectu sciētie q̄ꝫ ex mala volūtate vel arrogan tia possit ꝯtingere. Quare me rogo pacifice corrigi et nō turpiter iudicari:sic̄ nec ego alios ī sil'ibꝫ huiꝰ mate rie scriptores turpiter iudi caui:sꝫ potius id qđ ipi nō posuerūt cū magno labore vt ꝑdixi suppleui. Hec aūt oīa tam ꝑtinentia ad iniciū huiꝰ materie atq̄ꝫ ꝓgressum vite ipsiꝰ katherine sancte: q̄ꝫ etiā ad martirium ꝛ ꝯsu mationē sui corpis:ꝛ ad se pulturā eiꝰ.xxiiij. distincta capitulis describuntur infe rius annotatis.

Explicit prologus.

Incipiunt ca pitula legende singularis ꝛ electe ipsius beate katheri ne virginis et martiris.

Agitur ergo ī primo capl'o De Dyocleciano ꝛ Maxi miano .q̄ scꝫ ipsi fuerint: et qūo Dyoclecianꝰ misit in greciā Constantinū auum beate katherine:ꝛ cum hoc scꝫ quare. Folio primo

Scđo agiť de nobilitate ꝓ geniei huiꝰ sctē virginis ex parte sui patris. Incipiēdo ab auo suo Cōstantino vi delicet primo. Fo.iij.

Tertio agiť de Cōstantini substitutōe impiali:ꝛ de eiꝰ vxore tertia:ac eiꝰ fine.ꝛ de substitutōe cōstantiui:ꝛ de filijs eiꝰ.quot scꝫ ꝛ q̄ fuerūt ꝛ đ fine dyocleciani ꝛ maxi miani:necnō đ successoribꝫ eorundem. Fo.v.

Quarto agit de regno regis costi pris btē katherine: qđ scz fuerit illud ⁊ vbi. viij.
Quinto agit de matre btē katherine: ⁊ quō ad christū fuerit ꝯuersa mater eius: et de ortu et sufficientia magna isti⁹ sctē ṽgis ka. ix.
Sexto agitur de causa et modo: quibus scz beata katherina fuit ad christū conuersa. x.
Septimo agit q̄re videlicz btā katheriā voluit recedere ꝺ regno paterno: ⁊ ire ad alexandriā q̄ erat de terris matrimonij sui: ⁊ de morte matris sue dilecte. xiij.
Octauo agitur ꝺ scelerata vita Maxentij: ⁊ quō a constantino magno fugatus ꝺ vrbe iuit ad alexandriam: qn̄ fecit martirizari beataz katherinam. xiiij.
Nono agit q̄re Maxenti⁹ existēs alexandrie mot⁹ sit scribere ꝓ sacrificio ydoloꝝ et de tenore sui iniqui precepti: et de solēnitate illius sacrificij. xvi.
Decimo agitur quō beata katherina increpauit imperatorem de sacrificio ydolorum: xvij.
Undecimo agit de impugnatiōe Maxentij ꝯtra beatam katherinā de Jesu crucifixo: et de responsiōe sancte virginis ꝯtra impugnationem Maxentij xix.
Duodecimo agitur de cōmendatōe responsiōis ṽginis ꝯtra Maxentiū facta. ⁊ quō clam misit ꝓ sapiētib⁹ ꝯtra eam: quā interim detineri fecit in carcere. xx.
Tredecimo agit de aduētu ad alexandriā q̄nquaginta sapientū ꝯ sctāz ṽginem. et quō angelus ei apparuit in carcere p̄dicēs illi victoriaz contra illos. xxij.
Decimoq̄rto agitur de disputatōe beate katherine et q̄nquaginta sapientū facta corā imꝑatore et populo. et quō sancta ṽgo vicit illos ⁊ ꝯuertit ad christū. xxiij.
Quintodecimo agitur de martirio ipsoꝝ sanctoꝝ q̄nquaginta sapientum. et de confortatiōe eis facta a btā katherina. xxvij.
Sedeciō agit de fallacib⁹ blandicijs ⁊ ꝓmissiōib⁹ tyrāni factis btē katherine. et de prudenti et constante responsione ipsius. xxviij.

Tabula

Decimoseptimo agitur de primo martirio btē katherine p virgas ferreas facto. et de angelorū visitatōe ꝛ luminis illustratione in carcere nimis tetro. xxx.
Decio. viij. agit̄ d̄ iꝑatrice ꝛ porphirio pꝛīcipe militie. q̄ de nocte inerunt ad carcerem ad visitandū sctā3 kat. ꝛ qūo ꝯuersi sunt ad fidem christianā p eandē. xxxi.
Decimonono agit̄ de porphirio q̄ ꝯuertit milites suos ad xp̄m. ꝛ qūo xp̄s visitauit ꝟginē ī carcere. ꝛ qūo ip̄a p̄sentata impatori tyrāno excusauit innoxios de suo cibo. ꝛ qūo ip̄a p̄sentata impatori iterato :ip̄e persuasit iniqua. et de pulcerrima responsione ipsius ad illum. xxxiiij.
Uicesimo agit̄ de q̄dā ip̄ia ꝑsuasiōe ꝟgini facta vt obediret tyrāno. ꝛ d̄ responsiōe ipsius ad illos. ꝛ qūo eorū multi ꝯuertebātur ad fidē. et d̄ horrēdissimis rotis q̄ ī ictu fulmīs fracte sunt per orōe3 btē katherīe. ꝛ d̄ martirio iꝑatricis ac porphirij ꝛ militū suorū. xxxvi.
Uicesimoprimo agitur de blandicijs iteratis ꝛ minis ipsius tyrāni. et de constantissima virginis respōsione ac de sententia mortis lata ꝯ eam. ꝛ d̄ pulcerrima eius orōe p suis deuotis. necnō de ipsius impletione. et de illius decollatiōe et lactis effusione ; et eiusdem in syna tumulatione atq̄ olei emanatione: xl.
Uicesimosecūdo agitur de vindicta quam deus fecit mediante Constantino patruo beate Katherine sicut ipsa predixit ꝯtra Maxencium tyrānum. q̄ eam tam crudeliter iussit cruciari et tandem occidi. xlij.
Uicesimotertio agitur de Licinio quomodo auersus est ab ipso Constantino. et de ip̄o Constantino postq̄ solus obtinuit monarchiā. et qūo filios suos et qn̄ et vbi promouit. xliij.
Uicesimoquarto ꝛ vltimo agitur de miraculis eiusdē virginis in generali. et quo tempore passa sit hec virgo beata Katherina. xlvi.

Finis Tabule

Incipit legenda beate Katherine virginis et martyris In cuius primo capitulo agitur de Dyocleciano ⁊ Maximiano qui scȝ ipsi fuerint. ⁊ quomodo dyoclecianus misit in greciã Cõstantinũ auũ. videlicet sancte katherine ⁊ q̃re.

Dyoclecianus nobilitate obscurus de Dalmatia ciuitateq; salona trahens originem; tricesimus ab augusto. in dalmacia factus ẽ ab exercitu imperator. ⁊ viginti annis rempublicã gubernauit. Modũ autẽ quomõ ad regnũ peruenit recolo me legisse. in quadam antiqua cronica. ꝑ vt sequit̃. Nam a parthis atq; barbaris principijs rumor venit et de multis alijs hostib9 infe

stantibus romanum imperium et ipsis romanis causam querentibus. est per deos responsum datum vt illi si vincere vellent. imperatorem habere curarent. quem comedentem in mensa ferrea reperirent. Discurrentibus ergo vndique militibus sollicite querebant. si aliquis ex potentibus mensa ferrea vteretur. Cum vero nullum talem penitus inuenissent. quidam ex militibus propter hec per dalmatiam transeuntes. et per deuia oberrantes. ad locum vnum venerunt. et inquisitione dimissa redire decreuerunt. At cum rusticum quendam prospicerent arantem. qui iam fatigatos soluerat ab aratro boues. vt reficerentur in pascuis. et ipse vt se reficeret resedit. tunc venerunt ad eum vt de via requirerent eum. Inueneruntque eum panem super vomerem posuisse. quo loco mense vtebatur in agro. At ille dum eos venire ad se prospexit illis curialiter assurrexit et de via eos edocuit. Et cum eis conferens super multis prudenter querebat et suggerebat et quesitis prudentissime respondebat. acute obiecta dissoluens. Videntes ergo milites quod esset corpore valde decorus. facundus eloquio. moribus multum compositus. sensu quoque plurimum videbatur acutus. nihilominus aduertentes quod verificatum foret in eo presagium. eo quod comederet super ferrum causam itineris sui pandunt illi. et supplicant vt eorum pareat voluntati. Sicque ille ab illis ad exercitum ductus. romanum ad imperium est promotus. Hic ergo inter reges alios magis honorem zelatus est ydolorum. et ceteris crudelius persecutus est nolentes ydolis ymmolare. Ea de causa vt in dicta cronica continetur. quia per deorum oraculum se ad imperium videbat fuisse promotum. At sicut eustacius dicit. senatus dyocleciano gratiam prestare volens: maximianum collegam imperii illi fecerunt. Quis autem maximianus ille fuerit et de eius origine hoc perfecte repi in dicta cronica. Hic enim maximianus rusticus sicut dyoclecianus. genere extitit dalmatinus. Et fuit vir corpore fortissimus. et ideo forte ab

hercule herculeus est voca-
tus. Postq̃ aũt dyoclecia-
nus ad imperiũ est assum-
ptus. ⁊ prudẽter rempubli-
cam gubernauit. viriliter-
q̃ defensabat. tam senatui
q̃ populo nimium gratus
erat. Sed quia natiuo ae-
re derelicto ⁊ labore inquie
tem mutato. necnõ ⁊ omis-
so cibo diutius assueto. cũ
delicatis cibis iam vti ince
pisset. natura mutationes
has non sustinens repenti-
nas. rome est adeo grauiter
infirmatus vt nihil illi con
ferret medicorum consilium.
Tũc maximianus illi quõ
dam amicus dũ pcepit hec.
ad eum cõcito gradu romã
veniens pallatiũ adijt. sed
ad eum impedientibus famu
lis puenire vix potuit. Ita
q̃ tandem introductus be-
nigne ⁊ letanter ab ipso su-
scipitur. sicut quondã sibi spe
cialis amicus. Corã ergo fa-
miliaribus ⁊ principibus se pru
dẽs rusticus medicũ dixit:
necnõ ⁊ ab imperatore prudẽ
te velut medicus honorabatur
⁊ sic illi licentia ad eũ acce-
dendi conceditur Confert er-
go de multis cũ imperatore q̃
expedire videbãtur impio-
Tandem principẽ exhortatur
si sanitate potiri vellet pri-
stina q̃ scz insolitis erat de
licijs pturbata. rediret ad si
bi consueta cibaria. ⁊ interdũ
nimia quiete depulsa. se cõ-
petentibus laboribus exerce-
ret. Quod dum ille fecisset
post tempus modicum p ru-
sticanũ. medicum nimiũ de
licatus egrotus. est saluti pri
stine restitutus. Ex quo fa-
cto letatus est valde senatus
gaudetq̃ populus romanus
⁊ sic maximianus om̃ibus
factus fuit amabilis. et fa-
mosus. Itaq̃ dyoclecianus
qui hunc homiẽm nouerat
fortem. industrium ⁊ prudẽ
tem. primo sibi eum fecit cõ
siliarium. ⁊ imperij cuncta
magna negocia illi cõmit-
tens. cito eum postmodum
ex cõsensu senatus cesarem
esse instituit. Eo in tempe
scz anno decimo impij dyo
cleciani cũ ipsorum amborum as
sensu. psecutio decima post
neronẽ xpianis infertur. Ab
iniquo enim dyocleciano in
orientalibus ptibus ⁊ in oc
cidentalibus a crudeli ma-
ximiano seuiebat psecutio

omībꝫ q̄ ⁊ alijs crudelioꝛ fuit. Eusebi⁹ cesariēsis ecclesiastice hystoꝛie libꝛo octauo hanc ꝑsecutionē diligenter valde lucideqꝫ ꝺſcribit. Nā ⁊ scđm oꝛosium decem annis persecutio hec durauit. Scđm ꝟo eusebiū libꝛo iā dicto. Dyocleciani ⁊ maximiani imperij tꝑe agebatur mēsis martius. ⁊ pasche dies solennis instabat. cuꝫ eorum edicta iniqua. in terris omībꝫ sunt ꝓposita et diuulgata. vt scꝫ ecclesie sacre ad soluꝫ vsqꝫ destruerent̄ sacre scripture ignibꝫ vꝛerentur. omisqꝫ chꝛistianus omi ꝓrogatiua sublata maneret ī famis. ⁊ si seruus antea fuisset libertatem consequi nūqꝫ posset. De hinc cū multitudo rusticana qꝫ plurima in gallia recollecta cōtra romanos ꝑniciosum niterent̄ excitare tumultuꝫ. Dyoclecianus maximianū cognomīe herculeū iam cesarē factū rusticis obuiare. turbis collectis in galliam misit. Qui cōcitus illuc vadens manū hominū imperitā facile militari ꝟtute ꝯpescuit et vicit. In hoc suo itinere fertur occidisse thebeoꝝ illā nobilissimā legionem cui ꝓerat sanctus mauritius. eo ꝙ nollēt ydolis ymmolare. Dei igit̄ altissimi nutu fideles xp̄iani. pessimis vꝛgentibus supꝛadictis pꝛincipibꝫ spectaculū facti sūt toti mūdo. Nam aliq̄ eoꝛuꝫ sunt flagris discerpti. alij virgulis fossi. alij feris. ⁊ ignibꝫ traditi. Et vt bꝛeuiter dicā omīa in eis toꝛmētoꝝ genera sūt ꝓbata. Sed erāt aliq̄ ex paganis qui tantoꝝ maloꝛuꝫ pietate confossi. multos ex xp̄ianis ad ydola pertrahentes. ac eos licet false sacrificasse dicebāt. ⁊ sic libere abire sinebāt. In hoc tamē tales xp̄iani culpabiles erāt. eo ꝙ sibi crimē obiectum silentio ꝑteribant. ⁊ quasi sic esset tacendo cōfirmabant. Aliqui tamē eoꝛū palam se non sacrificasse clamabant. Sic ergo ꝑ diuersas vndiqꝫ ꝓuincias incōpꝛehensibilis erat nūerus occisoꝝ xp̄ianoꝝ. quos vt in omnibꝫ se bestijs seuioꝛes ostendāt sepeliri sanctos denegāt. Verūtamē penas sanctis inflictas. diuinus non despexit

oculus: sȝ ꝯtinuo affuit eiꝰ vltrix dextra. Nam hi duo reges qui duȝ pacem eccl'ie seruauerant cū omī ꝓsperitate imperium gubernarūt. Postq̄ȝ vero ꝑsecutiōes ecclesie ꝑ eos facte sunt: diuina iusticia concitatis vndiq̄ȝ aduersarijs: illos perturbauit: ⁊ in tantam eos dimersit amentiā. vt dum per hostiles acies insurgētes redigi rempublicaȝ existimarent in nihilum: sponte deposuerūt impium. Sȝ anteq̄ȝ deponerent illud. repēte carusius in britania purpurā sūpsit: ipsasq̄ȝ britanicas oras occupauit. Hac ḋ causa vt dicit. qꝛ maximianꝰ tūc cesar eū occidi māda uerat. eo ꝙ positus ad custodienda occeani littora que franci ⁊ saxones infestabāt Arreptam a predonibꝫ predam suis dominis non reddebat: sed sibi in integrum vendicabat: ex quo suspicō orta erat. ꝙ hostes fines illos inuadere malicia ꝑmittebat. Deniq̄ȝ archillaꝰ rex in egypto factus est dyocleciano rebellis. et ideo totaȝ affricam deuastabat. Narsicus insuꝑ rex persarum vrgente bello p̄mebat dyoclecianum. vnde ⁊ cedendo inhonoratus cogitur dyoclecianus romā reuerti. Sed tunc vtiq̄ȝ ipse prophanus princeps periculis his permotus maximianū herculeum sic dictum ex cesare fecit augustum vt dicit Orosius. Tunc etiaȝ magna ꝑs grecie romāo rebellauit imperio. Ad quam recuperandam a dyocleciano imperatore: et senatu Constantinꝰ missus est strēnuus dux pugnantium. q̄ȝuis adhuc iuuenis cum ingenti exercitu valde.

Secundū capitulū

In quo agitur de nobilitate progeniei huius gloriose virginis katherine ex parte sui patris Incipiendo ab Auo suo videlicet cōstantino primo.

Hic constantinus fuit vir Romanus: nobilis quidem genere. et potens. sed moribꝰ ꝛ prudentia longe nobilior: qui claudij imperatoris nepos fuit ex filia eius. Mari aũt transuecto in greciã ꝑuenit Constantinus. ꝛ in paruo tꝑe rebellem recuꝑauit ꝓuinciã. nõ minus prudẽtia et discreta benignitate. q̃ȝ armorꝝ dira ferocitate aut minis. Quo audito romani qui eũ miserũt gaudẽtes ipm̃ in illa ꝓuincia quousqȝ r̄uocaretur dñm constituũt. In qua existens vigebat prudẽtie gratia ꝛ fulgebat morũ ꝓbitate Unde factum est: q̃ rex quidam senex de finibꝰ grecorũ: audiens celebrem famã ipsius. vnicã quã habebat filiam prefecto constantino vxorem tradidit. ꝛ eam regni sui post mortem ꝓpriam heredem instituit. Ex qua

prima vxore genuit constan
tinus. filiuz Cuius nomen
erat costus. Hic crescēs in
psona ꝛ vltra etatem suā in
moruz pspicuitate auū suū
regem scz senem valde ala-
crem fecit: ac taliter exhila-
ratus de filie sue ple: pro re
gni successoria gubernatio-
ne non multū post viā car-
nis vniuerse est ingressus.
Factus igitur costus iuue-
nis pulcherrimus: omibus
carus ꝛ gratiosus de cōsen-
su romanoꝝ a pr̄e suo cōstā
tino coronatus est in regno
materno: qa ipse constanti-
nus dieb9 illis a romāis nu
tu diuino vt patebit fuerat
reuocatus. Tūc constātin9
costum filiū suū coronatuz
in regno materno cū matre
dimisit. ꝛ inde ad romaz re-
cessit. Et hec causa est quare
historia Triptita tenet q̄ q̄
dam aliȷ̄ historiographi nō
computāt p̄dictum regē co-
stum. inter filios ipsius con
stantini. quia nō fuit eū lo-
caliter secutus. sed cum ma
tre. vt dictum est remāsit in
grecia. Et cōsuetudo historio-
riographorum est vt in plu
rimū. qn̄ volūt tenere histo
riam alicuius hoīs. q̄ tunc
nō ponāt nomīa omniū fili
orū eius sed tantū illoꝝ q̄
sequūtur pr̄em: ꝛ presentes
sūt in actib9 suis. ꝛ illorum
etiā qui paternā consequūt
hereditatē. Et sic de q̄ttuor
filiȷ̄s Cōstantini nō ponūt
cōiter ab hystoriographis.
nisi tres filiȷ̄ scz Constātin9
impator. q̄ consecutus fuit
honorem maioris heredita
tis p patre suo. vt infra pa-
tebit. Et duo aliȷ̄ post cōstā
tinū nati q̄ secuti sūt pr̄em.
videlicz Tertius fili9 a pr̄e
vocat9 cōstantinus. ꝛ quar
tus liberius dalmaci9 no-
mīatus. Perueniēs quoqz
cōstantin9 romā ab impato
re ꝛ senatu cū magno hono
re susceptus est. ꝛ mox ē di-
rectus post reditum. cum ex
ercitu maiore priore aduer-
sus hyspaniā: quā in paruo
tempe astucia. clemētia pbi
tate et valida manu ad Ro
manū reduxit imperiū. Et
subiugata hispāia pfectus
est ꝯtra regez Britanie nec-
nō ꝛ anglie. qui romāis tūc
rebellauerāt. Cum aūt pue
nisset in galliā sciēs regē bri
tonū multū esse rebellem et

nolle reflectere frontē, ordi-
natas castroꝝ acies contra
eū primo direxit. At appro-
pinquantibꝫ inuicē inimi-
cis durū bellū extitit inter
eos, ꝛ tandē campum obti-
nuit victor cōstātinus. bri-
tonū regeꝫ ꝑlio interempto
Cui regi defūcto vnica tm̄
fuerat filia noīe helena. quā
secrete rapiens prudēs eius
pricipalis pedissequa timo-
re inimicoꝝ ne ab eis impu
dice tractaret̄ ꝛ ꝓnimia ipsi
us puelle pulchritudine, oc
cultauit illam in domū cu-
iusdam molendinarij q̄ sin
gulariter regem britonū di-
lexerat, ex frequētatiōe aule
regie Constātinus ꝟo habi
ta victoria in britania mio-
ri: que nūc simpliciter sine
distinctiōe maioritatis aut
minoritatis britania vocat̄
At in eadem insula vicario
dimisso, multos ex britoni-
bus viros vt expediens vi-
dit secum ducens, aciē dire
xit versus angliā. que tunc
tēpis vt asserūt quidā, ma-
gna britania dicebatur. q̄a
licet iaꝫ mortuo suo rege. vt
audiuimus. nihilominus
tamē anglici in sua duricia
ꝓsistebant. At transito con
stātino ꝑ mare ꝑuenit in an
gliam. ꝛ stans secus litus.
dux ipse prudens ꝛ probus
totū nauigiū suꝑ quo mare
trāsierāt igne cōburi ꝓcepit
Deinde ꝯstituit vt britōes
q̄ cū eo erant ante oīs inua
derēt anglicos, ne ꝓditorie
post romanos incederēt At
turmatim romāi exercitus
ordinās acies, ꝯstāter circū
astātibꝫ dixit turmis. Audi
te me victores electi Roma
noꝝ cōmilitones ꝛ ꝓli qui
astatis: mēores estote. qm̄
p̄res nr̄i nūq̄ȝ in bello victi
retrocesserūt: sꝫ potius mor
te ꝓ honore ciuitatis nr̄e ꝛ
romani imꝑij succumbere
volebāt: aut certe vt trium
phatores inimicoꝝ ad pro-
pria remeabāt. Nō ergo de-
generes simus in moribꝫ, qꝛ
illis neq̄q̄ȝ deteriores sumꝰ
in virtutibꝫ iam exꝑtis. At
vt nulli sit absq̄ȝ victoria
retrocedendi spes: ꝛ frustra
circūire nostꝝ nauigiū iam
est combustū: Insuꝑ angli-
cos fore barbaros noscite:
ac beluis existere crudelio-
res marinis. Minime autē
ex hoc ē timēdū, sed fortius

pugnandũ quia ꝓbitas nõ a crudelitate. ſed crudelitas a ꝓbitate inueniẗ ſepius deuicta. Nonne calliditas et crudelitas magni ſerpẽtis a ꝓbitate crebro aq̇le vincitur. Milites aũt populuſqꝫ roman⁹. vt in pluribꝫ orbis ꝑtibꝫ exꝑientia docet. Nonne sũt aquilis velociores et leonibꝫ fortiores Pugnem⁹ igiẗ vt probi viriliter cõtra crudeles ꝓ iuſticia. quã nobiſcum habemus. Et ideo faciet nos ſemper victores. Animati ergo ex verbis prudentis ducis. exertitus ipſe vt elephantes ad ſanguinez ꝯtra aduerſarios audacter ꝓperauerũt muniti. Dimicãt igiẗ primo cũ britonibꝫ ipſi anglici q̃ſi victores. ſꝫ occurrerũt eis romani. q̇bꝫ licet nõ ſtatim. finaliter tamẽ victoria ſubminiſtratur de celo. ducis prudẽtis clementia ꝛ ꝓbitate miranda. Qui r̃ducta pacifice ad priſtinam ſeruitutem anglia. mirificus redijt ad minorẽ britaniã victor. Infra quã ſemel ad ſolatiũ ꝑgens deuenit in molendinum vbi predicta helena ſtudioſe necognoſceretur. vilibus erat mancipata obſequijs. Cuius pulcritudinez per illos qui primo viderãt eam cognoſcẽs conſtantinus. capi illam iuſſit atqꝫ deduci ad eius aſpectũ. Que cum nimis placuiſſet in oculis ei⁹ credens illam eſſe filiaz molendinarij. iubet ꝓpter eam bene tractari p̃rem. Ipſam quoqꝫ quia tunc paci vacabat ſibi ꝯcubinaz ſeruauit. Sed poſt paucũ temp⁹ veritate compꝑta. ꝙ filia fuiſſet prelibati defuncti regis. Britonũ. ꝛ nouitatibꝫ iam habitis de nece vxoris quã cũ filio ſuo coſto in grecia dimiſerat. Helenam ſibi in vxorem aſſumpſit. ꝛ ex ea liberum genuit admirabilem ac eius nomen conſtãtinus vocari mãdauit. Que omnia p̃dicta audientes romanoꝝ principes ꝛ ſenatus. p̃fectum conſtantinuꝫ britonũ regem non parũ alacres conſtituerũt de cõmuni cõſenſu.

Tertium capitulum in quo agitur de cõ

stantini substitutione con-
stãtino. atqꝫ de filijs eius.
quot ꝛ qui fuerũt. ꝛ de fine
Dyocleciani ꝛ maximiani.
Atqꝫ de immediatis succes-
soribꝫ eorundem. Insuper
quomõ maximianus Vale
rius priuauit regem costum
regno suo ꝛ postea liberta-
ti restituit.

Cernen-
tes itaqꝫ dyo-
clecianꝰ ꝛ ma
ximianus mi
ram recupati
onẽ ꝓuincia-
rũ ꝑ Cõstantinũ factã. am
pliori eũ cogitauerunt exal
tare honore. Unde factũ est
ꝙ dyoclecianus filiã suam
maximiano galero filio ma
ximiani herculei in vxorem
ꝓberet. et ipse maximianus
herculeus filiam suaꝫ noĩe
theodorã vxorem dedit re-
gi cõstantino primo. Quis
haberet prius adhuc viuen
tem aliam. scꝫ helenã regis
quondã britonũ filiam. At

aliã filiam suam sororez scz ipsius theodore. cõstantino tradidit vxorẽ filio prefati constantini ex helena nato. sed q2 pagani erãt. nõ curabãt duas simul hrẽ vxores. Quo facto mox postea hi duo simul creati sunt cesares. Prim9 constãtinus videlicz 7 maximianus galerus. Constãtinus aũt ex supradicta vxore scz theodora hos duos genuit filios. scz Cõstantinũ 7 Dalmatiuz. Qui cõstãtinus primi constãtini fili9. duos filios habuit. videlicz Gallũ 7 Iulianũ apostatã. Dalmacius ꝟo vnũ habuit filiũ. quem noĩe suo vocauit. vt ĩ sexto libro hystorie triptite liq̃de inuenit. Sz dyoclecian9 et maximian9 herculeus q2 ꝑtinaciter in malicia seuicia qꝫ ꝑseuerabant maligni. diuino sũt infatuati iudicio. At hoc modo tradũtur deposuisse impiũ. Dicit enim Orosius. q̈ scd̃o ꝑsecutionis ãno. dyoclecianus a maxiano exegit inuito vt siml' imperiũ purpurãqꝫ deponerent. 7 iunioribꝫ in rempublicaz substitutis. ipi ĩ ocio priuato senescerent. Quod 7 apud mediolanũ sic ꝑ eos factũ est. Nã dyoclecianus loco sui instituit filiũ suuz noĩe maximianum cui hoc nomẽ ꝓ suo amico maximiano herculeo imposuerat. q̃ maximian9 dyocleciani filius regnauit rome. 7 in tota ytalia. anteq̃ꝫ maxenti9 maximiani herculei iunior filius vsurparet sibi regnũ. vt infra patebit. At hic maximianus dyocleciani filius fecit martyrizari btõs martyres scz Cyriacũ Largũ et Smaragdũ cũ aliis mltis eo q̈ btũs Cyriacus sororẽ suam Arthemiaz adhuc ei9 patre dyocleciano viuẽte a demonio liberatam fecerat xpianam. Sed hic maximianus diocleciani filius ꝓpter suã pr̃is quoqꝫ iniquitatẽ parũ vixit. At vt q̃daz aiũt. est absq3 liberis mortuus. Dicũt equidẽ aliq̃ q̈ maximianus hercule9 filiũ habuit inter alios quẽdam quẽ dyoclecianũ ꝓ aico suo vocauit. q̃ an̄ pr̃em mortuus est. 7 ideo regnum ꝓ herculeo datum fuit maximiano galero filio scilicz eiusdẽ

herculei vt infra dicet. De fine tamen eorum scilicet dyocleciani et maximiani dicunt aliqui quod dyoclecianus veneno interiit. Sed maximianus laqueo se suspendit. Gelasius vero cesaree presul dicit, quod penitentia ambo ducti, eo quod imperium dereliquissent, iterum imperare volentes, ex senatus decreto communi, occidi iubent, propter eorum crudelitatem et pessimas conditiones. Sed antequam senatus decretum, esset executioni mandatum, ille scilicet dyoclecianus veneno se ex desperatione ac turbatione perimit. sed maximianus laqueo se suspendit. Sed eusebius cesariensis dicit. quod maxentius filius secundus maximiani herculei. dum eum vellet priuare pater imperio, regnumque assumere iam dimissum sicut supra est tactum. Ille patris machinamenta presentiens, eum fecit ab vrbe repelli. Cumque expulsus esset a filio: et ad constantinum sibi generum confugisset. benigne ab eo susceptus est. Sed vt pessimus generum pium moliebatur occidere. Deprehensus ergo in fraude per constantinum est iussus occidi. Mortuis itaque iam dictis principibus fatuis et crudelibus. factus est constantinus cum maximiano galero augustus, et diuiso imperio in duas partes a senatu romano: hispania. gallia et britania cum anglia cessit constantino in partem. Sed asya. palestina. et ylliricum cum ytalia. galero facto augusto: cessit in partem. seuero iam mortuo quem cesarem fecerat. ad partes intra marinas ipse concitus properauit. Et petrum episcopum allexandrinum in carcere existentem decapitari mandauit. Et martyrem eum gloriosum effecit. Iste petrus episcopus arrium hereticum existentem dyaconum extra communionem fecit. Maxentius autem adhuc patre viuente. videns germanum suum scilicet maximianum galerum ad imperium eleuatum. inuidia motus. absente galero fratre suo pretorianis callide suggessit militibus: et sic ab eisdem rome factus est cesar. atque tyrannice ytaliam occupabat. Sed de vita huius maxentii pessimi latius suo loco infra dicet. Denique maximianus galerus xpianos

exterminari pcepit: non tm̄ pter eorum pbitatē vel pietatem. sed et ob rapinā et cupiditatem patrimoniorum illorum: que recipe cupiebat. Hic eni multos valde sanctos occidit. Priuauit etiā regno suo Costuz prēm btē katherine: regno scz grecie ex inuidia et odio, que gratis habebat ɔtra constātinū prēm: et Constantinuz magnū scz germanuz ipius costi. quem sic priuatū exilio relegauit in allexandriam egypti: que nondū erat sua. vt postea fuit propter dotes vxoris. vt infra dicet. Et ex tūc princeps ciuitatis erga Costū fortem cōcepit amorem: et cogitauit filiā suam illi dare vxorem sicut postmodū factum est. Sed audiens galerus maxentium frēm suū a constantino magno deuictuz: vt infra patebit. et per virtutem viuifice crucis apud pontem miliniū in flumine fore mersuz valde ptimuit. et a xpianis psecutionē amouit. Ac etiā timore cōstantini dictū regem costū in suo regno pristine restituit libertati. Cōstantinus itaq magnus decimo impij sui āno. vna cuz licinio ɔsorte sibi in impio Facto quoq sororis marito ɔtra galerū exercitū mouit. eūq deuictum fugauit Undecimo vo impij sui anno cōstantinus renitentem adhuc galerū aggressus est. diuina eū gratia ptegēte galerū pueniens comphendit Quo comphenso flāma de medio viscerum eius cum nimio dolore prumpēs pnuz sup terram anhelantē pstrauit. ac vtroq oculo exiliente de capite cecus efficitur. similiter carnibus putrefactis diu repugnantē aīam expirauit. Hic annis impauit duobus cū constātino primo Cōstantini videlicz magni patre. Qualiter aūt defuncto galero. maximianus filius eius q in orientalibus ptibus factus fuerat cesar a patre. nō vltra cōtinere se valens nomē sibi vi assumpsit augusti. Ipse quoq maximianus facinoribus cunctis i vitā sua fedatus. crudelitate tm̄ et libidine maxie agebat. In cōuiuijs vero tam pfusus erat et taz temulentus. vt

insanus et mente captus a vino. crebro putarent: ⁊ ī ea fieri iussit que ebrius iuberet q̄ die postera se fecisse nesciērat. Deliciis luxus atq̧ oīs dissolutiōis genere fluctuans. turpissima suis militibꝫ p̄bebat exempla. Vñ non solū aliqua vrbs sȝ nec opiduȝ quidē paruū absq̧ adulterio nobiliū mulieruȝ poterat inueniri. Aduersus etiam xp̄ianos extitit tam crudelis. q̧ p̄cedentes ceteros reges supauit. Naȝ sua seueritas īnumerabilia hominū milia morti dedit. in ptibꝫ orientis. sicut octauo libro eccl'iastice hystorie dicit᷑ circa finem: Sed crudelitas auctoris talium horrendoꝝ sceleruȝ: deo quidē abscondi non potuit sed in cum iuste. modicū post. dure valde deseuit ira diuina. Naȝ subito totus inflatus intus ⁊ extra ⁊ ī pectore grāde vulnus ortum apparuit. erumpētibꝫ fistulis. ex quo cum multitudīe verminū fetor tam intollerabilis exalabat. vt nullus posset ad euȝ accedere medicoꝝ. ob quaȝ causam plures iussit occidi ex medicis. At licet ex medicoꝝ vera rep̄hensiōe se recognosceret ⁊ velle se emendare diceret. ac se penitere ostēderet mēciēdo ad tp̄s. ad vomitū tamen. vt canis reuertit᷑ fetidū. Demū homo edax māsit. ⁊ q̄ vino sp̄ replebat᷑ vt ebrius. iam carnibꝫ inedia ⁊ ariditate consumptis. in hoc solū p̄fecit infelix: q̧ in vltimis pūctis vite positus. iustā esse vindictam dei. ⁊ scelerum se penas p̄merentē p̄fitetur expire. Ad vltimū tamē morbo ingrauescēte. prius luminibꝫ amissis ⁊ tūc magis q̧ aduersum xp̄m impietatis crimen cōmiserit vidēs: videndi finē fecit. Sed q̄ crudelitati viuendo et vanitati semp̄ vacauerat. ⁊ in fine scd̄m Eusebium etiam simulatorie veniam postulabat. Nunc est nobis constātinus repetendus: qui ideo Britanicus dict᷒ fuit q̄ ī britania anteq̄ȝ esset augustus vt dictū est. factus rex fuit. eo q̧ illam prouinciam romanis aduersam. ad eoꝝ reduxit obedientiaȝ. At vt etiam tactū est supra. hele-

Unam regis britanici filiam vxorem accepit, ex qua magnū genuit constantinuz. q̄ vt habet in tertio libro hystorie Triptite, tres habuit filios z vnā filiam. Quoꝝ primū noīe suo cōstantinū vocauit. Sed scđi nomen constantiū vocari precepit Tertiū vero constantē vocari mādauit. Filiā ꝟo noīe sororis sue cēsuit vocari cōstantina, que virgo mente z corpe sancta ꝑseuerauit vsq̧ in finez. Sz constātinus pater cōstantini magni, cuz esset cesar factus, filiā vt dictū est supra herculei sororē maximiani duxit vxorē, ex q̄ duos filios supradictos generauit: z filiā vnam constantiā noīe, que in vxorem lucinio fuit data. Itaq̧ iste cōstantinus scz primus nō more suoꝝ in impio socioꝝ scz maximiani, galeri z maxentij ꝑtez sui regni fedauit sanguinis effusionem pioꝝ. Sed solus ex regibus xp̄ianos consistere libere in sua religione permisit. Nam et probare volēs qui veri xp̄iani existerent, qui ve degeneres, conuocabat ad se xp̄ianos, quos in suo pallacio congregari fecerat: z tūc oībus mandare curauit. vt q̄ eius colere vellent deos, circa se solito more starent. q̄ vero nollent, a suo conspectu defugerent. Tunc quidam ex eis religionem sanctam desererent. alij tamen firmi starent, illos sibi statuit esse amicos, z eorum consilijs semꝑ vti voluit, qui fideles suo dn̄o constitissent. Alios ꝟo ex pallatio expulit credens eos nunq̄ erga principem fore deuotos. q̄ dei sui fuerint proditores. Sic ergo regnāte constantino scz primo pacifice sub eo religio xp̄iana degebat. Verū hic constantinus adhuc viuēs constātinū scđo genitum suū ex helena ortū vel certe primogenitum ex his quos citra mare genuit p̄sentibꝫ fratribꝫ alijs ex vxore theodora natis. sibi successurū ꝓnūciauit in regnū. Qui constantinꝰ tandem in britania est mortuꝰ non quidē baptizatus. sz tamen ydoloꝝ cōtemptor p̄cipuus: z amator vniꝰ magni dei et fidei christiane.

Sed helena licet ꝯtemneret ydola tanꝙ vana. erat tamen in fide iudaica. anteꝙ ꝯuerteret ad xp̄m. Hec omnia hucusqꝫ ideo sūt dicta. vt sciatur nobilitas magnifica scd̄m carnem huius nobilissime virginis sancte katherine. ⁊ vt pateat modus ⁊ causa quare cōstantinus eius auus in greciam missus fuit. Et insup̱ vt ipse inter malos socios discernat. sicut rosa inter spinas florere apparet. ex qua rosa debebat procedere p̄ciosum liliū virgo scꝫ predicta. Et vt sciatur quis sit ille maxenti9. qui hanc gloriosam ⁊ sctām virginem katherinam martyrizari p̄cepit. ⁊ quomodo ad imperiū ipse p̱uenerit. licet sint alia multa his annexa. que magis ad decorem hui9 materie sūt hic posita.

Capitulū quartum

In quo agitur qđ scꝫ. fuerit regnum regis Costi. patris sancte katherine.

Sed ante obitū sui patris scꝫ cōstantini rex Costus primogenitus eius hec supradicta audiēs qui in finibus regnabat grecorum exhilaratus fuit valde de regno patris. de honore ⁊ victorijs habitis. congratulādo patri scribēs fortius eū armare cepit ad virtutes morales ⁊ regnum bonum. Regnū aūt ipsius costi p̄dicti. patris scꝫ sācte katherine fuit pars p̱sidis. scꝫ illa pars que nūc vocat̄ armenia minor; que antiquitus in regione grecoꝝ computabat̄. in qua armenia est mons qui vocat̄ vulgariter montagna nigra. ⁊ erat terminus grecie v̄sus syriā. Naz inter alias p̱uincias grecie tunc temp̱is erat illa q̄ nūc appellatur Thurckya. ⁊ prouincia magna maioris armenie. Et p̱uincia illa que nūc dicit̄ Romana. a pluribus capadocia nūcupatur. que est inter maiorē ⁊ minorem armeniā. In qua p̱uin

cia sunt ille due ciuitates famose scilicet Sebastes apud quam martyrizati fuerunt beatus Basilius episcopus et quadraginta milites martyres, quorum festum septimo nonas martij celebratur. Et cesarea capadocie. cum pluribus alijs ciuitatibus magnis. Que etiã prouincia romana per armenia maiore a multis reputabatur et appellabatur. Insuper de grecia vt dictũ est armenia minor reputabatur vsque ad montagnam nigram pro vt accepi a viris religiosis de armenia natis. qui sub regula beati Basilij habitũ ferebant professi. de qua armenia minori a pluribus alijs pro certo dicitur esse Romana prouincia. in qua Sebastes ciuitas sita est. Unde volunt illi quod hec armenia contigua sit cum maiori. in finibus illius ciuitatis predicte. que etiam a quibusdam fertur fuisse de regno costi patris sancte Katherine. Et de ista opinione fuisse videtur ille qui supradictorum. quadraginta martyrum legendam composuit. Nam in eius principio dicit apud Sebasten armenie minoris. quadraginta militum tempore licinij regis sub preside Agriculao. etc. Ponendo ergo in minori armenia esse Sebasten que est in dicta prouincia romana. ponit etiam illam fore prouinciam de minori armenia.

Quintum capitulũ.

In quo agitur que fuerit mater beate Katherine Et quomodo ad christũ cõuersa sit ipsa eius mater. Et de ortu et sufficiẽtia magna istius sancte: ac etiam de obitu patris sui. scilicet: regis Costi qui obijt in grecia absque vide christiana. sed in gentilitate et in iuuenili etate. Mater vero sancte katherine sabinella nomĩe fuit ad christum conuersa a quodam sancto heremita et baptizata. vt habetur infra in legenda. etc.

Capitulum V

Prememo

ratus autē rex Costus. cogitans. ꝙ mater eius erat defūcta. pro q̄ Rex ipse in dicto regno regnabat ꝛ cernens hoc sine natis vacare. requisito sup hoc p internūcios vt filius reuerēs consilio patris vxorem accepit valde prudentē quā ingens decorabat nobilitas: venustāq; ꝛ sabinellā noīe. Fertur enim costum regem desponsatam hoc noīe habuisse filiam cuiusdam magni principis grecorum ꝛ samaritanorum qui infra egyptū vt quidam aiūt sub feudo regis egyptioꝝ habebat plures terras; inter q̄s erat alexandria quam in dotez ipsi regi costo dedit p filia. Ex qua vxore genuit vnicā filiam beataz scz katherinā: Hec post ablactationē prolixā more regio facta solenniter. cum iam ad etatez sex

puenisset annorū. preter cō‑suetudinē illius etatis. tanta morum grauitate. cepit ostendere qualis futura debebat esse puella. vt omnes illam videntes mirarentur stupore. Quod gaudentes videndo parentes cepit mater iubere vt filia sufficientior esset. eam exercitij artez seretini doceri. Que cito aīmi conceptu hec omnia discens. magistra nobilis in paruo extitit tempore. Pater autē cum tantam ingenij plenitudinez cerneret in filia. ⁊ eam sūme diligeret. cum alios filios non haberet. desiderans quoqꝫ ipsam omni ad plenū sufficientia refulgere. trium scꝫ philosophie partiū. sermocionalis videlicet naturalis ⁊ moralis doctores ad se vocari p̄cepit. Quos sūmo studio rogādo ꝓ filia. eam infra regale pallatiū cū pedissequis suis ipoꝝ sapientū tradidit disciplinis. Illa ꝟo cū esset ardētis ingenij. oīa q̄cunqꝫ ei ab oratoribꝫ aut philosophis fuissent tradita. limpido intellectu fortiter retinebat. Nihilominꝰ tn̄ quotidie erat vacās studio diligēti. Quiꝰ reuera prudentie. cuiusqꝫ fuerit intelligētie rerū exitus ꝑdocuit. Taliter igit̄ puerilibꝫ annis iam domi transactis. qꝛ bone adolescens indolis erat. Facta est illustrissima Katherina magistra ī oīmibꝫ ꝑtibꝫ philosophie mūdane. Erat insup tā admirabili specie decorata: vt in toto terraꝝ orbe sibi similis non crederet̄ esse. Dehinc rex costꝰ hilaratꝰ de sapīa filie. obijt adhuc iuuenis plenus gratia hominū. Quo quidē defūncto accidit post tēpus. q̄ regina mater btē katherīe ad montagnā nigrā appropinq̄ret p̄fatam. Circa quā inter alios quidā anachorita vir vtiqꝫ magne sctītatis habitabat. celebris fame salutarisqꝫ doctrine Ananias nomie vt quidā refert. Et quidē ꝟe ananias potuit nomē eiꝰ vocari. hoc est donū gr̄e diuine vel deuota gratificatio dn̄o: Nā ꝑ eū donuz gr̄e fidei recepit katherīa ⁊ mater eius. Propter quā gr̄az ipe grate face sūt dn̄o. katherina tn̄ p̄cipue q̄ desponsata

fuit christo. Qui sanctus anachorita cum reginā audire verbum dei cerneret anxiam, licet adhuc esset pagana, tam feruenter xp̄i fidem p̄dicare cepit. q illam pfecte cōuertit, quā ꝯuersaꝫ katheȝiȝauit. ꝛ postmodū baptiȝauit. Ad quē tantā nō immerito deuotioꝫ regina ꝯcepit, vt oīa ꝓut erat possibile de illius ꝯsilio agere vellet. ꝛ eundē sanctuꝫ ipsa mater sepe filie scꝫ katherine noīaret. instanterqꝫ illi p suadebat vt xp̄iana sic̄ ipsa efficeret. Nō execrans katherina ꝯtra xp̄i fidē vt pagana sillogismis naturalibus fortiter arguebat. Quibus ratiōib' mater respōdere nō nouerat. nec inuitam filiaꝫ ad sctm̄ valebat heremitam deducere.

Capitulum sextū de causa ꝛ mō q̇b' beata katherina fuit ad xp̄um ꝯuersa; ꝛ de ānulo illo materiali cū quo ip̄a fuit corpaliter a xp̄o desponsata et mētaliter illumīata.

Videns vero mater fi
liam. taʒ gra
tis datʒ q̄ꝫ ac
q̇sitis gratijs
atqꝫ immēsis
diuicijs et tanta nobilitate
fulgere: cum iam ad nubilē
deuenisset etatem. vt spon-
sum acciperet crebro suadere
incepit. Ideʒ barones ĩsuꝑ
regni sui suaserunt kathe-
rine. qm̄ ipsa heres ꝓ patre
in suo regno remanserat. ne
sine regimīe viri. regnuʒ re-
maneret orbatum. absqꝫ in-
termissiōe mater ꝛ barones
eaʒ ꝑ seipsos aliqui. ꝛ alij ꝑ
alios: instanter rogabāt. vt
sponsum sibi condignū ac-
cipere dignaret. Quod si nō
faceret regnū rebellionibus
plurimoꝝ minati sunt ma-
le perire Multi nanqꝫ regū
filij atqꝫ magnoꝝ principuʒ
de diuersis mūdi ꝑtibꝰ au-
dientes excellentissime sue
ꝯditionis famam. eam vxo
rem anxie desiderabant ha-
bere. Sed qꝛ katherina nō
dum que edificat diuina sa
pientia. sed solū mūdana q̄
scd̄m apostolū inflat (polle
bat) cunctos spernens pro
sponsis ei propositos matri
suadenti ac baronibus tali
ter respondebat. Scio vere
scio ꝙ ea que mihi suadetis
ꝓ bono regni ꝛ mei tanq̄ʒ di
ligētes hec dicitis. Et idcir
co ex ꝑte vestra quā ꝓfertis
sententiā firmante necessita
te. ecce parata sum ex parte
mea facere que vos vultis:
Vestrū enī quasi oīum sen-
tentia vna est. vt scʒ sponsū
mihi condignū accipere de
beam. Inquirite igit̄ qui sit
sapiens. pulcher. nobilis et
diues. vt ego. ꝛ sic cōdicio-
natum gratia vestri. parata
sum sponsū recipe. Qua ꝓ
pter suo diuulgato respon-
so. plures filij magnoruʒ no
biliū se pares illi reputātes
comparebāt. ex nimio desi-
derio habendi eam ꝓ spōsa.
q̇ saltem vt in p̄allegata pre
dictaꝝ ꝯditionū forma defi
cientes. sunt ab ea reputati
nō digni. Afficiūtur ex hoc
mater ꝛ barones mesti ꝛ ve
recūdi. sʒ ꝛ ꝓpterea qꝛ illius
rationibꝰ ignorāt ꝯtradice-
re. nec p̄fati nobiles hoc p̄-
sumūt. Sed mater vt iam
ꝑe fidelis ad p̄fati anacho-

rite heremũ festina pergit. ꝛ anxia. Rogansq; illum q̃tenus dñm omnipotentẽ obnixe depcari dignet̃ ꝑ filia vt eam in fide illumiaret ad plenũ: ꝛ eius animuꝫ reuocaret a ptinatia tam nociua Sanctus vero anachorita ꝯfortans illã ꝓmisit se libẽter hoc facturũ qd̓ illa rogauerat. O excellens refugiũ sancte orationis que aures inclinat pietatis diuine. ad nostre indigẽtie fragilitatis q; votum. Orauit enĩ mox sctũs vir vt illi ꝓmiserat. et ecce post aliquos dies: mater cũ katherina hanc videbant visionẽ. Dormiebant ambe mater ꝛ filia in eodeꝫ cubiculo simul. ꝛ ecce regina celoꝝ gloriosissima ꝟgo maria venit cum comitiua magna apostoloꝝ. martyrũ ꝛ ꝯfessoꝝ. ꝛ alioꝝ sanctorũ. qui erãt mire pulchritudĩe decorati. At stans beatissima virgo maria iuxta katherinã dixit ad eam. Vide katherina filia. omnes isti reges sunt. te quoq; maiores. ꝛ sub meo filio impatore regnantes. teq; ĩnuptam fore cognoui. si ergo cum nobilis sis puella. vis vnum ex eis. elige eum qui tibi plus placet ꝓ tuo sponso. ꝛ faciã q̊ habebis eum sponsum. Illa vero respondit: q̊ nullum ex illis volebat habere Ultimo imperator ipse rex glorie dñs noster ihũs xp̃s adhuc dulcissima sua mr̃e presente vt iuuenis pulcerrimus quasi viginti quinq; annoꝝ apparuit cum multitudine angeloꝝ. Tunc beata virgo maria dixit katherine. Uis istum habere pro tuo spõso. Illa vero vidẽs illum tam decorũ tam potentem ꝛ tam bene morigeratum: ꝛ credens eum solũ hominem esse cum nimio feruore respondit. q̊ illum penitus habere vellet ꝛ non alium. Sed mater eius sabinella redarguens eam dixit. Nimis superbe loqueris filia. quoniam rex magnus est. ꝛ vt mihi videtur tunc non est aliquis homo in toto mundo qui assimiletur huic maximo imperatori. tam in diuicijs: pulchritudine. vel alijs virtutibus hoc ego firmit̃ credo. Sufficiebat tibi vnum accipere

de baronibus suis qui magni reges sunt vt imperatrix tibi dixit. Quomodo ergo eum vis habere sponsum. qui tot sub se habet reges. Ad quaz suspirans filia. secreto ait. Mater dilectissima noli me reprehendere si hūc desidero: qa eum solūmodo me superare in omnibus cerno. sed ad matrem ipsius scz imperatricem perge quantotius. sibiqꝫ suppli ca. vt flectat animū eius ad coniugium meum. quia si eum non tenuero virū. nullum prorsus alium de cetero habebo. Cui mater respōdit. pergam ex quo vis omnino ad matrem suam. ꝛ ꝓbabo si te vult recipere qđ tamen non credo. Pergit ergo mater ad dñam. ꝛ suaz offert filiam pro sponsa imperatoris. Regina vero angelorum inquit filio suo regi seculorum. Fili mi dulcissime vis hanc virginem pro tua sponsa. At ille mouens caput respondit. Mater mea dilectissima. nolo eam. sed cito a te illam repelle. cum non sit christiana. Christianorum eni sum rex. Non debeo ergo ñ christianam habere sponsam. Sed si vult baptizari. tunc promitto mox illam subarrare annulo tanqꝫ sponsam. Tunc disparente visione vtraqꝫ ipsarum excitatur visa simul sibi fantur tanqꝫ vera. Unde factum est. ꝙ katherina nil aliud ageret nisi plorare dicēs. ꝙ nūqꝫ quiesceret donec illum iuuenem pro suo sponso haberet. Igitur hec baptizari festinans rogat matrem vt ad prefatum heremitaz sanctum virum scilicet sine mora eam deducat. Quod et factum est. Peruenietibus aūt illis ad locum. narrauit mater clam heremite visionem p̄fatam. Quo audito ille heremita a deo illumīatus. vocata katherina dixit ambabꝰ. iuuenis ille quē vidistis erat xp̄s dñs noster ꝛ regia erat mr̄ eius ꝟgo maria. ꝛ qui cuz eo apparuerūt erant chori sanctorum. Addiciēs quoqꝫ sup hoc dixit katherine. ꝙ si vellet hr̄e in suū sponsū illū iuuenē pulcerrimum quem vidisset in visione. opporteret eam fieri

xpianam. Tunc katherina gratia diuina illumiata desiderio plena sui futuri spõsi scз xpi ihu. feruẽter in ei⁹ fide postulabat edoceri. Nathezizat ergo eam sctũs vir anachorita ꝛ ab eodẽ lachrimans baptizatur deuote. Nihilomin⁹ tamen adhuc cordialiť anxia expectabat xp̃m habere sponsuз. Sed redeũt post hec ad domum ambe. ꝛ katherina in thalamo feruenter orante et post oratione dormiẽte venit rex glĩe scз xp̃us nimiũ decoratus cum angelorũ turba et celesti curia sibiqз annuluз ad digitum suũ posuit ꝛ eã sibi despõsauit. Katherina ꝓo euigilans inuenit annulum quẽ omni tpe vite sue i digito illo portauit i signũ vere desponsatiõis ihu xp̃i cum ea. Aliqui tñ dicũt ꝙ xp̃us visibiliter sibi apparuit ꝛ materialem annulũ in digito posuit sctẽ katherie: ꝓmittens ei maxia ꝓ ea facere si pfecte in eius pseuerauerit charitate. At disparente christo ab ea mox illa cognouit ꝛ sensit p̃libatã visionem spũaliter debuisse intelligi. At totaliter cuз maxima charitate ac teneritudine ad xp̃um sponsũ suum ꝯuersa est. ꝛ de ip̃o ac ab ipso sepe magnas ꝯsolatiões sensit. At vt plenius in xp̃o ꝯsolari valeret totũ studiuз suum erat in ꝯtemplatiõe orationis. aut in lectiõe sacre scripture. Nam cum prius vniuersa volumia librorum in aĩo curiosi⁹ discurreret. post suam ꝯuersioneз ad libros sacre scripture et ad euãgelicos apices ꝯuenit: in quib⁹ figens curiositatis sue cursum. ad semetip̃am ait. Heu mihi q̃ tam diu ꝑ librorꝝ tenebras tempus amisi p̃ciosum. sed donante illo cui me totaliter tradidi tẽpus adhuc restat. ad recuꝑandum tẽpus iam ꝑditum. At ecce katherina euãgelium sponsi sui tã diu seipsam edocere studebat. ꝙз diu ad lumẽ ꝑtingere valebat veritatis. ꝛ secũ quotidie reuoluẽs ꝛ quotidie cristi famulos ꝛ ancillas cum quib⁹ de illo loquereť requirens. facta est veritatis magistra mirabilis. Sed ãnulus ille cũ quo xp̃s despon

ſauit eam poſt paſſionē btē katherine: i allexandria egypti reſeruatus ē: durante tēpoꝛe quo xp̄iani tenuerunt dictā ciuitatē. Poſtq̄ autē ſarraceni inuaſerūt egyptuꝫ ⁊ allexandriam. neſcit̄ quid actum ſit de annulo illo.

Capitulū ſeptimū

in quo agitur quare beata katherina voluit recedere de regno paterno. ⁊ ire allexandriā que erat de terris matrimonij ſui. At de moꝛte dilecte matris ſue. ac de accuſatione pꝛimo facta de ipſa a baronibꝫ ſuis maxentio ceſari. At q̄liter ipſa tractabat bona hereditatis ſue vt ex hoc magis chꝛiſto placeret.

Poſt hec iteꝝ pulſatur a baronibus regni. vt omnino deſponſari ōbeat. ſi regnū ſuū non vult male perire. Quibus btā katherina grā dei iam freta ſic reſpondit: Regi ſum deſpōſata omnibꝫ maioꝛi. qui eſt dei filiꝰ xp̄s ſaluatoꝛ mūdi. Nullus ergo alius mihi noīetur: qꝛ ipſe dulciꝰ a me adamat̄. Uidete ⁊ annulū cum quo ſubarrauit me ancillā ſuā dn̄s ⁊ ſponſus meꝰ ihus xp̄us. Sed ꝑſuadere nō deſinūt vt deſponſet̄ barones. credētes illam taliter reſpōdere. vt ipſi deſiſterēt a ꝑſuaſione p̄dicta. Un̄ factum eſt q̄ illa volens deo vacare. ⁊ peruerſo mūdo ſuadenti locuꝫ dare. matrē obnixe rogat et inſtanter. q̄tenus ipa ad allexandriā ſecum ꝑgere velit Ratiōe ſui matrimonij ſaltem ad tēpus ibi moꝛatura in pace. Conſentit mater et clam in regno dimiſſo vicario. ambe ſimul allexandriā ꝑgunt. Sed barones regni hec duꝫ audiūt turbati ſūt valde ⁊ tanq̄ xp̄ianā eam ꝑ oꝛatoꝛes ſuos incuſant maxentio ceſari. q̄ illo tēꝑe ad oꝛientales remeauerat partes. Mater ꝓ katherine de ſancta diſpoſitiōe filie alacris facta poſt paucos dies ibidem in pace q̄euit plena ꝯſolatione ⁊ grā dei. Ceſar aūt adhibuit aures. ſed vt

P

callidus rem tacite impera
uit teneri.donec ipse allexā-
driam veniret ad vrbē. Au-
diuit enī illam esse filiā co-
sti regis qui fuerat frater cō
stantini.sui sororij.cui⁹ ma
xentius fuit capitalis īimi-
cus; quia expulsus prius
erat ab illo a romana ciui-
tate vt clarius īfra patebit.
Katherina vero mortua ei⁹
matre.sic quoq; vtrorumq;
parentum solatio orbata.te
nera licet esset adhuc etate.
tamē in pallatio remansit:
z familiam q̄ successione he
reditaria sibi inheserat cum
diligentia gubernabat.non
quia seruorum aut ancilla-
rum īnumerosa turba qua-
si prima honores mortales
appetendo delectaretur: sed
quia non sine crimine fore
putabat.si paternum censū
auide retinens. fame z ine-
dia quemlibet eorum peri-
re pateretur: quippe que ni
hil cum mundo habere de-
creuerat. De his tamē sol-
licita ex omi substantia pa-
tris paululum sibi reserua-
bat. Cetera in vsus paupe-
rum cōsumendo paternos
thezauros penitus exhau-
riebat. Nam ipsa nec puella
res iocos. nec amatoria car
mina videre vel audire vo-
lebat. sed diuinis tantum-
modo scripturis. vt tactū
est actentius intenta erat. z
tam diuinis q̄ mundanis
scientijs adeo sufficiēter or
nata erat. vt tunc temporis
nulla sophistice artis argu-
tia poterat supplantari. At
q̄uis multi experiendi stu-
dio litterati. obiectis eam
de varijs attentassent.tamē
vt stultos se z ydeotas reco
gnoscentes eam sane in om
ni scientia insupabilem re-
liquerunt.

Capitulum oc
tauū De scelerata vita ma
xentij . et quomodo a con-
stantino fugatus de vrbe
iuit Alexandriam quan-
do fecit martyrizari beatam
katherinam.

Maxenti⁹ vt supra tactum est. A pretorianis militib⁹ cesar fact⁹ Rome degens prio. vt plebi fieret gratiosus se fore simulat christianum. Iussitq₃ cōfestim omnes iiurias a xpianis arceri. nihil tamen in moribus siue in vita cum christianis cōmune habēs eo ꝙ in omni flagiciorum fece ac immundicia versaretur. Nam senatorum nobiliumq₃ matronas ad se duci publice faciebat. nec vllam sinebat euadere quam esse vllius pulchritudinis audiuisset. Itaq₃ tant⁹ metus vniuersos inuaserat vt null⁹ palā diceret qđ timebat: sȝ gemētes in domibus seruitutē insolitā sustiēbāt.

Capitulum VIII

Nam die quadam militib9 imꝑauit. vt omis cuiuscunqꝫ etatis ⁊ sexus quos sibi obuios habuissent gladijs trucidarẽt. Sicqꝫ factũ est vt inumeri hoies nõ hostium sꝫ suoꝝ gladij interirẽt. Iterũ criminib9 astute obiectis clariores opib9 ⁊ honorib9 senatores ꝓscribi mandauit Insuꝑ artem magicã sũmis studijs cepit excolere in tm̃: vt pregnantes feminas faceret in vẽtre scindi, ac paruulos inde trahi: vt sacris funestis infantiuꝫ testa et viscera scerperent̃ et adhiberent̃. Dicebatqꝫ opere tam crudeli a romão imꝑio bella arceri. atqꝫ credebat ꝑ talia regnum posse romanũ seruari. Hac igitur tyrannide ⁊ tanta, vniuersi deterriti agris derelictis ⁊ domibus, se per abdita loca celabãt ita vt nec vite subsidiũ potuissent habere. Sꝫ senatores vrbis, sapientuꝫ clam suorum consiliuꝫ inierunt: qualiter senatus ꝑplusqꝫ romanus possent de manib9 euadere tam crudelis tyranni: Et clam diffinitũ ac sanctitũ est: vt absqꝫ mora pro euasione tanti periculi: occulti nũcij in britaniam ad cõstãtinũ mittantur. Constantin9 hic helene fili9. ab augusto tricesimo primo imꝑator est ꝯstitut9: Vel a xxx. tertio si pater eius fuerit cõputatus siue ipe maximianus galer9. qui cũ eius p̃regnauit. Itaqꝫ constãtin9 iste ꝑclarus. a maxentio romã cernens ita tyrãnice opprimi ⁊ vastari. ⁊ ꝑ galerum pariter et seuerũ imperium orientale nõ regi sꝫ poti9 extirpari: omib9 homibus se studuit exhibere benignuꝫ. Sicqꝫ mira dei gr̃a factuꝫ est. vt ciuib9 plurimũ essꝫ carus. ac militib9 nimis acceptus. Itaqꝫ sciẽs nihil posse ꝓdesse deos quos dyoclecianus fuerat veneratus. simulqꝫ ꝯsiderans. ꝙ p̃r eius cõstãtinus paganoꝝ religione ꝯtempta. feliciter dies suos duxisset. incepit cogitare tacitus quẽ deũ in suũ vellet habere auxilium. Et duꝫ sic cogitaret: iam dicti nũcij romanoꝝ venerũt ad eũ. ⁊ diligẽter auditis causꝭ quas ꝯtra maxentiũ illi dicere voluerũt. q: iam cor ad

hec habebat ꝯtra illuz aiari fortius cepit. At licet non adhuc xp̄ianus esset. nec cristuz nec deum coleret. xp̄ianos tamen vt pater eius in magna veneratiõe habebat Sexto igit̃ anno impij sui in destructionē predictoruz tyrannoꝝ insurgit. ⁊ primo ꝯtra maxentium castra mouit ⁊ multa secum de īstante necessitate tractās sepe ꝓ auxilio optinēdo oculos ad celum leuabat in his sollicitudinibꝫ ꝯstitutus. sicut eusebius ipse dicit se hoc cum iureiurando ab eodē audiuisse. At circa meridiē declinante iam sole. vidit in celo supius crucis signū ex luce formatū. cui erat scriptura inserta. ꝯtinens hec verba. In hoc signo vinces. Hoc etiam signū milites qui secum erant ꝯspexerunt. At dum cogitaret attentiꝰ q̇d hoc essꝫ. mox tempus q̇etis aduenit. ipsiq̇ꝫ dormiēti cristus apparuit cuꝫ ip̄o signo quod viderat. Dixitq̇ꝫ ad eum. Si vis vincere constantine. vtere signo tibi celitus p̄ostenso. Hoc habet̃ in hystoria Trigtita cum q̄ in suis cronicis concordat Eustachius. Itaq̇ꝫ die facta. constantinus xp̄i aduocat sacerdotes de dogmate christiano eosdem consulturus. At illi de christo sibi loquentes ex prophetis. sua dicta probabant. asserentes nihilominus signum crucis tropheum esse victorie saluatoris christi. aduersus infernum. quam victoriam ascendens ad celos ab ipsis inferis crucifixus ipse ostendit. duz a mortuis die tertia resurrexit. dans spem omnibꝫ mortuis. q̄ omnes homines in fine mundi resurgant. ⁊ q̄ alij pro bene gestis premia sempiterna. alij vero pro male gestis perpetua supplicia sint recepturi. ip̄m docuerunt. Itē q̄ homines qui peccassent ꝑ baptismum a peccatis possent mūdari. Docebant quoq̇ꝫ purificationeꝫ scd̄am. ex penitentia ꝯsequi. ⁊ veniāz a dei clementia tribui delinquentibꝫ. si penitentiā agentes studeāt eam bonis operibus roborare. Hec sacerdotibus explanantibꝫ. ammiratꝰ impator ꝓphetias d

xp̄o ita p̄missas et factas ⁊
in vexillo quod labrum vo
cabatur. ⁊ ante se portari in
bellis a militibus consue-
uerat. ex auro ⁊ lapidibꝰ p̄-
ciosis mox instituit. in cru-
cis signaculum trāsforma-
ri vt sic illū solū ammone-
rent subditi timere deum.
quem coleret imperator. et
quo auxiliatore duce in p̄-
lijs vteretur. simulqꝫ desere
rent subditi priorem morez
quando ydola adorabant.
Sed ⁊ ip̄e crucem ex auro
confectam in dextra sua ge-
stans. militaria cūcta vexil-
la in crucis signaculū trāsformata.
p̄cedere iubens ex
ercitum. contra maxentiuz
mouit arma. deū semp̱ at-
tente ⁊ humiliter dep̄cans
cui iam p̱ orōnem. familia-
rem se fecerat. ne dextra sua
signo sctē crucis ornata: p̱
effusionē romani sanguinis
fedari videret. sed sine im-
pugnatiōe patrie. ciuibꝰ ro
manis redderet libertatem
Cumqꝫ constantinꝰ appropin
quaret ad portā vrbis. sena
tus ⁊ pp̄ls romanus ⁊ pars
militū p̄torij. qui tūc a tyrā
no maxentio p̱pter eius sce-
lera discesserant. bellumqꝫ
intestinū ɔtra maxentium
īceperūt. ne ip̄e vt volebat:
Clemētissimi principis in-
troitū impedire valeret. Et
intrante cōstantino vrbem
cum signo sacratissime cru-
cis vt p̄tactum est: tantus
metus mox maxentiuz (vt
sciuit) inuasit. qꝫ extra vr-
bem cum militibꝰ fugiens.
qui sibi in dicto bello remā
serant: ad p̱tes Dalmacie
vnde fuerat pater eius scili
cet maximianus natus. tē-
debat ɔcitus. Deinde per
yllíricum prexit in syriam.
vbi primo beata katherina
p̱ ambasiatores vt tactū est
Tanqꝫ xp̄iana cesari denū-
ciatur. Sed moraz in syria
non trahēs magnā. ad vrbē
alexandriam egypti vbi be
ata katherina tūc residebat
secessit. Et licet taliter esset
de roma fugatus. timebat
tamen in illis p̱tibꝰ propter
eius germanū ⁊ eius filiuz
maximianū: maxime tamē
p̱pter scꝫ maximianū galeꝝ.
qui dn̄abatur in illa regiōe
⁊ ipse tunc degebat in ylli-
rico cum nauigio magno et
in asya tota cum gente mul

ta ex timore constantini ꝓ⸗
pter illa que de ipso audiue
rat noua. At sic ab effusiõe
sanguinis vt orauit constã
tinus: cõstãtini dextera ꝑ⸗
mansit ĩmunis. Septimo
vero impꝑij sui anno: cũ di⸗
uina iam ope romã intrassꝫ
constantinus: ante oĩa san⸗
ctoꝝ martyrum reliq̃as col
ligi et sepulture mox tradi
p̃cepit. Romani aũt ꝑ con⸗
tinuos septem dies triũpha
lem festiuittaẽ agẽtes. xp̃m
ꝛ mirificam eius crucẽ. in⸗
suꝑ ꝛ victorem constãtinũ:
scꝫ: magnis laudibꝫ extolle⸗
bant. De p̃dicta fuga ma⸗
xentij q̃uis Triptita et ec⸗
clesiastica hystoria non di⸗
cant: tradunt tamẽ de ipsa
fuga annales hystorie sicut
sepius legi in quodã libro:
ab vno fratre ordinis p̃dica
torũ mihi accomodato. vi⸗
delicet ꝙ inter constãtinuꝫ
ꝛ maxentiũ bellũ ciuile ex⸗
ortum est rome. At de eodẽ
libro extraxi carminis mo⸗
dum. ꝛ disputationes beate
katherine cuꝫ cesare ꝛ q̇nq̃⸗
ginta philozophis. Maxen
tius siquidem p̃lio fugatꝰ
alexandrie ꝑtibꝫ se recepit.
At aliq̃ ponere nõ ẽ bñ pos⸗
sibile credere. si volumꝰ asse
rere sicuti fuit scd̃m rei veri
tatẽ. ꝙ btã katherina sit ab
isto maxentio passa ꝛ nõ ab
alio tyranno.

Capitulũ no⸗

nũ: q̃re maxentius existẽs
alexandrie motus sit scri⸗
bere ꝓ sacrificio ydolorum.
At de tenore sui iniqui p̃ce⸗
pti: et de solennitate illius
sacrificij.

Hys nã
ꝗ tempori
bus qui⸗
bus hec
ageban⸗
tur: duꝫ
sancte romane sedis beatꝰ
Siluester pontificatũ tene
ret: ip̃e p̃dictus maxentius
volẽs augere ydolatrie cul
turam. quã dyoclecianꝰ cũ
ip̃ius maxencij genitore scꝫ
maxiano herculeo ceꝑat: re⸗
spiciẽsqꝫ se tam obprobriose
a cõstantino de vrbe fugatũ
repẽtina rabie incitatus: ec⸗
clesiã xp̃i zelo ydolatrie ꝑse⸗
qui istituit: ꝛ ad ꝓphana sa⸗
crificia xp̃ianos aut p̃mijs

aut tormentis incuruare p̄
cepit. Et propter hoc residens
in ciuitate alexandrinorū:
feralia p prouincias sue di-
tionis misit edicta. Iubēs
xpianos dijs suis ymmola
re aut penalib9 cruciatib9 i
terire. Extat aūt huiusmōi
edictum ab eo p regiōes cir
cumquaqꝫ ꝛ nationes emis
sum. Maxentius impator
diuina prouidentia ꝛ deoꝝ
sacrorum beniuolētia in sa-
cro romani imperij culmīe
constitutus. oib9 regibus.
consulib9 atqꝫ magistratib9
Tribunis ac iudicib9 cete-
risqꝫ reipublice ministranti
bus et fauentibus. Et his
qui edictis nostris acquie-
scunt salutem et gratiā no-
stram. Nocte ac die vigilan
ti studio curam habēdo de
salute ꝛ gloria sacri imperij
exortum est in aīmo nostro
consilium. quod sine vestra
presentia nolumus diffini-
re. Quapropter monemus
ꝛ exhortamur vestram soler
tiam. vt cum apices nostri
ad vos peruenerint: omni
remota occasione festine ad
nos venire studeatis. Si
quis autem iussioni nostre
contrarie presumpserit: sci-
at se capitali sententia puni
endum. Auditis itaqꝫ tyran
nice iussionis mandatis. fit
conuentus vniuersalis ad
pretorium regis in ciuitate
alexandria: Quibus con-
uocatis. imperator tribu-
nal ascendit. ꝛ cetum astan-
tem ita est allocutus: Per
virtutem omniū deorum
quibus quotidie famula-
mur. ꝛ romanū imperium
gloriose vbiqꝫ triumphat:
licet per plures sit condiui-
sum augustos. nō est tamē
in toto mundo potestas. q̄
sub iugo potestatis nostre
flectere colla recuset. nisi so
la superba et inepta cultu-
ra christianorū: que inobe
diēs nobis semper existit. q̄ꝫ
penitus eradicare nequiui-
mus. pro eo vtiqꝫ ꝙ clancu
lo huc atqꝫ illuc dispsa va-
gatur. Quapropter statu-
endo censemus vt sacratis-
simis dijs quorum benefi-
cio ꝛ potestate regnamus:
publica reuerētia ꝛ peculia
ris quodāmō eis exhibeatꝛ
cultus. q̄tenus ꝛ imppetu-
um nos ptegāt ꝛ gubnēt. ꝛ

nephandos errores supbientium xpianorum nobis ad iudicandum ostendant. et quos inuenire nequiuerimus sua eos vltione ꝯstringant. Hoc decretum quod statuimus a nobis primo i̅choari oportet. Scd̄m imperialem itaq; potestatez nos offerimus dijs id quod volumus. vos autez scd̄m vestram facultatem his sacrificate cuncti liberaliter. Altera autem die sedens ꝓ tribunali iubet omnes introduci ⁊ preconis voce acclamare. ⁊ ad templum deoruz suorum omnes pariter conuenirent. At vt sacerdotes aris thura imponerēt. Nūc imperatore primo solēne sacrificium dijs offerente. cōtinuo ceteri homi̅es. incuruati iuxta possibilitatē suaz sunt ante simulachra deoꝝ. Diuites quidem thauros ⁊ boues et oues: pauperes vero volucres viuas offerebant. Porro imperator vt erat regio amictus ornatu: ⁊ militari ambitu stipatus. preueniēs. obtulit in sacrificium thauros centum. et triginta. Hinc reges ⁊ principes. hinc magnates militum. hinc prefecti et tribuni. celse dignitatis. gratiosores ⁊ illustres persone pro vt tyranno placere nitebantur formosa dijs animalia atq; copiosa ymmolabant. Quibus vero ad solennem pompam sacrificiorum armenta non suppetebāt. passeres et volatilia que habere poterant. inferebant. Auditur per vniuersam ciuitatem vox diuersoruz animalium. perfunditur tellus effusio sanguine bidentium. fit sonus confusus plausibus ⁊ choris alternantibꝰ. in tantum; vt tremulenta tellus exultare. aut potius indignari tantis clamoribꝫ videretur.

Capitulum decimum. Quomodo beata katherina increpabat imperatorem de falso sacrificio supradicto. ⁊c̄.

INCIVR-
be alexandri-
norum vt ta-
ctū eſt ſupra
Erat puella il
la ſanctiſſima
katherina. annorum. xviij.
duorum de viginti. ſponſa
chriſti ſpecioſa valde. ſꝫ qđ
pluris eſt religioſa fide. et
cuſtos virginitatis ſue que
in pallatio patris ſui reſi-
dens. audiuit tibicinum ſo
nū. ꝛ multimodū genus or
ganorū. ꝛ voces diuerſas
animaliū diuerſorum in tē-
plo fieri ydolorum inſolite:
Stupefacta ergo exīde cau
ſam celeriter iubet inquiri.
Quam cum ex nuncio di-
diciſſet. aſſumptis ſecū ali-
quibus de familia. ad tem-
plum vſqꝫ properauit: Ibi-
qꝫ queruloſo gemitu deplo-
rantes quoſdam inſpexit q̄
ſe chriſtianos eſſe fatebātur
ſed metu mortis ad propha

na sacrificia impellebantur Hec igitur vehementi do-lore cordis sauciata delibe-rat erroneum huiusmodi sacrificium libera auctorita te damnare simul ⁊ tyran-num. necnon et eius male-sanum edictum improbare Tenens itaq͂ paululum in tra se silentium tacita qui-dem sed in alto corde fudit lachrymas et orationem. Hinc pectus ⁊ linguā xp̄i muniens signaculo. auda-cter ante conspectum im-peratoris prorupit. vbi in-ter cesorum strages anima-lium. ⁊ aras immūdi cruo ris sorde ꝯtactas supra om nes flagiciosus ydolatra e-minebat. Ingressa vero bea ta virgo. sic ait tyrāno. Sa lutationem tibi imperator proferre. ⁊ ordinis dignitas ⁊ rationis dictamen premo nebat. si hec que cultib9 de-monuz exhibes. que in nul lo tamen proficua sed omi-no noxia sunt ⁊ damnosa. si hec inquam creatori tuo impenderes. solā illius ma-iestatemq͂ adorandam in-telligeres. per quem mundi elementa initium sumpse-runt atq͂ subsistūt. qui non in innoxiorum cede anima lium. sed fide et salutarium mandatorum obseruantia delectatur. Hunc autem te meritas humana in nullo periculosius offendit. q̄ vt rationalis creatura rebus insensibilibus cultum diui nitatis exhibeat. et hono-rē inuisibilis maiestatis ad visibiles transferat creatu-ras. Eteni maloꝝ omnium inuentor dyabol9 inter om nes suas dolosas artes et fraudes dubios homines. nec perniciosius circumue-nit. nec alias a dī cultu sub tilius auocat. q̄ vt cum sci amus. nos deo soli debere ꝙ formamur et nascimur. hec tamen oīa elementis mūdi ascribi suadeat. qui-bus ⁊ vos diuinitatis nu-mē attribuitis. et appositis nominib9. ꝓ deo singula atz vniuersa veneramini. nul-la alia ratiōe in hūc errorez traducti. nisi ꝙ coeternam dei essentiā in se seruare vo bis videnẗ. que tamē plane a deo ex nihilo facta sunt. ⁊ in hāc mūdi formam mira-bili conspiratione sociata.

Capitulum XI

Que sicut initiũ ex dei cre
atione sumpserũt. ita ꝓben
nitatem ipsius beneficio cõ
sequentur. et ideo coeterna
deo non sunt. quia impossi
bile est creaturam tempali⸗
ter factam; creatori suo qui
est sine tempore. esse cõsem⸗
piternã. Ille enim solus est
sine initio; a quo rerũ om⸗
nium processit exordiũ; Ta
libus ergo diuinitas nõ est
tribuenda; que sue volunta
tis nõ sunt. sed a deo impo⸗
site seruiunt rationi et legi.
Dij ergo non sunt plures
sed vnus nascentiũ ꝛ viuen
tium formator deus qui si⸗
cut omnia creauit ex nihi⸗
lo: ita suo imperio omnia
cohercet atq3 disponit. Ti⸗
bi ergo imperator ꝑpendere
opus est vt cum tu quidez
homo sis et ideo mortalis:
et tu prout terreni imperij
exigit principat⁹ mltis mor
talium milib9 presis: si q̃s
horum debitum tibi specia
liter honorem alij conferret
et alteri cuilibet potenti de
collato sibi a te beneficio fa⸗
mulaturus insisteret: nõne
tu hunc reũ iudicares ma⸗
iestatis: ꝛ rursus quẽ prom
ptiorẽ i tua fidelitate anim
aduerteres: huic omnez ho
norem fraudulentia depo⸗
sita condonares. Miranda
ergo est sed et timẽda dei pa
cientia in sua contumelia.
Igitur cum te sublimi im⸗
pio quod mortales magnũ
existimant preesse homini⸗
bus ipse voluerit: tu tamen
eius ingratus beneficijs ex
istens: rebus visibilibus at
tribuis: quod cõferre debue
ras ei⁹ magnifice maiestati.

Capitulũ vn⸗

decimum de impugnatione
maxencij contra beatam ka
therinam de iesu cucifixo:
et de responsione beate ka⸗
therine contra impugnatio
nem maxencij per obedien⸗
tiam elementorum. quibus
non solum esse sed et preesse
conueniret vt ipe putabat.

Cum hec igitur puella ipsa loqueret. Impator cuz iam dudũ visu in virginez defixo. vultus ipius claritatem. ⁊ verborum constantiam tacitus cõsiderabat. Dehinc in verba huiuscemodi prupit. Speciosa quidem ista forent o virgo q̃ asseris si ratõis munimẽto fulcirent. Nos vero non ignoramus oms religionũ sectas ⁊ vniuersas sacrorum virtutes: rationabilib9 manasse. a principijs. Romani nanq principes. iusticia sempr religione mortales homies pceuntes. totum in leges suas orbem redigerũt. Nõ ergo vana supstitõ est his vti cerimonijs: quib9 lõga etas religionis auctoritatem dedit. et seruata tot seculis. felices sequẽdos nostros monet esse parentes: qui fideliter secuti sunt suos. Vestre autẽ crudelitatis secta ita

supflua z irrationabilis est
vt nulli sanemētis r̄cipiēda
videatur. Quid enim tam
absurdū z ab humana rati-
one tam alienū q̄ꝫ vt ihūm
quē crucifixerāt iudei. di fi
liū asseratis. quē vt vos di-
citis z virilis ignara ꝯsor-
tij virgo cōcepit z cōceptuꝫ
clauso vtero peperit. qui a
discipulo traditus crucis
suspendio interijt. de cruce
depositus triduane sepul-
ture moras ptulit. de hinc
resumpto spiritu de sepul-
chro surrexit Que sane om
nia vana z nulli sapiēti cre
dibilia habentur. Nec suf-
ficit vobis tam stulto erro
ri adhibere consensum. qui
et immortales dos nostros
scꝫ solem et lunam temera-
ria in sectatione condem-
natis. quoꝝ beneficio vten
tes mortales. honorem qui
hominibꝫ non debetur sol
uere sine eorum offensione
fieri non potest. Que enim
tam remota celi plaga et se-
creta orbis regio ab huma
na cōuersatione adeo fuat
ignotum vt magno deo so
li votiuā non exhibeat reli-
gionis culturā. Que deni-
q̄ꝫ gēs tam barbara que lu-
ne regine scilicet celi. diui-
nos non exhibeat honores.
Ad hunc ergo sermonem ꝓ
go respondens ait tyrrāno.
Totam in errore vestraꝫ di
sputatiōem ex hoc esse patꝫ.
q̄ his de quibꝫ sermo est et
ceteris elementis diuinita
tis nomē inaniter attribui-
tis. quoniā nec illis preesse
cōuenit. sed nec inesse eis di
uinitatem affirmamus. q̄r
alterius adiuuamie diuini
tas sola nō indiget. ſꝫ vna
sola simplex atq̄ꝫ pfecta cō-
sistit. q̄r incorporeus et in-
uisibilis et incorruptibilis
deus ipe est. ad cuius nutū
hec ipsa mundi elemēta ve-
lut factori suo famulantia.
impositis eis officijs s'bser
uire cōspicimus. z p meri-
tis hominū dei iudicio. vel
vitales mortalibꝫ: aut cor-
ruptrices auras ingerunt.
Nullām igit' talibꝫ diuini-
tatis essentiam cōstat inesse
quibus officij naturaliter
obseruantia nō ex ꝓprio ar-
bitrio sed ex creantis pēdet
imperio. Aspice nunc cursū
solis luneq̄ꝫ discursus. am-
bo quotidie p vicissitudies

tempoꝝ. vel ortum vel occasum petunt. Sol nempe fuguentu noctis diem perdit. quem tamen non sempꝫ illuminat. dum nubiũ obiectu includitur excluditur quoqꝫ. Luna sui patitur detrimentum ꝛ plenitudinez luminis sub constitutione creatoris. aut perdit aut recipit. Varios cursus sideꝝ lapsusqꝫ ibidem cõsiderare licet. Accessum quoqꝫ maris ꝛ recessum. quod alternantibꝫ motibꝰ aut sereno aere quiescit. aut tempestate turbat. Terra infusa imbribꝫ mollitur. eadem autez aut gelu constringitur. aut calore siccatur. q̃ ꝛ ad aspectum dei eam metuentis cõtremiscit: ac si impio dei subditam se motu ipo fateretur. Ipm quoqꝫ aerem ꝑniciosior alitus sempꝫ corrumpit. ꝛ dum ingrauauerit efficit eundem pestilentem. Vincũtur ad deum fusis precibꝫ pluuie: et prolixa sursum serenitas supplicatiõe mutatur. Aduerte igit̃ qualiter cuncta hec elementa aut imperio seruiũt rationabili. aut in vsus hoium necessarios ex gratia conditoris vertuntur. Hec sunt que pro deo venerãtes adoratis. nec intelligitis quoniam creatori omnium cõtumeliam facitis. ꝛ ad vestraz nisi conuersi fueritis eternam damnationem iniuriaz illi infertis. qui vnꝰ ꝛ incõmutabilis deus. ꝛ in se permanens stabilis. nunq̃ꝫ desinit esse. q̇ deniqꝫ eternus est. cuius sempiterna diuitas potẽter oia mutat. nec mutatur. Quod si ita est ymmo quia ita est. falso errore dij dicuntur sol ꝛ luna. et alia demonia. ꝛ error huiusmodi imprompto est. Desine igitur imperator talia predicare. que nulla valent ratione probari.

Capitulũ duodecimum

De commendatione Responsionis virginis katherine a Maxentio facta. ꝛ quomõ clam misit

Capitulum XII

ꝑ sapientibꝫ ↄtra sanctam katherinam. quam detineri fecit ⁊ blande cepit affari eā dem. necnō de prudenti re- sponsione beate katherine. maxime ꝑ auctoritates sa- cre scripture contra simula cra gentium.

STupēs aūt impator in verbis puelle. ait Quantum ex verbis tuis aduerti phas ē Si nostroꝝ philosophoꝝ gra a primis annis erudien da ꝑsedisses. nullo inferior in doctrina patuisses. ⁊ deo rum nostroꝝ numīa diuini tatis honore vacua. nequa q̄ꝫ astrueres. Dū ergo nos incepta sacra oblata ꝑegeri mus. iterū d̄ his nos experi ri oportebit: q2 tu nobiscuꝫ itura es ad palaciū. ⁊ regijs honorāda muneribꝫ. si nr̄is acqeueris iussiōibus. Hec dicēs accersito clanculo nū cio. misit lr̄as annulo regio signatas. ꝑ infra iacētes si- bi ꝑuincias. ad oēs retho res ⁊ grāmaticos ⁊ quibꝫ in doctrina fama celebrior in- erat: ⁊ qui famosū nomē ac quisierāt. vt hi ad p̄torium alexandrinoꝝ sine recusati one accurrerēt. eo studiosi⁹ quo oēs ipos impator al- tis honoribꝫ donandos ꝑ- mitteret. ⁊ inter primos pal lacij sui locandos si hāc cō cionatricē temerariam. su- is assertionibꝫ supatam red diderit. ⁊ hūc impatori op- tatum reportauerūt trium phum. q̄tenus quas plas- phemias dijs magnis ero- gauerat. in suū caput refu- sas agnoscat. quia rationa- bilis ordo exigit. Ut primū arte oratoria qua se iactan- ter attollit subuincat. post- modū vero si dijs ymmola re detractauerit. penali cru- ciatu intereat. Paruit ergo nuncius regijs mandatis. At expletis sacrilegis offi- cijs. impator virginē iubet cōphendi: ⁊ ad pallatiuꝫ duci. Quam blādo sermo- ne primuꝫ cepit affari. No- men inquiēs tuū ⁊ genus: ⁊ quos in studijs liberalibꝫ magistros habuisti. penit⁹ ignoro. sed speciosa facies tua ⁊ decora: alto sanguine te p̄stat esse genitam. et lo

quela tua in laudem refun derent magistroꝝ tuoꝝ nisi tm̄ in hoc vno nō oberrasses: q̄ dijs oīpotētib⁹ derogando ꝯtumeliosa ꝑsistis. Respōdens autē puella dixit tyrāno. Si nomē q̄ris katherina dicor si gēn⁹. constiti quondā regis filia sum. si doctores. non ignobiles quantū ad inanem gloriaȝ mundi habui. Sed q2 nihil mihi cōducibile ad beatam vitā cōtulerunt. ideo tota hec memoria eoꝝ silescat. Postq̄ꝫ.n.mihi sanctioris doctrine lumē emicuit. mox tenebrosam errātis doctrine noctem deserui. Audiui.n. btām vocē euāgelij domī mei ih̄u xp̄i.cui me sponsam ꝛ ancillā federe stabili deuoui.cuius numen inspiratus multo an̄ tempe. vt ex voce ipsius.ꝑpheta clamauit dicens.perdam sapientiam sapientiū. ꝛ intellectum intelligentiū reprobabo: Audiui deniq̄ꝫ illud ꝓpheticum. Deus autem noster in celo. omia q̄cunq̄ꝫ voluit fecit. simulacra aūt gentium argentū ꝛ aurum opa manuū hoīuȝ. Os habent ꝛ non loquent̄ oculos habent ꝛ non videbunt. Aures habent ꝛ non audient.nares habent ꝛ nō odorabunt. Manus habēt ꝛ non palpabūt. pedes habeut ꝛ non ambulabunt. ꝛ non clamabunt in gutture suo: Similes illis fiant q̄ faciūt ea. ꝛ omnes qui confidunt in eis. Et alibi scriptum est. Oīs ꝛ ij gentiū demonia:dn̄s aūt celos fecit. Alioquin tu qui manu hoīs formatos.deos omnipotētes asseris.quos corpore prostratus ꝛ vultu humili adoras.postq̄ꝫ mihi de cultura eoruȝ ꝑsuades.certum expimentum potentie ipsorum ostendere debes. Dum enī sculptura artificis expoliti.aut arte mechanica ex creata massa in speciem hoīs forment̄. aut ī ligno aut lapide velut sensu vigentia mēbra sculpantur.restat vt ora eorum loquantur.ꝛ oculi videant:ꝛ manus palpent ꝛ cetera mēbra officium suuȝ naturale similiter pagant. Sin aūt vana plane religio ymmo īsania est. talib⁹ diuine po-

tentie honorem ascribere. q̄ nec cultoribꝫ suis beneficia vlla prestare: nec offensi se vindicare possunt. hoc certum est. quia nec se esse sciunt. dum materia insensibilis existant. In quacūqꝫ .n. similitudīe inserueris. nec forme gaudēt nitore nec vilem monstruose rei ymaginem exhorrent. quī potius tantum est illis in templo marmoreo residere. quantū in immūdis cloacis iacere O venerabiles dīj quibus nec honor impensus facit beniuolentiā. nec contemptus parit offensionem. O felices talium simulachrorum cultores. quibꝫ inuocatis in necessitate non assūt in tribulatione ⁊ in periculis eos non defendunt. Et hic aduerte tu prudens lector. q̄ cum maxentius audisset eam primo nominatam. tam in accusatiōe supradicta. facta de beata katherina a baronibꝫ suis. q̄ꝫ etiam in nominatione ipius celebris fame. nunq̄ꝫ tamen nisi modo in facie viderat eam. ⁊ idcirco audiens eam primo loqui petit ab illa que esset: ⁊ quo nomine appellaretur Sed audito q̄ katherina vocaret. et q̄ filia fuit regis Costi. tūc non amplius petit de conditionibꝫ suis. quoniā iam notum erat ei per multas relationes. de fama immense bonitatis katherine ac nobilissimi generis sui. quod quidem genus bene ī notuerat ipi tyranno.

Capitulum tredecimum:

De aduentu ad alexādriam quinquaginta sapientum. pro quibꝫ miserat imperator. Et de derisu eorum contra imperatorem. quia tam vili de causa eos vocauerat. Et de recōmendatione sui in oratiōe quam fecit beata Katherina. Et de sancto mihaele ei apparente: ⁊ eam confortāte ac victoriam promittente.

Sedulus interea nuncius pergēs a prouincie finibus Alexandriam reuertitur, ducēs secū quinq̄ginta viros, q̄ se in omni doctrina egyptiorum et artium liberalium, ymmo et in omni sapientia mundi excellere se vltra omnes homines mortales asseruerunt. His igitur introductis imperator sciscitari cepit de doctrina et sapientia eorum. Illi vero multa econtra referunt. et q̄ inter vniuersos orientales oratorie facunditatis et sapientie artem et arcem tenerent. Sed tu inquiunt impator nobis habes aperire qua de causa e nostris edibus euocatos, huc venire voluisti. si magnum aliquid aut diuinum est, qd̄ per nos tibi queras exponi Ast inquit imperator pe-

nes nos iuuenis q̇dē etate puella. sed verborū affluentia ⁊ sensu vt nobis videt̄ incompabiliter astuta. que viros disputando reddit victos ⁊ elingues. sed qđ maius est. ⁊ qđ nos vrget amplius. q: immortalium deorum nostrorum culturam inanem esse nō solum asserit. sed ⁊ insup vana simulacra demonū affirmat. Poterā sane hanc vi regia ad sacrificandum impellere. aut penalib9 tormentis extinguere: sed melius nobis esse videbatur. vestris eam argumentis inclusam confutare. ⁊ ad viā veritatis inflectere. Quib9 si obstinatius restiterit eam exq̇sitis tormentis faciā interire. Uos aūt si hanc supare pualueritis. altis vos muneribus donatos. ad pria remittā. Aut si id potius eligitis internis cōsilijs meis vos p cipuos interesse concedam. Ad hec verba imperatoris vnus eorum vehemēter indignatus stomachante voce respondit. O magnum imperatoris consilium. O merito predigna sententia imperatoris. qui ob degenerem vnius puelle scientiā: tot philosophos inuitasti: tui satis fuisset vnū ex clientib9 nostris aduersū omnes occidentales philosophos pductum disputare. ne dum tot sapientes vni9 causa puelle decebat vexari. Sed cito quecunq; sit producat̄ in p̄sentiam nostrā. de qua dicis puella. vt cognoscat se nunq; audisse p̄ter hodie sapientē. Seruabatur interea virgo sancta in custodia sola. cum quinquaginta magistris pugnatura: cui nūcius ad carcerē in quo seruabatur superuenit. docens eam de consilio regis ⁊ de conflictu in crastinum constituto. Nihil tamē ex his famula xpi turbabatur. sed imperterrita. militie sue agonem domino commendabat dicēs O sapientia ⁊ dei virt9 altissimi ihu bone q̄ tuos milites ne īter p̄ssuras mūdi formidare debuissent. ⁊ neminis aduersantiū turbarent̄. tu eos confortare dignatus es dicens. Dū steteritis ante reges ⁊ presides

nolite cogitare. quomõ aut quid loquamini. ego enim dabo vobis os ꝛ sapientiã. cui non poterunt resistere. ꝛ contradicere omnes aduersarij vestri. Adesto ergo mihi famule tue ꝛ da sermonem rectũ ꝛ benesonantem in os meũ. vt hi qui ad derogandum nomini tuo sancto venerũt. non ꝑualeant aduersũ me. sed verbi tui ꝟtute consternati. ebetatisq; sensib9 eoꝝ penitus obmutescant. aut cõuersi tuo nomini dent honorẽ ꝛ gloriaꝫ. qui solus cũ deo patre ꝛ spiritusancto es ꝛ eris gloriosus deus in secula seculoꝝ Amen. Nondũ quippe hec verba ipa cõpleuerat. ꝛ ecce angelus domi apparuit illi cuius claritate loc9 quo virgo clausa tenebat̃ mira choruscatiõe fulgebat. Ex qua virgo stupore ꝛ miratione pene defecerat. Cui angelus. ne paueas ĩquit grata deo puella. sed cõstanter age. q̃a tecum est dñs. pro cui9 amore certamẽ inisti. Ipsi enĩ affluẽtis ꝟbi impetui. nõ ꝑualebũt aduersarij tui. ſ3 nouo genere stuporis ɔfusi ɔuertent̃ ad xp̄m ꝛ cũ palma martyrij ĩtra vite ianuã recepti multos alios ad fidẽ dei suo corroborabũt exẽplo. Tu aũt breui tp̄e cursũ certaminis tui victoriosissima morte ɔsumabis. ꝛ sic intra choreas ꝟgineas suscepta. tuo ĩmortali sponso ꝑhẽniter adherebis. Nã ego sũ michael archangelus testamẽti dei. missus a deo hec tibi annunciare. His dictis ɔtinuo discessit ab ea. Ad hãc ꝟo vocem ꝟgo dei in agonia roborata expectat qñ ipsa inuitet̃ ad laborẽ certaminis.

Capitulũ xiiii.

Q̃o scꝫ corã imꝑatore cõuenerũt ad disputãdũ. primo btã katherina ꝛ ꝑdicti sapientes. ꝛ de disputatiõe ipsi9 ꝓ fide catholica ɔtra ydola ꝛ q̃nq̃gita rethoꝝ ɔtra sanctã ydola eoꝝ ꝑsequẽtẽ. ꝛ de altercatiõe ambaꝝ ꝑtiũ tandẽ de respõsiõe vera btẽ katherĩe. ꝑ argumẽta multa ꝓbabilia ɔtra oratorẽ. cui responsioni ille ꝛ alij sui socij oẽs ɔtradicere nescierunt. Vñ turbatus imꝑator eos obiurgauit minando eis.

Capitulum XII

Et de mira reſponſiõe vniꝰ de quinquaginta magiſtris ad impatorem. fatẽdo xp̄m deum verũ eſſe,

SEdens itaqꝫ pro tribunali ĩpator memoratos oratores adeſſe iubet. puellã quoqꝫ ibidem ad p̄torium iubꝫ adduci. Illa triũphale crucis ſignum ſibi imprimens Impterrita vadit ad palatium. Fit deniqꝫ ex ciuitate omniũ curſus ad audiẽdum cõtrouerſias diſputãtium. Stãt ex aduerſo oratores pomposo eloquentie faſtu tumentes; Stat quoqꝫ puella Katherina confidens in domino. Illi q̃dez toruo vultu imbecillẽ etatem intuebantur. Iſta enĩz tacita de celo auxilium poſtulabat. Stomachatuſqꝫ eſt tyrannus eo ꝙ dies ingrato conſumitur ſilentio.

Qui puella. tu inquit impe
rator pugnam illā nō equo
iudicio preordinasti q̄a cō-
tra vnam puellā q̄nquagi-
ta oratores opponis. quos
etiam muneribꝫ regalibus
in premiū victorie donan-
dos ꝓmittis. me aūt nullū
donum expectare iubes.
Ego vero huiꝰ certaminis
qualicunq̄ꝫ p̄mio fraudari
non timeo. Erit enim mi-
hi p̄mium in cuius nomīe
pugnatura campū istuꝫ ag-
gredior. xp̄us dominus me
us qui est spes ⁊ corona cer
tantium. Vnū tamē a te q̄
ro qꝺ mihi iure negare non
potes. vt si mihi sors victo
riam contulerit. deum meū
tunc credulus adorare nō
differas. Indignatus ad
hec tyrannus. non est tuuꝫ
inquit nobis conditionem
imponere. Tunc puella ad
orathores conuersa dixit.
Postq̄ꝫ vos magistri. pre-
miis citati huc ad disputā-
dum contra me cōuenistis.
seniores ⁊ hic confluentem
turbam ad audiendum spe
ctare videtis. turpe est pro
fessionis vestre laudem et
coronam tacendo amittere.
Si quis est in vobis aut
ethica eloquētia ꝓdicꝰ. aut
latina oratione imbutus ꝓ
ferat in medium. quod ani
mo cōcepit. Tunc dixerūt
magistri. te potius primuꝫ
audire debemus. cuiꝰ cau-
sa tam laboriosū iter aggre
di compulsi sumꝰ. Ego ꝟo
inquit puella. postq̄ꝫ depo-
sito gentilitatis errore. chri
sti sacramentis iniciata sū.
robustas et fuco verborum
plenas dictiōes. quibꝫ vos
fultos ad instantem pugnā
video occurrere. has inq̄ꝫ
dictiones penitus abieci. ⁊
philosophicas homeri dis-
sertiones. aristotelis circū-
plectentes silogismos. escu
lapii quoq̄ꝫ ⁊ galieni saga-
cissimas latentium rerum
inuentiones. sed ⁊ philoso-
phiam platonis ceterorūq̄ꝫ
famosa veterum volumina
reꝓbaui. Et q̄uis his adeo
informata sim. vt nulluꝫ in
his similem reperissem. ta-
men quia hec sunt a vera
btitudīe aliena. his quoq̄ꝫ
penitꝰ abrenūciās. iudico
me nihil aliꝺ scire. nisi hūc
q̄ est ꝟa sciētia ⁊ celestium
btitudo sēpiterna. dn̄m scꝫ

ihm xpm saluatorē meum. qui dixit p pphām. Sapiē tiā pdam sapientū. z intellectū intelligentiū repbabo: Hic est q̄ in p̄teritis generatiōib; viam z disciplinaz iusticie p̄ceptis salutarib; p̄monstrauit. p que cultores suos ad immortalis vite p̄mia icitauit. qui genus humanū p dyabolū a paradisi regno dolens exclusuz: his nouissimis tpibus cū esset inuisibilis: de virgine carnem assumpsit. p quā visibilis appareret. z p̄sentiam suā nobis exhibuit. ex qua z mirabilib; opum signis z nature passibilis expimentis: nobis q̄a deus z homo esset ver⁹ apparuit: Hic est deus noster. hic est philosophia mea. Hic est victoria mea. In hui⁹ noīe si quā ingruūt aduersantia cūcta superabo. Qui facile est. et in paucis z in multis saluos facere credentes. At dū hec virgo v̄ba cōpleuerat. tunc vnus furiali spū in risuz exaltatus totam regalē aulaz et basilicam cū blasphemia repleuit dicēs. O ciues romāi impij z alta nobilitas. vsq3quo hec stulta xpianorū supstitio iiurias dijs nostris irrogabit. Nimirū ingrati deoruz beneficijs vtimur. si friuola hui⁹ puelle deliramenta impunita p̄tereant. Et nos sane sperabamus ab ea in fine ardui aliquid audire. postq̄ tāte sapientie estimata est. p qua romāe altitudīs patritius. sapiētes mūdi sibi accersiri voluit. At ecce principium suū fecit de quodā ihu quē xpianoꝝ fabule deū suum esse testant. qui quondam a discipulo suo traditus et morti adiudicatus. nec in ipso mortis piculo sibi ipsi pdesse potuit. Hūc discipuli sui nocturna fraude de sepulchro sublatū. mētiti sūt post triduanā sepulturā triumphata morte surrexisse. z ad cumulū ficmentoꝝ suorū in celū ascendisse eundez testificati sūt. Ad hec virgo respondit. Ego principium orōnis mee iure ab ipo cepi qui est verū omniū reruz initiū. fons z origo omniū bonoꝝ. p quez deus pr̄ hāc inexplicabilē mūdi formaz cū nō esset ɔdidit. qui sane

omia z me a te inter omia creauit; z vt multa paucis concludam. ipe est ex quo omia visibilia z inuisibilia cōstant; Cui rethor. Si de us inquit vt asseris dei fili us erat. quomō mori poterat. Si homo fuit. quomō mortē fugare potuit. Hoc plane est ꝯtra totius mudi ratione. z ꝯtra legem natu re esse ꝯstat. vt immortalis mori possit. z legem mortis vincere queat mortalis. cū vtiqꝫ et si aliquomō conce dat vt deus z hō debeat ꝑdicari. certum sit tamē alter utrū fieri posse. simul vtꝛ qꝫ esse nō posse; Cui virgo respondit. Uestre vt video ꝯtrouersie hec subtilitas ē: vt in eo ꝙ credere non vul tis. recepta pte vna. qđ integrum est subruatis. videlicet vt cuz deus sit; homo esse non possit. tanqꝫ omni potēti deo hoc impossibile esse ꝯstet; vt qui potēter de nihilo omia z homiem inter omia creauit ex nihilo; ꝙ idem deus substātiuam homis formā nō posset induere ꝑ quā inuisibilis videri. z ipassibilis mori potuisset. Tu ꝟo si rei veritatē scire poptas depone false sapiētie supciliuz. z assume formā discipuli. vt cum ex reb9 inenarrabilē dei potentiam agnoueris. vel tūc credulus factus. non dero ges in eo homīs nature. ꝙ volūtarius assumpsit infirmatam. Nam cū in re omi inestimabiles sint diuicie dei. maxime ī honore; appro bādo sui nomis ꝓuocandis ad fidem homīb9 maiestas vera ostendit. vbi ꝟtus impiosa mortuis vitaz infudit. z cecis lumen restituit. Cui9 nimirū singulariter est admirāda deitatis potentia; qz nō magicis carminib9. sed sola sua diuina potestate mortuoꝝ spūs reuocat ad corpa; cui9 potēti virtute claudis gressus red ditur. leprosiqꝫ mūdantur. Que si ab eo gesta non credis fieri in homīb9; z hoc ī nomine eius crede ꝙ signa ab homīb9 in noīe ei9 multotiens sunt facta. z cognosce ꝙ si deus nō esset omnipotens. ꝙ ipe mortuis vitam dare nō posset. Sed z si hō nō fuisset. mori nō po

tuisset. Nã idem deus homo est: q̃ mortẽ in sua carne suscepit. et idem d̃s hõ ẽ. qui mortem sua virtute destruxit. Idem q̃ppe filius dei est. qui diuinitate mori nõ potuit. carne q̃ppe mortuus est quã mortalem deus immortalis suscepit. et ide cristus dei filius. carne mortuus surrexit. q̃ immortalitatem sue diuinitatis carne mortuus nõ amisit. Mors itaq̃ non xp̃m sz in se mortem xp̃s occidit. Non ergo iam inops fidei nostre ẽ aut egena defensio. vt in sui defensiõe externis innitat̃ testimoniis dũtaxat. Tu aũt si adhuc incredulus dubitas. audi immũdorum demoniorum sp̃us quibus diuinitatis nomẽ attribuitis. audi in q̃s sub huius vocabuli inuocatiõe cõterritos xp̃m deũ et dei filium nõ negare. ac velut reos cũ tormenta sentiunt questionũ. nõ qd placeat dicere. sz qd extorquẽt fateri. Igitur si fidei nostre crudelitati derogatis. diis saltem vestris credite. aut si vlterius pudor non est: negent certe homies quod demones ɔfitent̃. Sed forte dicis mihi. quia vana demonũ tormenta pro ratione. et volubilem immũdorum spirituũ sententiã. pro fidei nostre ponã experimento. Ego plane nõ vt xp̃s spirituũ immũdorum testimoniis indigeat hec intersero. sz quia inuita demoniorum ɔfessio. non leui estimatiõe pẽsanda est. quia nisi hi inuisibilibus cruciatibus astringerent̃. libere vtiq̃ p se facilius dicerent. q̃ semper ɔtra se mentirentur. Sed te miror formã totius prudentie p̃ferentẽ. christũ deũ esse non solũ dubitare. sed et mortis obprobrio maiestatẽ ipsius derogãdo obscurare. cuz tu ipse ɔnoscas vestrorum auctorum volumina testari eius diuinitatem. et crucẽ quã irridetis proferre. ex quibus interim tibi duorum profero exempla. Plato. n. quem doctissimũ ac sapientissimũ phibetis. cum de reuelãda christi maiestate loqueretur. his verbis etiam signum illius intimauit. futurum astruens deum ⁊ cuius signũ certum dandũ est et p̃dicandum. Sibille

pro inde diuina vt asseritis carmina. ꝓrietatem huius sancti nominis ꝑsonarunt cum dignitate diuine natu re. Hec eadem deũ postea vno versu crucẽq; signauit quã vos irridetis. erroneis q; disputatõib; eam refuta tis. ꝑdictum scȝ poema ita promens. Felix ille deus li gno qui pendet ab alto. Vi de exꝑssis quidem verbis. exꝑssam vtriusq; ꝯfessionẽ Ille futurũ designat. hec fe licem denotat. q: diuina ꝑ uidit in hoĩs fragilitate ꝟ tutem. ⁊ in eiusdem hoĩs morte victoriaȝ. Quos tñ non idcirco sequi cõuenit. q: his velut ꝑ somnũ verã sapientiã loqui aliquãdo ꝑ missum est. neq; vt gentili tas ex deo ꝑscientiam me ruisse videretur; ſ; vt xp̃m deum ac dei filiuȝ esse etiã vestri loquerent̃ auctores. Qui cum pene falsi sint in omnibus. in hoc tamen ꝓ babilius non errauerunt. Ecce tibi pauca. de multis protuli. ⁊ si te ad credenduȝ non alliciunt audita. et vi su probata: rerum miracu la. vel inuitam demonum animaduerte confessioneȝ: Q, si nec his dignum con sentire estimas. saltem tuis crede auctorib;. Nam non in hoc me iudicare habes. q immundoꝝ spirituum quos vos pro d͞ijs colitis. aut his vestrorum testimo n͞ijs auctorum vtor. pro ap probatiõe fidei xp̃iane cau sa huius .n. imꝓmpto est. Poteram equidem tibi ꝓ bare ex scriptura sacra que spiritu diuinitatis est con dita. poteram inq̃ tibi inte merata mille testimoniorũ ꝓferre signacula; sed est spe ciosa victoria aduersarium suum. telis suis veluti pro pr͞ijs laqueis interire. ⁊ au ctorum suoruȝ testimon͞ijs confutari. quia quorum fi dem aspernaris eorum testi monia non recipis. Acce me christi fide. munitaȝ d͞ij tui loquentem. si aures ha bent ad audiendum audi ant. ⁊ si possunt prohibeãt me ꝯtra eos loquẽtẽ ⁊ ꝓbã tẽ. aut tu certe ꝓ eis loque re. et ego respondebo tibi. Audiens hoc rethor respõ dit. Si predicta miracu la vt credi iubes. manens

in homie deus pfecit. nun/
quid suscipe deus penaz et
pati crucem debuit? aut p
pter quā causam alios eru/
it a morte. cum et ipe morte
non caruit. Vel certe quo/
mō alijs profuit. qui sibi p/
desse nō potuit: cuz in sua
liberatiōe etiam alijs libe/
ratiōis spem ptulisset. Ad
hec vba respōdit vgo btā.
Estimatio tua in hoc etiaz
fallit. dum in crucis affixi/
one: impassibilē deuz passi/
onem doloris et mortis su/
stinuisse arbitraris. Nō. n.
natura celestis crucis sen/
sit iniuriā. sz assūpte in deū
infirmitas carnis hec ptu/
lit Nam incōprehensibilis
et liber ab omi passiōe deus
nec pati potuit nec teneri.
sed quendā de dyabolo per
assumptū homiem egit tri/
umphū: cum in ligno natu
ram carnis imponēs. cū si
ne iniuria sui p homiez su/
perauit. q homiem cuz dei
iniuria egerat indelictum.
Homo ergo nō diuinitas
cruci affixus est: et q pecca/
uerat p lignū pfixus est in
ligno. Hec deo fuit assumē
di homiez pcipua ratio. vel

voluntas. vt peccatum ab
homie ptractū. p homiem
tolleretur. et ab illo fides re
surrectiōis incipet: quē pri
mū resurgere debuisse con
staret. Poterat equidez cū
esset deus p angelū quem/
libet. aut p aliquam celestē
virtutem. pstrato dyabolo
homiem eripe si voluisset.
sed omia cum ratiōe agens
deus. sic modum statuit vi
ctorie. vt q homiem subiu/
gauerat. p homiem et vince
retur. Hec et alia multa dū
beatissima virgo katherina
assereret. stupefact9 rethor
et cuncti oratores. et qd con
tra hec obicerēt nesciebant.
sed turbati et pfusi manife/
sta dei vtute. inuicem se cō
tuentes obmutuerūt. Qui
bus indignatus imperator
cum furore nimio sic ait.
Quid vos ignari et degene
res: ebetatis sensib9 sic ob/
mutescitis Sic ne vos de
bilitatis sensib9 et furorib9
virtus feminea pdomabit.
Nū satis sufluūq3 esse po
terat ad ignominiā omniū
philosophoꝝ. si quinqgene
aut eo amplius femie vnū
ex vobis verbis euicissent.

Nũc aũt o pudor quinq̃gi-
ta robustissimos oratores
ab extremis mũdi ptib⁹ ele
ctos. vna puella turbine v̾
borũ eousq̃ attonitos red-
didit. vt hi quid vl' que cõ-
tra eam dicant prorsus nõ
habeãt. De hinc vnus quẽ
sibi magistrum et ducem ce
teri fatebant̾ esse. tyrãno ita
respõdit. Hoc tibi vnũ im
perator dicam. vnde orien-
talium turba oratorum te-
stis nobis est constãtissima
q̄ vsq̃ in p̃senti auditorio
null⁹ se nobis ante hoc tẽ-
pus in verbis et mundi sa-
pientia ɔferre presumpsit.
Si aũt iactanter ɔferre se
nobis p̃sumpsisset. cõtinuo
victus et confusus abscessis
set. De puella vero ista lon
ge alia ratio est. in qua (vt
vera tibi loquar) non ani-
malis homo loquit̾ sed di-
uinus quidam spũs. qui sa
ne p os mortale sonãs. nos
in stuporem et ammiratiõez
adeo conuertit. vt ad iniu-
riam ipsius xp̄i de quo loq̃-
tur. aliquid dicere aut peni
tus nesciamus. aut omino
formedemus. Nam vt chri
sti nomen et diuinitatis ei⁹
potentiam; simulq̃ crucis
ipius misteriuz p̄dicare ab
ea audiuimus. cõcussa sũt
viscera. et corda nostra tre-
muerunt. et omẽs corporis
nostri sensus stupendo au-
fugerũt. Unde et te diuti⁹
o impator. fallere nolum⁹:
sed constanter fatemur. q̄r
nisi. illam sectam pbabilio
rib⁹ expimentis ventilataz
de his quoq̃ deos hucusq̃
coluim⁹. nobis ostenderis
esse veriorem. ecce om̄s cõ-
uertimur ad xp̄m. q̄r ip̄um
verum deũ et dei filium cõ
fitemur. p quem tãta mor-
talib⁹ homib⁹ beneficia pre
stant̾. que p virginem istaz
audiuimus recitata.

Capitulũ deci

mũquintum. De furore et
seuera sententia tyranni.
contra sanctos dei scz sapi-
entes. Et de confortatione
eorundem facta a beata ka
therina. etiam de religioso
ipsorum martyrio p incen-
dium ignis facto.

Capitulum XV

Audiēs hoc tyrann⁹: ꝑcipitibus furijs agitatus ac nimio furoꝛe succēsus accenso in medio ciuitatis igne vehementissimo iussit omnes quinquaginta magistros religatis manibus ꝛ pedibus. penaliƀ incendijs cruciari ꝛ concremari

Qui dum traherentur ad ignem. vnus eoꝛuꝫ ceteros hoꝛtabatur dicens. O socij ꝛ cōmilitones mei quid agimus? Postq̄ꝫ deus longos nostros miseratus erroꝛes. ad hanc suam gloriā vocare dignatus est. vt vel in fine sacre fidei priuilegio ꝛ sancti nominis sui cognitione nō fraudaremur. cur nō ꝓperamus ante vite exitum ipsius signaculo.

et sacri fontis lauacro ĩno/ uari. At cum hec diceret. rogabant vnanimiter pre/ ciosam virginem christi, vt lauacro salutifero pfunde/ rent. Quib9 ait electa ỽgo dei. Ne paueatis o fortissi/ mi milites christi: constan/ tes estote: ꝛ đ baptismo sol liciti ne sitis. Erit enim sa lutare baptismũ sanguinis vestri perfusio. ꝛ ignis iste cruciatorius flammeũ san/ cti spiritus ignẽ vobis mi nistrabit; et sic eos in fide plene instructos ac confor/ tatos dimisit in pace. His itaq3 peractis, assunt mini/ stri iniqui ex iussu impera/ toris, ꝛ ligatis manib9 ꝛ pe dib9, sanctos dei martyres medijs flammis trucib9 in gerũt. ꝛ sic inter estuantes flammas incendij dominũ confitentes felici martyrio coronati, ad dominum mi/ grauerunt. Tertiodecimo die mensis nouembris; In quib9 illud apparuit ĩsigne miraculum; vt indumenta ꝛ capilli capitum eorũ. nul lam ab igne lesionem susti nerent. vultus vero eorum rosei coloris decore emica/ bant, ita vt dormientes po tius q3 extincti putarent. Unde ꝛ viso hoc ĩsigni mi raculo. multi conuersi ad dominũ, crediderũt in do/ minũ. Horum corpa chri/ stiani rapientes noctu sepe lierũt ea.

Capitulũ sede

cimũ De fallaci arte tyran ni, qua per blandicias ꝛ p missiones fallere conabat. beatam katherinam. Et de responsione prudentissima ipsi9 virginis, licet deriso/ ria ꝛ confusibili, contra ini qua verba tyranni. Et de cõminatione ipsi9 p diuer/ sa martyria contra virginẽ Et de constante responsio ne beate katherine, ac spõ/ tanea ei9 volũtate ad mar/ tyrium pro christi nomine sustinendum.

Capitulum XVI

His ita. qꝫ geſtis. tyrã nus vidẽs ꝟ ginem ſanctã immutabiliter fidei tenere ꝯſtantiam. ⁊ nec minis nec terroribꝫ turbari. arte q̃dam ſubdola temptat animũ eius emollire. vt ad ꝓphana ſacrificia vel ꝓmiſſis ſaltem ſanctã valeat inclinare. Dixit itaqꝫ illi. O virgo generoſa. o digna imperiali purpura facies. nũc aduertat iuuenilis prudentia tua. quanto erga te dolore ſollicitor. eo q̄ immortalium deorum noſtrorum culturam non ſolum aſpernaris. ſed ⁊ ſpirituũ immũdorum in eis maleficia eſſe teſtificaris. quibus cultores ſuos fallẽdo decipiãt. ⁊ ſubtilibꝫ inſidiis deceptos ĩfernalibꝫ pẽis obnoxios faciãt. Vñ te ab hac temeraria rõe ⁊ latratiõe reſipiſci.

cõuenit. ne ꝛ ipi tanto magis iniuriã sibi illatã vlcisci incipiãt. q̃nto ipi paciẽtes adhuc. tibi meritos nõ inferũt cruciat⁹ Cõsule ergo iuuẽtuti tue o katherina. ꝛ sacrifica diis nr̃is. ꝛ eris secũda post reginã in palatio meo. ꝛ ad nutũ tuũ cuncta regni negotia spectabũt vt quos dignos honoꝛe iudicaueris. hi regiis ditent̃ honoꝛibꝫ. quos aũt ĩhonorabiles manere iusseris. illis sufficiat intra domoꝛuꝫ suaꝝ latibula vel manere ĩgloꝛios. Deniqꝫ ĩtra regnũ meũ adhibeas quos volueris. excludas quoqꝫ quos nolueris. In aulicũ misteriũ recipiant̃ quos recipis. abiiciant̃ quoqꝫ quos abiicis ꝛ recusas. In hoc vno tm̃ distet a te regina. qꝛ regio thoꝛo iũcta. legali mr̃imonio nõ fraudabit̃. Ceterũ tu impialibꝫ ꝯsiliis. tu ꝑuincialibꝫ edictis. pꝛinceps ꝛ moderatrix eris. Nec hoc solũ. sed et ego faciã tibi sceptifere ymaginis statuaꝫ in medio ciuitatis erigi. a cũctis ciuibꝫ salutandã. ꝛ ab oĩbꝫ venerandã. Reus maiestatis mee erit. q̃ insalutatam eã ꝑterierit. Nulli q̃ntũlibet noxio. venia negabit̃. q̃ se ad hãc statuã ꝓnioꝛ rogaturus inclinauerit. Postremo in quo enĩ te altius beare valeã. nisi intra deas templuꝫ tibi de ĩsigni marmoꝛe bene. polito erigã Hinc ꝟgo in risũ paululũ excitata. tyrãno ait. O me felicem tãto honoꝛis pꝛiuilegio. cui erigat̃ statua ab oĩbus salutãda atqꝫ veneranda. O me inq̃3 felicẽ si. vel hoc vnum merear. vt fiam aurea. Sꝫ nec ex toto infelix ero. si vel argenteam me esse ꝯtingat. Erit enĩ intra trapesitas ꝯtentio de estimatiõe ponderis ꝛ ꝑcii mei Q, siue id mihi foꝛtũa ꝑstiterit. siue si ita necesse fuerit. Ut quouis etiã ignobili metallo sim foꝛmata. aut certe expolita de nobili marmoꝛe: dũ salutationes a cõmeantibꝫ vel venerationẽ a cõmoꝛantibꝫ ĩueniã. Uerũ cetera liniamẽta statue mee. qualicũqꝫ metalli genere in foꝛmã cõueniant. hoc vnum a te impatoꝛ ssi ꝑbas est scire ꝑopto. Que

erit illa insignis materia alens. viuificans. atq̃ discernēs. ex qua oculi ad videndum. et aures ad audiendum. os et lingua ad loquendum. et cetera queq̃ informentur. que sensu vigentia salutationes hominū audiant. videant. et intelligant. Nam si hec defuerint. quid refert. mihi vel femiei vult⁹ decorem dari. vel an simee turpem ymaginem aptare? Sed dicis mihi. non erit ignobilis tua memoria. cū pretereuntes formam huiusmodi intuebūtur et dicēt. Hec est illa egregia katherina. que deum suum relinquens. hoc tam felici commertio vitam suam memori euo cōseruauit. O me tūc felicem. cum me inanib⁹ fabulis vulgi honorabit insania. Uerūtamen si fit hec inanis interim recordatio q̃tumlibet in honorem mei. dum regio metu p̄ssus. vulgus. hanc mihi venerationē exhibeat. aues tamē celi venientes et vndiq̃ aduolātes. sedem in me sibi vsurpabūt. et immūda digesti cadaueris pgluuie. faciē meā maculabūt. Quid interim aūt pueri facturi sunt. q̃ diuinū misterium cause. venerari nescientes huc simul egesturi conuenient? Aut quid canes cōminecturos in me. ego nūc cōmeōrē. O decus. o mihi expetendū apastasie merito priuilegium. p quo xp̄m relinquere et demonū cultib⁹ me iubet imperator inherere. Quid tu respondes ad hec imperator? An in dieb⁹ meis hec statua insignis erigeẗ. Erit ne mihi ex hac statua. vita iocūdior. etas pductior. aura salubrior. cēsus opulentior? Si aūt in morte resoluto corpe, hoc dec⁹ forme mihi katherine īstaurabiẗ. quero an mihi hoc prestare valeat. ne caro mea incorruptionē sentiat et libera a v̄mib⁹ serueẗ ad futuram resurrectionē? Que deniq̃ interea anime mee p hāc quā pmittis statuam. p̄stabitur btitudinis corona? An in secreta celi quadam regione seruabitur. cū sanctis icorruptibilia p̄mior munera pceptura. Desine ergo imperator. desine talia iam mi

hi ꝑsuadere. que sũt scelus
etiam cogitare. Stultuꝫ ē
valde te in hoc elaborare. ĩ
quo laboris tui nullum po
teris emolimentũ acq̃rere.
Christus me sibi sponsam.
federe indissolubili copula
uit. Ille gloria mea est. ille
gloriatio mea. ille amor me
us. ille dulcedo et dilectio
mea est. Huic semel dicataꝫ
non rerũ blandimēta. non
me exquisita tormenta ab
eius confessione. vnq̃ꝫ pote
rũt abstrahere. Tunc maxē
ius impator dixit. Consu⸗
lere quidem iuuentute tue
si acquieuisses virgo decre⸗
ueram. et decreta adimple⸗
re proposueram. ſꝫ quia nõ
solum obstinata mente ob⸗
latos honores. sed ⁊ salutē
et vitaꝫ paruipendere te vi
deo. ecce ego austerioris iu
dicij inibo consilium. vt sa
ne aut dijs nostris sacrifi⸗
ces. aut crudeli morte inte⸗
reas. Cui puella respondit
Cum ipe rex celorum deꝰ
⁊ dominus meus ihs xps.
pro me a dyabulo temptari
a iudeis cōphendi. et ab
iniquo iudice morti adiudi
cari non rennuerit. dignuꝫ
est vt ego ꝑ nomīe eius. nõ
solum penas. sed ⁊ si sic ne⸗
cesse est. etiaꝫ mortem susti⸗
neam. quia ipe se ꝑ me deo
patri sacrificiũ dedit. Hau
diuꝫ ergo mihi est vt ⁊ ego
me illi hostiam gratā offer⸗
re merear. Tu nũc gloria⸗
ris. ꝙ in me ⁊ in seruos dei
potestateꝫ habeas. Veniet
aũt tempus ⁊ ꝓpe est. ĩ quo
dyabolus in te suam pote⸗
statem exerceat. ⁊ penas q̃s
seruis christi ad tempꝰ tu
ingeris. in eternis tu cruci
atibꝫ recipies. Ego aũt tan
to me gratiosorem futuraꝫ
xpo esse confido. q̃nto pro
eius nomine momentanea
tormentorum maiora gene
ra sustineam. Tu nunc ini
quo iudicio me solam que⸗
ris perdere. fateor sane q̄a
non sola ad christum ꝓpe⸗
ro. Nam de hoc palatio
tuo numerosa turba iam
xpo ānumerata est. Hinc
tyrrannus ira ⁊ furore in⸗
ebriatus. a ministris bea⸗
tam virginem iubet com⸗
prehendi. ⁊ expoliatam scor
piõibꝫ cedi: de hic in obscu
ro carceris ergasculo claudi

Ubi cũ duceret̃ ꝯstãter tyrãno ait. Ego plane ꝑ eius noĩe flagellis cedi. ego tenebrosi carceris horrorẽ amplecti gaudeo. q̊ corpꝰ suuz ꝓ me dedit ad flagella. qui quoqꝫ mũdũ pugillo cõtinẽs. carceris angusti claustra nõ refugit. Tu mihi tenebras ingeris in obscuro carcere. certũ tamẽ tibi sit. qꝛ ꝑ has tenebras lux mihi ꝑpetua parat̃: tibi aũt tenebre eternales succedẽt cito. cum infortunata ⁊ impꝫuisa tui corporis nece.

Capitulum decimũseptimum.

De primo martyrio beate katherine ⁊ de confusibili responsione eius contra tyrannum. Et quomõ fuit posita ĩ obscuro carcere. in quo angeloꝝ visitatione ⁊ luminis illustratiõe ꝯfortata fuit.

Tunc iussu tyranni ministri eam vestibus exuentes, ferreis virgis corp⁹ eius tenerum lacerabant. Et dū verberando alij deficiebāt: alij statim succedebāt. Manet interim virgo katheria constans, ꝛ deum laudans in verberib⁹, et gratias deo agens. Sciscitabatur autē tyrannus, an si verberibus fracta, regijs mandatis velit esse obediens, vt tunc relaxaretur a pena. Sed virgo beata feriente robustior: imperante rege sublimior: sciscitanti constanter respōdit. O canis impudentissime, fac quecunqȝ iniquissima mens tua excogitare potest. Ego per penas illi me reddere habeo, qui me ꝑ penas redimere dignatus est. Talib⁹ cruciatib⁹ quādoqȝ vt spero me videbis cū sanctis in gloria, tu vero eternis deditus cruciatib⁹ dolebis tanta ꝛ talia in me et in alijs famulis dei preualuisse. Clauditur hinc ex iussu regis virgo regia in carcere tenebroso, fame et siti bissenis dieb⁹ cruciāda: sub p̄finito edicto, ne lumen celi videat, ꝛ ne aliud q̄ȝ tenebras horrendas respiciat. Sed nec in his xp̄s famulam suam deseruit. Assunt enim illi, angeli de celo cōfortantes eam: ꝛ inestimabili claritatis fulgore locū carceris irradiantes: adeo vt custodes qui a foris excubias obseruabant, pre timore nimio in stuporē mentis conuerterentur. Nullus tamen eorum tyranno qđ viderat dixit: aut referre p̄sumpsit pre sua feritate.

Capitulū decimumoctauū.

Quomodo imperatrix ꝛ miles porphirius militie princeps. Intrantes carcerem viderunt katherinam sedentem inter sanctos angelos in carcere. ꝛ quomodo eos in fide xp̄i informauit: ꝛ quomodo cōuersi sunt ad xp̄m. Similiter quomō porphirius cōuertit ducentos viros sibi subiectos ad fidē xp̄ianā.

Capitulum XVIII

Accidit autē interea vt maxentius pro causis instantibꝰ extrema regionis ꝯfinia adiret. Pernotuit īterim regie crudelissima viri sui sententia de beata katherina. qualiter scꝫ innocentem virginem ꝑ sapientes predictos tractasset. Et quomodo illi prudentissimis ex verbis puelle deuicti. ꝛ ad fidem christi ꝯuersi. gloriosa passione de mūdo migrassent. De quo facto vir eius īdignatus dū virgo dijs libamina offerre noluisset. diris cesā scorpiōibus sub arta custodia carceris iusserit r̄cludi. vbi ꝑ duodecim dies iuxta regis crudelis sententiam puella innocens nullo cibi alimento frueret̄. Audiēs aūt

regina ferale coniugis edi-
ctum. Quis gentili errore
teneretur, tamen animi in-
genuitate tenere etatis mi-
serat puellã. Fitq; anxia vi
dere faciem virginis, et ei col-
loqui affectat, sz ne id com-
pereat vir eius vehemẽter
formidat. Talia meditãdo
regina domũ solitaria iam
bulat. fit illi optato euentu
obuiam princeps militie q̃
dam. Porphirius nomine.
vir strennuus et serenus, et
q̃ntũ ad seculi dignitatem
consilio prudens, fide pm-
ptus et constans. amici secre-
tum intra claustra silentij
constantissime seruans. Hũc
ad se euocans impatrix an
gusta. aperit ei volũtatem
suam. simulq; postulat vt
amotis aut placatis custo-
dib9 carceris, visu et collo-
quio virginis potiretur.
Nam necesse est inquit. vt
tibi o porphiri ea q̃ me sol-
licitãt aperiam. Multa. n.
hac in nocte p visum passa
sum. quorũ ambigua reue-
latio. me adeo suspensã red-
dit. vt in quodcunq; horũ
exitus. siue in aduersum si
ue in prosperum vertatur
ignoro. eorũ tamen aliquez
eueutum mature mihi sup
uenturum certissime cogno
sco. Videbam sane hãc de
quã loquimur puellam, in
tra septa domicilij sedentez
inestimabili claritate circũ
fultam. et viros dealbatos
circumsedentes. quorũ vul
tus inspicere pre claritate
non poteram. Illa autem
me intuens iubet propi-
us accedere et de manu vni
us eorum qui assistebãt co-
ronam auream accipiens.
capiti meo ĩponebat dicẽs
mihi hec verba. Ecce tibi
impatrix corona e celo mit
titur. a domino meo ihesu
christo. Qua ex visione su
spensa. nec somnum capere
nec ore vnius momento q̃e
scere possum. ita cor tremu
lum me ad videndum vir-
ginem exagitat. Per te er-
go mihi viam ad puellam
eundi. et videndi faculta-
tem dari precor o porphiri.
Cui porphirius respondit
Tuum est domina angu-
sta imperare quod vis. me-
um vere est perficere que

iubes. ꝛ hoc animo ꝯstanti. Vñ ꝛ me ad hoc promptuꝫ inuenies famulū. licet imperatoris iram sciā pro certo nō me posse vitare. si reꝫ sciuerit. Nam de puella de qua loqueris crudeliter ab imꝑatore actū ꝯstat. quia ꝛ ego interfui qñ ab extremis finibꝫ regiōis sapientes cōuocatos disputare ꝯstituit aduersus puellam. Sed et ꝓmissis muneribꝫ si victaꝫ redderent vehemēter incitauit. Illi aūt aduersus eā stare. nec vna hora ꝑualuerūt. sed illico ꝯuersi. deum hūc quem puella ꝑdicabat publice fatebanṫ. vñ ꝛ indignatus imꝑator oīs ignibus tradi imꝑauit. In q̇bꝫ illud insigne miraculū contigisse vidi ꝛ ego. ꝙ in his oībꝫ nec in capillis nec ī vestimentis eoꝝ vlla lesio ignis apparuit. Qua ex re fateor o regina. ex illa die sic verba illius. quibꝫ ip̄a deos nostros exprobrauit. sic inq̄ꝫ cor meū conturbando sollicitauit. vt quicq̇d dijs exhibebamus. totuꝫ friuolum deputem ꝛ inane. Vñ nisi lex nostra xp̄ianorū sectam penitus abhorruisset facile q̇s poterat me ad cultuꝫ xp̄i impellere. Sꝫ quoniam tu oportune vtputo ꝯsiliū meū ꝑueniendo cōmones. quid aliud restat. nisi vt custodes carceris ad voluntatē nostram inflectamus mercede. vt et ipsi hoc ip̄um celare studeant. Nec mora porphiri⁹ princeps ad ꝯsensum eoꝝ custodes emolliuit. Igiṫ prima vigilia noctis regina ꝛ porphirius ꝓcedūt ad carcerē. At introeuntes viderūt eā inestimabili claritate vndiq̄ꝫ choruscare. ex cuius fulgore ꝑterriti. corruerunt in terram. Mox inestimabilis odor suauitatis naribꝫ eoꝝ infusus. ad spem meliorem eos ꝯfortauit. Surgite inquit virgo egregia ꝛ ne paueatis. q̇a ꝛ vos xp̄s vocat ad palmā. Surgentes aūt ꝯtemplati sūt puellam sedentē. ꝛ angelos dei plagas ꝛ carnis scissuras aromatico vngento circumfouentes. quibꝫ caro. ꝛ cutis sup̄ficies inadmirabilē vertebatur decorem. Viderūt etiam ꝛ seniores circūsedē-

tes quoꝝ vultus inedicibili lucis candore emicabant. Horuz ab vno qui astabat xp̄i virgo coronam accepit velut aureo colore rutilantem. ⁊ regine capiti imposuit. Dixitqꝫ circūsedentibꝫ senioribꝫ qui erāt spūs celestes. Hec est illa dn̄i mei ꝺ qua postulauerā regia. quā militie ⁊ corone nr̄e a deo ꝯsortem fieri mihi depoposcerā. Sed ⁊ hūc q̄ assistit militē in nostre sortis nūerum ascribi volumus. Ad hec illi inquiūt o preciosa xp̄i margarita. sup his. preces tuas ille suscepit. p cuiꝰ amore et honore flagella et carceris horrorem ferre nō timuisti. Sed ⁊ eterno munere ab ip̄o tibi collatū esse constat. vt p q̄buscūqꝫ maiestatez ip̄ius interpellaueris: impetratū votū tuū reportabis. Nos aūt qui visitatiōis gratia tibi assistunt scito inter primitias laborū tuoꝝ iam ascriptos. quos triumphali passiōe an̄ te celica regna excipient coronatos. Vox vero militie tue agone pacto. te ille imortalis sponsus tuus intra vite ianuā eterne. suscipiet. vbi tibi modulis dulcibꝫ indesinenter celica organa resonabūt. vbi ⁊ clarissima virginū turba inter lilia roseis floribꝫ vernātia sequuntur agnū quocunqꝫ ierit. His dictis beata ṽgo katheria. reginā ꝯsolatori cepit dicēs Iam o regina forti esto aīo quia post hoc triduū itura es ad deū. Ne ergo momentanea tormētoꝝ genera formides. q̄a nō sūt condigne passiōis huiꝰ cp̄is ad futuram ⁊ interminabilē gloriā que talibꝫ p̄parāt a xp̄o. et q̄ p xp̄o penis passis mercatur. Ne ergo verearis inquā regis tpalis: aut mortalis sponsi minas vel penas qui hodie in sua supbit potentia. ⁊ cras putredo futurus est ⁊ vermis. Ne verearis inquā eius consortium aspernari. p rege eterno ⁊ īmortali sponso scꝫ dn̄o nr̄o ihu xp̄o. qui p caducis honoribꝫ donat eterna p̄mia: et pro trāsitoriis bonis largit̄ gaudia sine fine mansura. Ad hec verba ṽginis beate: porphirius q̄ prime cohortis p̄fecturaz agebat. et

magnis rerum possessionibus pollebat: cepit rogãdo virgini insistere. q̃nam illa essent premia que xp̃us militibus suis ꝓ damnis temporalibus recompensabit. Cui virgo. audi inq̃t o porphiri ꝛ animaduerte. qꝛ hominem mortalem q̄tuis sit potens. quãlibet diues aut incolumis. nulla tamẽ vnq̄ꝫ tanta vigilantia tãtaq̄ꝫ circũspectio eum ꝑmunire valet cuiuscunq̄ꝫ etiã conditionis quin in suo statu immutet᷑. Intuere diligentius quã breuis est vita hominis. Ipe deniq̄ꝫ rerum diuitie quantũlibet longo tempore in magno labore quesite. quam celeri lapsu effluunt. Quid enĩ forenses q̃rimonie aliud clamãt. nisi reꝝ p̃rimonia sublata? Aiaduerte an ipse vrbes eiusdem dignitatis statũ adhuc retineant. quo prio tp̄e fundate ꝯstiterãt. Q, si ita ẽ ymmo qꝛ ita ẽ. nũc in aduersum mẽtis defige intuitum. At q̄a interrogando sciscitaris que sint ꝛ quãta illa premia que suis xp̄s ꝓ transitorijs rependit: sic accipe. Porro si hec que sunt sub celo. sunt tam fluxa atq̄ꝫ fugitiua aliquo modo forent expetenda. cur nõ multomagis q̃ super celos sunt firma ꝛ stabilia: humanas mentes nõ oblectarent: presertim cũ illa scꝫ tp̄alia nec ad votũ possint retineri. et ista semel accepta nõ possũt amitti. Mundus iste velut carcer tenebrosus est. ĩ quo nullus ita nascit᷑ vt nõ moriatur. Illa aũt sup̄na p̄ria pro qua fit mũdi cõtempt⁹ velut ciuitas est. q̃ sole nũquã indiget. vbi nulla turbat aduersitas. nulla necessitas ãgustat. molestia nulla inquietat: sed perhennis gloria. iocunditas ꝛ leticia eterna. felicitasq̄ꝫ in ea regnat sempiterna. Si queris q̄d ibi sit. vbi tanta gloria ac talis beatitudo consistit aliter dici non potest. nisi quicquid boni est. ibidem est. ꝛ quicquid mali est. nusquaꝫ ibi est. Quod inquis bonum illud est? Dico tale est. quod oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascẽdit que preparauit deus diligenti-

bus se Ad hanc felicitatem quidam diuicijs constipatus anhelabat dicens. Usqquo deus in hoc squalentis mundi puluere me retines? Usqquo sicientem ad te spiritum inter carnis ergasculum retines? Usque quo prolōgatur incolatus meus? Hec est illa desiderabilis patria: vbi non est luctus neqꝫ clamor: neqꝫ dolor. sed absterget deus omnem lacrimā ab oculis sanctorum. De qua dicit vnꝰ propheta ex suis. Saciabor cum apparuerit gloria tua. Parua quidem sunt q̄ dico tibi. sed rerum experientia senties. ea si fidelis vsqꝫ in finem pseueraueris.

Capitulū. XIX

quomodo imperatrix ꝛ porphirius parati ad martyrium procedunt de carcere.

Et quomodo porphirius conuertit plusqꝫ ducentos milites suos ad fidem christi. Et quomodo christus venit ad beatam katherinam: consolans eam. Et quomodo rex p̄sentari sibi iussit puellam. et videns eam tam pulcram. quam tamen fame iam quasi perisse credebat. furore repletus carceris custodes perdere volebat. quos et katherina excusauit vt inoxios. Et quomodo impator iterato sancte ꝟgini persuasit iniqua. Et de pulcherrima ipsius responsione ad illum. predicendo eidem mortis vindictam. quam deus per christianum facturus erat de ipō Et quomodo de respōsione sancte. furiosus tyrannus turbatus est: et ad circumstantes ministros mādauit virginem supplicijs deficere ꝛ perire.

Capitulum xix

Iam leti de celestiū ciuium visiōe presenti. ⁊ btē virginis ꝯsolatione. regia ⁊ porphirius procedunt de carcere: pati ad oia q̄ tortor insanus poterit inferre ꝑ xp̄i noīe sustinēda. Fit q̄stio a militibus quo in loco porphiri⁹ cū regina ꝑnoctasset. Quibus ipe ait. Quo ego loco pernoctaui vos ne q̄sieritis: Atenim summū et vtile vobis bonū erit, si cōsilijs meis acquieueritis. Quod mihi contigit. non terrenis sed diuinis excubijs me inuigilasse scitote: quibus mihi vite veritas reuelata est. ⁊ vera deitatis cognitio reserata. Quo circa si mei amici ⁊ cōmilitones estis. mecū quoq; gaudere optatis. Idola vana q̄ hucusq; coluimus relinquite. et vnum deum qui omnia. ⁊ nos inter omnia

creauit. filium quoqꝫ eius ihum xp̄m credentes adorate. qꝛ ipse est deus ꝛ dñator omniũ seculoꝝ. In cui⁹ potestate ꝯstat vniuersalis machina mũdi. qui credentes in se eterna remunerat beatitudie. Incredulos autem supplicio damnat eterno. Hic errores nr̄os diu ferens ꝑ beatã katherinam nobis nũc primũ innotuit quã maxentius impator in carcere. vesano clausam tenet iudicio. Erãt aũt ducẽti ꝛ eo amplius milites quibus a porphirio talia referebanẽ. Qui mox ydola vana respuẽtes ad xp̄um sunt ꝯuersi. Seruabaẽ interea virgo xp̄i in carcere iuxta edictũ impatoris. Et quia bissenis diebꝫ sine alimentis eam esse tyrãnus iusserat. celestis tñ cõsolator ei nõ defuit. Et qui danielez ꝓpham in lacu leonũ pauit ipe innocentẽ puellã ꝑ hos dies de celo missa candida colũba fouere nõ destitit.

Expletis vero diebꝫ duodecim apparuit ei dñs ihs cristus cum multitudine angelorum. quem sequebatur magna turba virginũ. Qui ait domin⁹. Agnosce o filia agnosce auctorem tuũ pro cuius nomie laboriosi certamis cursum cepisti. Constans ergo esto ꝛ ne paueas quia ego tecum sum. nec te desero. Est. n. nõ parua turba hominũ ꝑ te nomĩ meo creditura. Et hec dicens in celũ sese recepit. Quem virgo euntẽ longo intuitu seq̄baẽ. Ad vero impator expletis causis ꝓ quibus ierat alexandrinoꝝ rediit ad vrbem. Postera aũt die sedente eo in solio suo fit cõuentus magistratuũ ꝛ tribunicie dignitatis. Tũc rex ait circumstantibꝫ. Presenteẽ nobis inq̄t puella illa temeraria. vt sciam⁹ si vel fame vrgente ad culturã deoꝝ poterit incuruari. Aducitur itaqꝫ de carcere virgo speciosa. tribunali regio p̄sentãda. Que cuz in eius staret p̄sentia. vultũqꝫ illius quẽ tanto dierũ spatio attenuatum ieiunio estimauerat: multo formosiorem tamẽ. ꝛ splendidiorẽ videret. arbitrabaẽ clamdestino officio ei subministrata alimenta

fuisse. Unde furore cōmotus carcerarios iubꝫ excruciari vt fateanṫ. a quo ꝛ per quem ṽgo in carcere cibis fuisset sustentata. At virgo xp̄i ne custodes sui causa inocenter cruciarenṫ, cogiṫ apire qꝺ clam homībꝫ esse malebat. Ait itaqꝫ tyranno tu impator inter homines locū hunc tenere debueras vt noxios, non innocentes punires. Verūtamen te locū iudicis īdigne tenere ex hoc manifestū est. ꝙ homines ab hac si qua est culpa innoxios pire nephando iubes iudicio. Ego plane ab homīe cibū corpalem nullum accepi. sed qui suos milites in fame ꝛ tribulatiōe deserere nescit. Ipse me ancillam suaꝫ p angelum suū celestis cibi alimento nutrire dignatus est. Ipse deus et amator vnicus meus; ipse pastor ꝛ sponsus meus ē. Ad hec tyrannus dolos in pectore versans, ne a circūstantibꝫ tanqꝫ iniquus ꝛ inplacabilis videretur ait puelle. Tedet me puellā magis artibus deputandam ꝛ ab ingenuis progenitoribus natā a deo degenerari. vt non solum immortaliuꝫ deorum nostrorum culturam abhorreat. sed etiam ī iuriosis verbis derogādo, ī mūdorū spirituuꝫ fantasiā ad illusionē hominū denotet. Unde licet te ṗuare, ꝗꝫ perdere maluissem aperi tamen nobis qꝺ tibi īfra datas inducias consilium sequi decreuisti. Necesse est enim p̄senti deliberatione qꝺ vis vnū ex duobꝫ eligere. Aut dijs sacrificare, vt feliciter viuas. ꝛ non vt famula; sed vt regina potens ꝛ electa decore ī regno meo regnes. Aut certe exquisitis tormentis corpus tuuꝫ tenerū dilacerari vt pereas Cui virgo respondit. Attēde ꝛ tu obsecro ꝛ iudicij examine iudica. quem magis eligere debeam. an potentem eternū. gloriosū ꝛ decorum. vel an infirmū mortalem. ignobilem. ꝛ deformē. Scias tamen ꝙ viuere sane opto. sed vt mihi viuere christus sit. mori autem ꝓ eo nūc non timeo. sed magis diligo. quia moriēdo ꝓ eo īterminabilis vite emo

limentum lucrari me con-
fido. Nam et si tu tormen-
tis corpus meuz dilacerari
facias. habeo sane deum et
dominū meum ihm xpum
qui ex hoc mortali corpore
corpus mihi immortale re-
stituet. At licet illud corp⁹
meum quod ineuitabili le-
ge nature in mortem resol-
ui expectat. licet inꝗ̄ ī hoc
seuiendi ad tempus habe-
as potestatem. in animam
tamen meam nulla tibi da
ta est potestas. nisi hoc tuū
esse mentiaris: ꝙ corporeo
destructo per te habitacu-
lo. ipsa tandem libero vola-
tu ad auctorem suum gau
dens non redeat. Tu ergo
tyranne quecūꝗ̄ penalium
tormentorū machinamen-
ta excogitare potes ne diffe
ras. quia vocat me domin⁹
meus ihs xps. cui nō thau
ros mugientes. non oues
innocuas. sed carnem ⁊ sā
guinem meum in sacrifici-
um illi offerre desidero: q̄a
et ipse semetipsum pro me
obtulit deo patri in holo-
caustum. Veruntamen di
co tibi. ⁊ vere dico. quia in
proximo superueniet tibi
dies magne vltionis. quo
christus suscitabit tibi ad-
uersarium de fide quaz im-
pugnare non cessas. qui ab
hostili corpore tuo caput
nephandum gladio resci-
det vltore. ⁊ de sceleratissi-
mo sanguine tuo. dīj tui id
est īfernales manes execrā-
da sument libamina. Pote
ras tamē tante animaduer
sionis iudicium euadere. si
consilio meo acq̄esceres et
ydola vana relinqueres. fi-
deiꝗ̄ christiane culturā de-
uotus arriperes. Ad hec ty
rannus vt leo violent⁹ den
tibus frendens. beatam v̄-
ginem iussit duris suppli-
cijs cruciatam morte cru-
delissima interire. in vocem
huiuscemodi erumpens.
Quid ignaui talia sustine-
tis? Usꝗ̄quo adeo deos no
stros tam contemptibiliter
ab ista malefica incantatri
ce derogari paciemur. Cur
non totum corpus mem-
bratim discerpi faciamus.
ne ⁊ ceteri christiani aduer
sus deos nostros simili in
sultatione barbarizare p̄su
mant. Ergo agite ꝯtra eaz
omnes. quibuscunꝗ̄ deorū

iniuria cure est apprehendite magā istam ꝛ diris supplicijs excruciatam. morte crudelissima eam facite interire. ꝛ tūc deū suū de cuiꝰ se iactat p̄sidio. si phas est ꝓuocet sibi in auxiliū.

Capitulū vigesimū.

De quadam quorundam impia pietate qua suadebant virgini. vt ne periret. tyranno obediret. Et d̄ prudenti responsione eius ad illos qua eoꝝ multi conuersi sunt ad fidem. Deniq̄ de iniquo consilio dato imꝑatori a p̄fecto nomine thursate. de rotis fiendis. Et quomodo ꝑ orationem virginis fracte sunt rote a sancto dei angelo. atq̄ quomodo interfecta sūt plura milia hominum. Et qualiter imꝑatrix constanter reprehendit imꝑatorem. Et quomodo multi gentiliuz ad fidē christi conuersi sūt. Tandem de anxietate ferali tyranni ꝛ glorioso martyrio imperatricis. necnō porphirij ceterorūq̄ cōmilitonum suorum.

Factuz est aūt cuz traheret̄ ipsa puella ad supplicium quidā miserantes virginee forme decorem indigna morte perire. suadebāt virgini vt imperatori potius obedire deberet. q̄ʒ resistendo florentē amitteret iuuentutē. O inquiūt forma virginei decoris. O solaris spēs candoris. que nam tāta mētis obstinatio est ista. vt generosi sanguinis puella. cui diuicie ꝛ honores gratis offerūtur. ꝛ tamē volūtariū mortis compendiū eligat? O virgo katherina impio digna: consule iuuētuti tue. ꝛ ne eligas pulchritudīs tue vernantem speciē morte immatura ꝑire. Quibꝰ amabilis ꝟgo katherina respōdit. Deponite o viri planctum istū vanaq̄ lamenta vestra. ꝛ de pulchritudinis mee dispendio. q̄rulosas d̄ponite voces. qꝛ caro mea q̄ vob̄ florere videt̄. velut fenum est ꝛ gloria eius sicut flos feni. dū ꝛ mox abeūte

spiritũ marcessit. z consum pta a vermibꝫ reditura est i puluerem. vñ primordialis essentie sumpsit originem. De meo igit̃ interitu noli te flere neqꝫ solliciti esse. q̃a mihi talis cruciatus nõ est interitus ad consũptionez. sed transitus ad vitã. Non est interitus ad erũpnã. sed transitus ad gloriã. Sup vos autẽ potius expandite gemit⁹. qꝛ vobis sic manẽ tibus nõ manebit transit⁹ vester ad spem repationis. sed erit introit⁹ ad erũpnaz eterne pditionis. His ꝟbis beate ꝟginis quidã eorum ꝯpuncti subtraxerunt se ab ydolorũ cultura. et im patoris ꝯmunione. non tñ illud palã esse volebãt pter metũ corpis z mortis. Qualis tñ exitus fierat de virginis passiõe attentius ipsi ꝯsiderabant. Supueniens aũt vir quidã nomĩe thursates vrbis prefectus. z ipse vir belial. furentẽ regem ad nouã incendit insaniam. et tormẽta tormẽtis accumulat. O magne inquit impator nõ pudet te tanto tẽpe vnius femĩe obluctatione

teneri. Audi ergo impator Nõ vidit adhuc katherina tale genus tormẽti quo exterreat. z acquiescat tibi ad immolandum dijs nostris magnis. Iube igit̃ vt infra triduũ hoc. sint facte quatuor rote. z sicut ego dictauero scꝫ vt extremi rotaruz orbes z intimi rotaꝝ circuli clauis ꝑminentibꝫ z acutis ꝑfigant̃. Radij vero articulares quibꝫ altrinsec⁹ rotarum orbes iuncti regunt̃ rallis ꝑacutis denso ordĩe et mordaci accumĩe imbuant̃. Has iuxta rotas katherina exposita. volubilez eaꝝ impetũ sedens intueat̃ vt vel sic. voluentis machine stridor terrorem ei incuciat. z incuruet̃ ad sacram deorũ culturam. z viuat. Sin autem mox imposita machinamẽta hincĩde serris z clauis mordacibꝫ discerpta. ad terrorẽ christianorum inaudito pereat exemplo. Nec mora. iubet fieri tyrannus qđ suadet nephandissimus doli architectus z ad pniciem gentiliũ fiũt rote studiosius. z ꝑparant̃ maturius. Et cũ iam

H

tertia dies illuxisset tūc in⸗
stat tyrannꝰ accelerari ro⸗
tarꝫ penale tormētū. ꝛ virgi
nē si vlteriꝰ restiterit illiga
ri ꝛ implicari mediā. vt ex ī⸗
pulsu rotali: ralla ꝑaccuta:
corpꝰ tenerū dilacerarēt: et
ceteri xpiani crudeli mor⸗
tis exēplo terrerenť. Parēt
mīstri seuiētis belue mādā
tis: ꝛ rote ī medio ꝑtorū ex
posite terrorē circūspectāti⸗
bus incutiebāt. At xpi vir
go nllo penarꝫ apparatu ter
rebať. Mens. n. eius in xpo
fundata. nec blandimētis
mulceri poterat. nec minis
exterreri. Rotarꝫ vero pena
lis machīa hac arte erat ex
polita. vt due. vno ordīe et
impetu voluerēť. Due aūt
cōtrario impetu agerētur:
vt ille deorsū lacerādo im⸗
pingerēt. iste ꝟo repugnan⸗
tes sursū deuorando ꝯtra⸗
herēt. Inter has media xpi
famula erat exponenda: vt
inter serras acutas ꝛ cornu
ta ferrea ex motu rotarꝫ di⸗
scerperetur membratim mi
sero mortis supplicio. Vir⸗
go interea erectis in celum
oculis tacite oratiōis ꝟba
ad deum fundebat dicens.

Deus omnipotens qui te
in periculis ꝛ necessitate ī⸗
uocantibꝫ pia opitulatione
subuenire nō desinis. exau
di me in hac necessitate ad
te clamantem: et presta vt
penalis hec fabrica celestis
ictu fulminis attrita dissol
uatur. vt manifestam potē
tie tue virtutem hi qui cir⸗
cumstant intuentes. glori⸗
ficent nomē sanctum tuū.
quod est benedictū in secľa.
Tu scis dn̄e: quia nō timo
re passionis hec obsecro. qꝫ
sicienti corde quouis mor⸗
tis genere ad te venire et te
videre desidero. sed vt hi q̄
per me in te credituri sūt:
certiores in confessione de
tuo adiutorio. et constanti
ores in tui nominis cōfes⸗
sione ꝑseuerent. Necdū ꝟ⸗
ba virgo cōpleuerat. ꝛ ecce
angelus domini de celo de
scendēs. molem illam vehe
mēti turbinis ictu ꝯcussit
tanto impetu. vt ruptis cō
paginibꝫ partes auulse suꝑ
infusū populū tāta vi excu
terēť: vt q̄tuor milia de ipa
turba gentiliuꝫ vno turbie
necarētur. illa nimirū non
incongrua vltione: quam ꝛ

de caldeis babilonica for/
nax oliz exercuerat. Quid
plura? Dolor et confusio
gentilium. vox ꝛ exultatio
facta est christianorum ma
gnum atqꝫ gaudium. Hec
enim deus ad laudem sui
nominis ꝛ ad conuersionez
populi circumstantis ob ꝑ
ces ꝛ meritũ beate katheri/
ne ita fieri voluit. Ipse ꝓo
tyrãnus dentib⁹ frendẽs ꝛ
mẽte turbatus. quid agat ꝛ
cogitet ignorat. Erat dudũ
regina desuꝑ spectans diui
ne vltionis ꝓdigiale signuz
et que prius occultabat se
propter metuz viri sui. nũc
arrepto itinere se in conspe
ctu belue seuientis constã/
ter ingerit. Quid tu inqui
ens miserande coniũx con/
tra deum eluctaris? Que
te insania o crudelis belua
aduersus creatorem tuũ in
surgere cogit? An tu ꝓspe/
ro exitu finire arbitraris.
certamẽ quod aduersus de
um et famulos atqꝫ famu/
las ipius sumpsisti. Agno/
sce vel nunc in presenti fa/
cto: q̃꜒ potens est deus xp̃i
anoruz. ꝛ q̃nta animaduer/
sione teipsum damnatur⁹
est. qui vno ictu fulmis tot
milia hominũ nũc ꝯsum/
psit. Porro multi gentiliuz
qui ad hoc spectaculũ con/
uenerant. videntes magna/
lia dei conuersi ad xp̃m pu
blica voce clamabãt dicen/
tes. Uere magnus est deus
xp̃ianorum: cuius nos ser/
uos esse ab hodierno die cõ
stanter ꝓfitemur. Nam ꝛ ij
nostri ydola vana sũt. que
nec sibi nec cultorib⁹ suis
prodesse possũt. His audi/
tis maxenti⁹. collegit se in
oẽm furorez aduersus eos:
sed multo vehemẽtius ad/
uersus reginaz ꝛ in vocem
huiusmõi erupit. Quid tu
inquiens regina ita loque/
ris? Nũ te quoqꝫ magicis
artibus seductam xp̃ianus
aliquis subuertit. vt et tu
omnipotentes deos nr̃os
relinq̃res. ꝑ quos impꝫij no/
stri ꝓtus ꝛ summa ꝯsistit?
O malum meum. ꝛ o infe/
licitas mea magna. vt q̃ ad
culturam deoꝝ nostrorum
alienos coartabã. iã pestife
rũ subuersiõis venenũ fa/
miliari⁹ domui mee inser/
pere videam. ꝛ vnicaz lectu
li mei consortẽ huius mor/
bi contagiõe vexari ꝯtuear

Capitulum xx

Porro si me ita amor con-
iugalis emolliuerit. vt pro
regie erronea mutabilitate
deorum contumeliã ego negli
gam. Quid restat nisi vt ce
tere romani imperij matro
ne. huiusmodi erroris ex-
emplũ sequentes. viros su
os proprios a cultura deorum
auertant. et ad fallacẽ chri-
stianorum sectam totum regni
corpus incuruare presumãt.
Juro ergo tibi per magnum
deorum imperiũ o regina.
quod nisi maturius ab hac stul-
ticia resipiscens dijs imo-
laueris. caput tuum a ceruí-
ce decisũ et carnes tuas fe-
ris et volatilibus dilaceran-
das hodie reijciam. Nec tamen
tu celeri morte vitam finisse
letaberis quin prius extor-
tis mãmillis longo te faci-
am cruciatu interire. Jubet
igitur crudelis tyrannus
ministros contẽptibiliter ap-
prehẽdere reginã matronã
et transfixis clauis ferreis
mãmillas a pectore eius ex
torquere. eo quod sacrificare dijs
contẽpneret. Que cũ ad locũ
supplicij duceretur respici-
ens ad beatãm katherinã di-
xit. O veneranda christi vir-
go funde preces ad dominum
ihesum pro cuius nomine cer-
taminis huius luctamen ap
prehẽdi. vt infra instantem
passiõis huius articulum
cõfirmet cor meũ. ne caro in
firma mentẽ cogat imbecil
lem deficere. Ne et coronam
quã militibus suis a christo pro-
missam esse contestabaris
ego metu passionis amittã
Ad quã generosa virgo ka-
therina. Ne timeas inquit
o veneranda ac deo dilecta
regina. sed viriliter age. quia
hodie tibi pro transitorio re-
gno cõmutabitur eternũ. pro
mortali sponso. imortalem
tibi acquires. pro penis requi-
em permanentẽ. pro celeri obi-
tu. interminabilis vite ho-
die percipies natale principi-
um. Ad hanc vocẽ venera-
bilis matrona. in agonia ro-
bustior effecta. tortores spõ
te hortatur vt tyrãnica ius-
sa vltro nõ differant. Tũc
ministri tyrãni extra ciuita
tem eam ducentes. ferreis
hastibus et vngulis regias mã
millas eius extrahũt. et sic
suspensas ab ymo crudeli-
ter pectore mãmillas euel-
lũt. De hinc gladio percussa

felici martirio migrauit ad xp̄m xxiij die mẽsis nouembris feria q̃rta. Porphiri⁹ xpo noctu assũptis secũ q̃bꝫ secretũ suũ palã esse voluit, corpus regĩe ⁊ mr̃is ↄditũ aromatibꝫ sepeliuit. Mane aũt facto, fit q̃stio de corꝑe regine, q̃s illud sustulisset, de quo cũ m̃ltos ad suppliciũ ꝑtrahi videret porphirius ↄstanter q̃n tribunal imꝑatoris irruit dicẽs Quid tu homies ĩnoxios puniri mandasti imꝑator, velut sacrilegij reos, quos poti⁹ velle defensos esse debueras, si te nature religio, hũana corpora a feris ⁊ volatilibꝫ tollenda esse docuisset? Qua in re nõ sano te spũ agitari manifestũ est. q̃ hũanis corporibꝫ nec etiã sepulturã indulges. Que etẽm gens tã barbara huiusmõi indiciũ edidit, vt vl' cadauer exanĩe terre mr̃is gremio sepeliri ꝓhiberet. Veruntñ nũq̃ȝ innocẽtes perire ↄsentiã. si reos esse tu iudicas q̃ christi martirẽ sepelierũt. reatum h⁹mõi nõ reformido ferre. Cõdemna certe si audes q̃ ↄ impiũ tuũ edictũ, xp̄i famulã sepeliui. O expetendum cũctis fidelibꝫ crimẽ. sepulture hũane exhibitio. Utinã ⁊ hoc mihi obijcias, vt ⁊ ceteri relaxentur. Certe hoc crimine solus ego periclitari desidero. Nam et ego sum qui christi martirẽ (egoego christi confessor existens) sepulture gremio attumulaui. hinc tyrannus velut alto vulnere sauciatus, pro planctu rugitum, velut amens emisit altum quo tota domus regia pertonuit sic dicens. O me miserum O in omnibus me miserandum, vt quid me in hanc erumnosam vitam mater mea edidit. cui tollitur omne quod nostri imperij summa req̃rit. Ecce porphirius qui erat vnicus anime mee custos, ⁊ totius laboris mei solacium in quẽ ab omni causa, cura ⁊ sollicitudine reclinabar. velut in singulare mihi presidiũ. Ecce hic nescio q̃ demonũ infestatione supplãtatus, deoꝝ nr̃oꝝ culturaȝ aspernatur, et illum ihesuȝ quẽ vesana turba christianorum ꝑ deo colit, vtpote

mente captus publica vo-
ce pfitet. Hic nimiꝝ reginā
a le ge patria ⁊ cultura deo-
rum subuertit. nec alius q̄
rendus est nobis ꝯiugalis
dementie architectus idest
seductoꝛ quam ipse. At quā
uis irrecupabile mihi dā-
num de cōiuge ab eo ꝯstet
illatuꝫ: hoc potius tamen
eligo vt resipiscens ab hac
stulticia. deos sibi placabi-
les reddat. ⁊ in nr̄a vt cepe
rat amicitia ꝑduret priusꝗ̄
animaduersiōis nostre sen
tentiam experiatur. Hijs
dictis iussit omnes ꝯmili-
tones ipsius poꝛphirij: qui
lateri eius adherebant co-
ram se adduci. Quibus se
oꝛsum aduocatis. dum de
poꝛphirij conuersione que-
stionem faceret. om̄es vna
voce christianos se esse pro
testabātur. ⁊ nec metu moꝛ
tis a fide christi ac poꝛphi-
rij societate vllatenus dila
psuros. Hinc tyrannus eo
rum aliquos putās terroꝛe
penarū a ꝓposito tali posse
reuocari. iubet eos exq̄sitis
cruciari supplicijs. Quos
cum ad locū supplicij ꝓtra-
hi poꝛphirius intueretur. ti
mens ne timoꝛe passionis
eorū mentes turbarentur:
dixit tyranno. Quid sibi o
imperatoꝛ vult. q̄ hoꝝ prin
cipem ⁊ caput dimittis. me
scꝫ. ⁊ membꝛa inferioꝛa per
sequeris. Nam nisi me pri-
mo victum reddideris. ina
nem in his laboꝛem consu-
mes. Ab hijs ergo si quid
habes querere. ego pro eis
tibi asto rationem redditu
rus. Dicit ei tyrānus. Tu
princeps et caput eoꝛuꝫ es.
vt asseris. opoꝛtunum est
ergo vt tu istis de te prebe-
as exemplum: videlicet vt
primus ab hac stulticia re
sipiscas: et glorióse nobiscū
viuas. aut certe prim⁹ gla-
dio intereas. Ita locutus
furoꝛe ebꝛius iubet hūc cū
ceteris cōmilitonibus su-
is extra ciuitatem trahi. et
amputatis capitibus eoꝝ
canibus coꝛrodenda dimit
ti eoꝝ coꝛpoꝛa. Quod ⁊ fa-
ctum est. Consumata ita-
ꝗ̄ est hoꝛum passio. mense
nouēbꝛi. die vigesima quar
ta. feria scꝫ quinta.

Capitulū xxii.

de iterata blandicia iniqui

tyranni ad btām katherinā de minis eius ꝛ de cōstantissima virginis morte. Et de sententia mortis a tyrāno cōtra eam lata, necnon de predicatiōe eius ad matronas ꝛ ꝟgines aspicientes. ꝛ de pulcherrima eius orone quā fecit ꝑ suis deuotis et eius exauditiōe, ꝑ christi vocē a circūstantibꝫ auditā Tandē ꝺ decollatōe ipsius. ꝛ lactis ꝑ sanguine effluxiōe de corpis eius tumulatiōe in synai ꝑ manus angeloꝝ. ac de olei mirifica emanatiōe ex ossibus eius. et de quibusdā aliis rebus.

Postera autem die sedens pro tribunali impiissimus tyrān⁹. nec dum martirum sanguine saciatus. beatam katherinam iubet sibi ꝑsentari. Qui sic ait. Quāq̃ tu oīm horuꝫ rea sis. quos arte magica depravatos mortis di

spendium subire fecisti. si tamen ab erroneo proposito tuo animum reuocares: et dijs omnipotentibus thura offerres, poteras nobiscum feliciter regnare. et prima adhuc in regno nostro nominari. Ne nos ergo diutius protrahas, quod vis e duobus vnum elige. aut maturius aris libamina thuris offeras, aut hodie acuto gladio a ceruice caput auulsum miserabile cunctis populis intuentibus spectaculum prebebis. Cui virgo respondit. Non est miserabile inquit spectaculum. cui de occasu ortus succedit gloriosus: et de morte immortalitas, de merore iocunditas, de tristicia gaudia mercantur eterna. Ne ergo protrahere diutius tyranne non quero. fac quecunque nequissima mens tua excogitat. paratam me esse videbis ad omnia sustinenda que mihi inferre potueris: dumodo regem meum videre et virginalibus choris agnum sequentibus interesse merear. At sic prefatam, tyrannus furiali spiritu debriatus virginem. de conspectu suo abstractam iubet extra portam ciuitatis decollari. Que cum ad locum passionis prefixum properaret, respiciens vidit turbam multam virorum et mulierum sequentium se atque plangentium. inter quas precipue virgines et multe matrone nobiles lamentabantur. Ad quas sancta katherina conuersa dixit. O generose matrone o virgines clarissime. nolite obsecro passionem meam lamentabili planctu onerare. sed si nature vos pietas vlla erga me incitat ad miserationem, tunc congaudete precor mihi potius, quia video dominum iesum christum me vocantem, qui est merces copiosa sanctorum, decus et corona virginum. Vos lacrimabilem planctum istum quem inaniter in me perditis, in vos ipsas conuertite, ne vos in hoc gentilitatis errore dies suprema deprehendat, quo ex tunc fletus eternos subeatis

Hec dum locuta fuisset, a pcussore orandi spaciũ sibi poposcit indulgeri. Quod cũ spiculator annueret, ipa eleuatis in celũ oculis orauit dicens. O decus et sal⁹ credentiũ. o spes et gloria v̄ginũ ihu rex bone. gr̄as tibi ago qui me inter collegium ancillaꝝ tuaꝝ connũerare dignatus es. fac ergo hanc cum ancilla tua obsecro misc̄diam vt q̄cunq; in laudem et gloriã tuã. passionis mee memoriã egerint siue in exitu aĩe sue. aut etiã in quacũq; tribulatiõe. angustia seu necessitate me inuocauerint, celerẽ ꝓpitiationis tue effectum obtineant fugiat ab eis pestilẽtia et fames. morb⁹ et clades. et vniuersa auraꝝ intẽperies. Fiat in finib⁹ eoꝝ terre fecunda messio. aer salubrior. et secundũ elementoꝝ tuorum gratiã, iocunda fructuum vbertas. Ecce iam cõpleto certaminis mei agone. dn̄e ihu bone. ferientis gladiũ expecto. tu quẽ carnifex tollere nõ potest, p̄cor suscipe spiritũ meũ, et p manus sanctoꝝ angeloꝝ tuoꝝ. in eterne quietis sede cũ sanctis virginib⁹ ꝯfoueri iubeas. Hec dum or̄onem virgo cõpleuerat. et ecce vox huiusmodi de sublimi nube emissa ad eam reddit. Veni dilecta mea. sponsa mea electa. veni. ecce tibi btitudinis ianua aperitur. ecce quietis eterne mansio tibi iam parata. tuũ aduentũ expectat. Jam in occursum tuũ chorus ille virgine⁹. exultãtib⁹ anĩs cũ triumphali aduentat corona. Veni ergo et ne solliciteris de donis q̄ postulas. Nam et his q̄ passionem tuã deuotis mentib⁹ celebrauerint, et qui in periculis et necessitatib⁹ te inuocauerint. presidia optata: et opem celerem de celo ꝓmitto. Facta ergo hac voce. xp̄i virgo lacteam ceruicẽ ꝓtendens. spiculatori ait. Ecce ego vocor a dn̄o meo ihesu xp̄o, tu iam impiger age. et redde expletum qd̄ a tyranno accepisti mãdatũ. Mox ille insurgens. btãm xp̄i v̄ginem decollauit. Quo ex facto due res digne memoria apparuerunt. Una. q̄a lac pro sanguine in testimoniũ virginalis innocentie

de corpe eius effusum. ter-
ram vberius irrigauit. Al-
tera: q̄a mox ãgeli accesserũt
et assumptũ corpus v̄ginis
p alta aera cum capite sub
uehentes in montẽ synai d
posuerũt. ⁊ in monumento
angelicis manib⁹ p̄parato
honorifice sepelierũt. Qui
quidem mons a loco occisi
onis distat. itinere viginti
et eo amplius dierũ. quo ĩ
loco monasteriũ quoddam
est monachoꝝ. q̄ ad laudeʒ
dei ⁊ ad seruitiũ admirabi
lis v̄ginis katherĩe sũt ibi
coadunati. In eodem q̄ppe
loco innũera fiunt miracu
la ad laudẽ dei. ⁊ ad gloriaʒ
gloriose v̄ginis katherine.
Sed inter alia miracula si
cut fertur est istud vnũ ⁊ p̄
cipuũ: quod vere multũ est
memoria dignũ. Nam in fe
sto huius venerabilis mar
tyris ĩnumerabilis auium
multitudo annuatim vẽit.
quarũ quelibet vnã vl' plu
res oliuas ĩ rostro suo por-
tãs. in claustro d̄ponit mo
nasterij supradicti. ⁊ sic ibi
dem in tãta copia oliue coa
dunãt. vt oleũ factũ ex eis
p totum annũ habũdanter
sufficiat monachis illis p
necessitatibus suis. ⁊ ad lu
men lampadũ. Item iterũ
valde insigne ꝯstat miracu
lum fieri in codeʒ loco: q̄m
de sepulchro btẽ katherine
riuus olei indesinẽter ema-
nare videtur. Nam ⁊ de mi
nutis ossibus q̄ de sarcofa
go aliq̄n cũ oleo effluere vi
sa sunt. vbicũq; sint dispsa.
salutaris tñ liquor stillare
nõ desinit: ex quo puncta
debiliũ corpa. celeris medi
cine sanitatẽ reportãt.

Capitulũ xxiij.

de vindicta quã d's mediã
te cõstantino magno. ⁊ btẽ
katherine patruo fecit sic ⁊
ipa p̄dixit cõtra maxentiuʒ
tyrannũ: q̄ eam tã crudelit'
iussit cruciari ⁊ tandeʒ gla-
diari.

Constã
tin⁹ igitur im
perator cuʒ rẽ
publicã p'io ĩ
gallijs. dein-
de rome ⁊ per
totã ytaliã strẽnue pcuras-
set. ac puide gubnasset: ad
sile opus p vtilitate coi in
greciã trãsfretauit. ad ciui-

tatem scз q̃ prius bysantiũ vocabat. Ampliauitqз illã ac suo noie cõstantinopoli appellauit. Audiẽs aũt maxentius ↄstantinũ intra illiricũ ⁊ suũ dñm aduenisse vt ↄtra tyrãnos orientales ꝟsus asiam ꝑgeret cum licinio. ipe per oratores consuluit de hoc cuз eius germano scз maximiano gallero. ⁊ cum eiusdem filio scз maximiano. q̃ vt dictũ est tũc dñabantur in asia rogãs ꝙ sibi scз maxentio bellicosaз ⁊ multaз dirigerẽt gentem. cum qua ad romã posset reuerti. ⁊ ipam ciuitatẽ cape. vt cõstantinus ꝑdita vrbe nõ vlterius ꝓcederet. sed in britaniã potius deceptus ⁊ verecundus rediret. Et sic scd̃m consiliũ hoc. ipi maxentio gentẽ mittũt in gentem Cõgregata igitur in egipto multitudine magna ꝑpli atqз potẽtia. maxẽtius ex ↄsilo peritoꝝ atqз oratoruз reuertit de gretia ꝟsus romã. intendens facere magnã senatoꝝ stragem ꝑpliqз romani occisionẽ Sзз nõ ẽ ↄsiliũ aut prudẽtia siue potentia ↄtra deũ. q̃ hoies puro corde eũ colẽtes iuuat ⁊ protegit. victoresqз tandem facit Nã ↄstantin⁹ ⁊ licini⁹ cũ hoc audissẽt nõ fugã vt tyrãnus arbitrabat arripiũt. sз sua castra ꝟsus romã ↄtinuo ꝑtunt. Et ꝓcedẽte labro. scẽ crucis scз signaculo isignito. pius ↄstantin⁹ sic alias fecerat deo vero sp attente ⁊ humiliter supplicabat ne dextera sua crucis signo ornata. cũ effusione sanguinis fedaret. sed absqз ꝓprie impugnatiõe adhuc ciuibus romanis. ds redderet plenius libertatẽ. Cũqз quadã nocte post orõem sopori se dedisset. ecce angel⁹ dñi in visione dixit ei. Cõstantine ne timeas qꝛ in signo sctẽ crucis victoriã de tyrãno habeb. Certificat⁹ itaqз de victoria ↄstantin⁹. ↄfortans liciniũ hilari vultu aciẽ exercitus alloq̃tur. vt sine timore ↄ̃ tyrãnũ pergãt. qm̃ mirifice crucis virtute victores protinus ad plenũ er it. Cũqз exercitus ãmonit⁹ ⁊ ↄfortat⁹ de ꝟbis principis sui prudentis. cũ ipo principe cõstantino ac etiã licinio sic appinq̃ret

ad vrbem: in occursū maxē tius illis pgit. Ipe.n.constantin⁹ nō lōge a millino pōte castra posuerat. q̄ pōs est sup tybrim distās ab vrbe q̄tuor aut quinq3 milia rib3; quē pontē totū vt thomas i sua dicit cronica papireū maxenti⁹ sterni fecerat ad decipiendū cōstantinū. At positis nauib3 nō firmiter ligatis adinuicē pontem in tybrim sterni p̄cepit Sz disponēte deo sui opis tyrānus oblitus. volens exercitū cōstantini furiose inuadere. pontē p̄fatū prim⁹ cū plurib3 ascēdit militib3. et sicut ordinauerat decipe constantinū. sic ipe fuit in toto deceptus. quia decedētib3 nauib3 dimersus est in profundū cū suis sequacibus Et ita iuxta psalmistā In illā quaz foderant incicerūt foueam. Sicq3 constātini dextra vt ipe orauerat cū populo suo ab effusione sanguinis pmansit immunis. Et sic beatissime v̄ginis katherine p̄phetia q̄3 predixit de morte tyranni. vt supra nono habet capitulo. tūc adimpleta ē plene.

Nam sicut dicitur in hystoria quadaz. postq̄3 in flumine necatus est tyrānus. quidam de cōstantini exercitu remanētes a tergo vt piscarētur defunctoꝝ cadauera. accidit q̄ eiusdem tyranni impialia ornamenta quib3 tyrannus erat munit⁹ acciperent suo inuēto cadauere ac a suis vestimētis exuto. capite pri⁹ amputato. ⁊ ne aliquis de eius nece dubitaret. ipi de cetero derisorie corpus eius mēbratim conciderūt in frusta. Quo p̄acto. tūc illico nullo viso q̄ hoc ageret collecta sunt mēbra eius ⁊ sanguis iam effusus sup tellurē cu3 mēbris euanuerūt. atq3 a demōib3 quib3 semp in vita fuierat sūt deportata. sed quo nescitur. nisi in sacrificiū vt certe creditur dyaboloꝝ quemadmodū a btā katherina fuerat sibi prius p̄dictū. Ita q3 tyranno sic dimerso. leti facti vniuersi tūc maximo cū triūpho constantinū suscipiūt. quasi romane salutis auctorē. At illi nō sui v̄tuti rem gestā sed xp̄i ducatui deputabat. Statimq3

ad triumphi memoriā ymagines ꝯstantini senatus erexit. sed ipē vt prudēs ꝛ gratus hoc nō patiēs. sed adorandam crucis ymaginem ibi pingi ꝛ erigi iussit. eo ꝙ in hoc signo salutis. romanam vrbem ppl'm ꝛ senatuꝫ a iugo tyrannice seruitutis ereptam pristine restituit libertati. Sed non perfecte adhuc credidit cōstantin⁹. nec tunc sacrum baptisma suscepit. donec percussus lepra. visionem illam vidit. de qua legit̄ in legenda sancti siluestri pape Per idem tempus cum cōstantino cōspirante licinio. qui ab ipō fuerat imperij collega ꝛ cōsors assumptus. ex optenta victoria contra maxentiū. cognouerūt deum bonorū hominū esse auctorem Unde cōmuni sententia legem continuo statuerunt In q̄ cristianoꝝ deum totius virtutis sue profiterentur auctorem. ꝛ ipō solo deo prestante. victoriam habuisse de tyranno cōfessi sunt. Et ideo huic omipotenti deo cultum ꝛ honorem ab omībus statuunt deferendum.

Hanc itaqꝫ legem miserūt ad maximianuꝫ. quia amicitiā eoꝝ videbant cum appetere. At ille quāuis promissa sua forent voluntati sue contraria. tamen gestis iam rebus. sui proprij exercitus rōni. resistere non est ausus Sed non mlto post tempe. mortuo iam maximiano galero vt supra ī tertio capitulo dictuꝫ est. maximianus eius filius extolli aduersus constantinū et liciniū sui scꝫ regni socios cepit. ꝛ ausus est inter eos in honore priorē se ꝯstituere. At federe pacis rupto. bellū licinio conat̄ inferre. q̄ licinius a cōstantio rogatus transtulerat se ad ptes illas vnde maxentius recesserat repaturus ibidem rēpublicā que per illū fuerat deuastata. Fretus aūt auxilio demonū maximianus cum innumera multitudīe militū procedit ad bellū aduersus liciniū. Itaqꝫ fauēte aduersario suo. dō scilicꝫ nr̄o multis gladijs cesa est gens sua. ipē aūt maximianus euasit miserabiliter. illeqꝫ triumphus licinio re-

mansit victori. Ac miser il-
le q̄ de p̄missiōib⁹ demonū
cōfisus p̄cessit ad bellū im
perialib⁹ a se signis abiectꝭ
solus affugit: ac ita latēter
reuersus ad propria plures
ex ydoloꝝ sacerdotib⁹ ꝛ diis
quoꝝ ꝯsiliis mouerat bella
occidi mandauit. Postmo
dum autē obiit miser ꝑut
supra. iij. capi. ꝯtinet.

Capitulum. xxiiij.

de licinio quō aduersatus
est ꝯstātino ꝛ de ip̄o ꝯstāti
no postq̄ sol⁹ obtinuit mo
narchiā: qualiter deceptus
fuit ab eusebio arriano. in
qua deceptōe auxilio chri-
sti paruz stetit augustus. et
quō filios suos qn̄ ꝛ vbi p̄
mouit. ac q̄liter christi sub
limauit ecclesiam.

DEuicto
igit maxētio
romāi, vt ta
ctū est supra.
ob grām con
stantini liciniū sororis sue
constātie noīe virū cesarez
creauerūt. per quē maxia-
nus galeri filius deuictus
est. Constātinus ergo duo

decimo imperij sui anno li
cinio cognato suo cōtradi-
dit imperiū. hac vtiq̄ de cā
vt existimo: quia licini⁹ cū
moꝝ omni ꝓbitate ꝛ vite ī
tegritate poplo romano ap
pareret. nō soluz ī regni sui
consortiū: sed ꝛ assumptus
est in eius ꝯgnatū. Qui cō
stantino placere desiderās
christianoꝝ se exhibuit de-
fensorē. Et tyrannos eis se
opponētes occidit. ꝛ pristi-
ne eos restituit libtati. sed
tandē instigāte diabolo a-
spiciēs ꝙ ꝯstantin⁹ nō me-
tu tm̄ sed ꝛ religiōe pariter
et amore oīb⁹ imparet. et
esset in veneratiōe maxime
pro xp̄ianis īuidie zelo mo
tus: ꝯstātino ꝑ familiares
ip̄ius mortē occulte inferre
molit. Quē dū cerneret cō-
stātinus secū de pari certā-
tē ꝛ christianū se dolose fin
gere: partē imperij largit⁹
est illi ꝛ eū imperatorez ap-
pellans ꝛ fedus ab eodē ex
torquēs: nil se cōtra christi
anos actuꝝ ꝯstantino ꝑte
stat⁹ est. Sz licini⁹ nō mlto
post tp̄e: anno scilz imperij
Constantini quindecīo ira
tus ꝙ christianorū precib⁹

constantinus a malis omi
bus esset tutus: ip̄e q̄ chri-
stianos pridē a tyrānis eru
erat: assumpta tyrānide in
christianos fortiū tela mit
tit. ⁊ primo de suo pallacio
om̄es iubet xp̄ianos exire
oēsq; recludi mādauit qui
se dicerēt xp̄ianos. ⁊ ne q̄s
vlli in carcerē a se misso ci-
bū vel potū mitteret impe-
rauit. Ex quo accidit mul-
tos ī carceribꝫ fame perisse
Mandatū insup̱ crudelissi
mū dedit: vt om̄es q̄ ad ym
molandū ydolis acquiesce-
re nollēt: macellatoribꝫ da-
ri vt porcorū more ꝯciderē
tur in frusta. Ecclesias etiā
quas ante ꝯstruxerat a fun
damētis iussit euerti Verū
tamen p̱ lrās mādare ꝯstan
tinꝰ ei curauit: vt a sua cru
delitate cessaret. Sꝫ ille nō
solū se nō correxit sꝫ ⁊ con-
stantino belluꝫ indixit. Ac
cōstantinꝰ munitꝰ ꝟtutum
armis: obuiā illi prexit cuꝫ
exercitu copioso ⁊ forti. Li
cinius āt de victoria p̄sume
bat: p̱mittentibꝫ sibi demo
nibꝫ q̄ bello vinceret cōstā
tinum. Qua ꝺ causa miser
ip̄e christianitatis voto de
posito factꝰ est religione pa
ganꝰ. Itaq; bellū in bithi-
nia factū est: constantino et
licinio simlꝰ ꝯcertātibꝫ ītra
se: sꝫ tanto diuīo suffragio
adiutus est constantinꝰ: vt
in terra mariq; om̄es suos
vinceret inimicos. Unde
licinius pedestribus ac na
ualibus amissis auxilijs: se
in Nichomediam tradidit.
Sed et ibi deuictus thesa
lomee tempore paruo p̱mā-
sit. Tandem captus a con-
stātino dū misericordiā pe
teret ⁊ ip̄e illi vitam ex pie-
tate donasset: thesalomeam
illum remisit. Sed dū nō
multo tempore rebellare di
sponens Licinius mercede
barbaros conduxisset: ius-
sit eū constantinus occidi.
hec eustachiꝰ. Deuicto ita
q; licinio oībusq; tyrannis
cum eo: constantinus mo-
narcha effectus: solus vt
dignus erat regnum roma
num obtinuit In quo post
morteꝫ patris sui cum quo
vno anno regnauit: trigin-
ta annis tenuit principa-
tum. Et sic in toto triginta

et vno annis regnauit de
quibus annis quatuorde-
cim vltiõis ãnos in suo re-
gimine pacificos ꝑ maiori
parte habuit Sed circa an
num decimũoctauũ impe
rij cõstantini. venit eusebi⁹
episcopus. nichomediensis
romã. qui erat vir eloquen
tissimus homo prudens et
sagax. sed pessimus arrian⁹
qui ⁊ sororem constantini
nomine ꝯstantiam seduxit
Nota hic ꝙ fuerũt tres eu
sebij. videlicet iste de quo h
agitur. cognomento nicho
mediensis. ⁊ alius eusebi⁹
vercellẽsis qui magnus fu
it doctor ac preclarus histo
riographus. Ipse eñ com-
posuit historiã ecclesiasticã
⁊ cronicam quandã pulcer
rimam a principio creatio-
nis mundi incipiens. Eu-
sebius autem nichomediẽ
sis hereticus proposse au-
gusto cõplacere satagebat.
In cuius noticiam ꝑ hũc
modũ deuenisse ipm refert
eusebius cesariensis qui et
tertius est libro. x. eccl. hy-
sto. dicens. Constantia reli
giosi principis soror. tũc li-
cinij derelicta que fratris
sui augusti solacijs vtebat.
huic constantie accidit pre
sbyterum quendã venire in
noticiam. latenterqꝫ parti-
bus arrij fauẽtem. missum
callide ab eusebio nichome
diensi. Sed is primo nihil
omnino de eis rebus apud
sororem principis aperire
ausus erat. vbi vero multa
familiaritas copiam tribu
it. paulatim sermonem ce-
pit aspergere inuidiam di-
cens arrio generatam per
episcopũ suũ. sanctũ scꝫ pe-
trum alexandrinũ eo ꝙ ar-
rianus apud plebẽ satis ca
rus haberetur. Hic autem
huiusmodi verba ⁊ alia si-
milia frequẽtius suggerẽs
animũ constantie erroneũ
effecit. Que cum ex graui
languore proxima morti vi
sitaretur a fratre suo. atqꝫ ab
eo gratiam poposcisset. vt
ipe presbyterum illuꝫ in fa-
miliaritatem suam recipet
⁊ que sibi ab eo prospere ꝑ
salute suggereret. diligẽter
cum effectu audiret. Qui-
bus ille mõitis a sorore su-
sceptis. ⁊ fidelem pro se ger
mane sollicitudinẽ credẽs.
accomodauit aureꝫ presby

tero. Ad cui⁹ suggestõꝛ euse bi⁹ q̇ apud nichomediā erat pꝛicipi ē familiarꝫ effectus. Vñ venit ad eū ex tali sug gestiõe citat⁹. Qui postq̈ꝫ venit et cū pꝛincipe mlta vba reuolueret: omīaqꝫ irrita reuocari: sacri concilij niceni gesta molit̄ atꝫ arriū ꝺ auxilio reuocari suadet. qꝺ ꝛ factū est saltē ad tēp⁹. vt quē admodū de fide sētiret principi exponeret. Tunc ille fidē ꝯscripsit q̄ nō q̇dē sensuꝫ veruntñ verā ꝓfessionē ꝯtinere videret̄. Miratus q̇dē est impatoꝛ ꝛ putauit eādeꝫ quā in ipius ꝯcilij dudum gesti expositõe sniāꝫ hāc cōtineri. Preterea nichomediens̄ ipe eusebius mal⁹ cū iam se cerneret clementissimo principi foꝛe gratū. ꝑcipue sub specie sanctitatis ꝛ eloq̄ntie (licꝫ hoc subseq̄ns ecclesiastica nō ꝯtineat hystoꝛia) scꝫ ꝙ se fidelit̄ substituit ꝓ honoꝛe ipsius pꝛincipis dotantis sctāꝫ chꝛisti ecclesiā. Eidē etiā principi p̄fatus ꝑsuasit hereticus: ne a katholico baptizaret̄. nec deuotiõis causa vllatenus baptizari se ꝑmitteret donec in flumine lauaretur ioꝛdanis in quo xp̄s a Johanne voluit baptizari. qua de cā differebat baptismū Augustus. Et ab eusebio pꝛefato imbut⁹ ymmo potius deceptus circa erroneaꝫ pessimi arrij opinionē: veros et katholicos cristianos credēs benefacere odire cepit et ꝑsequi: et plures (vt quidam ait) occidi mādauit. q̇ eius ꝓ fide catholica erroꝛi ꝯtra dicebant. Propter queꝫ erroꝛem mlti iam sicut canes reuersi ad vomitū sub eius imperio ydola colebāt ꝛ venerabantur. et de tali ꝑmissione ydolatrie rep̄hēditur ab apl̄is petro ꝛ paulo ī visione seq̄nti. tāq̈ꝫ si in ꝓpꝛia ꝑsoua cōmisisset ydolatriā. Non tñ ꝙ ipe ydola coleret postq̈ꝫ ī signo ꝛ vtute sācte crucis vicerat Maxentium tyrannū: vt supꝛadictū est. Sed parū durauit in hoc erroꝛe augustus. ꝛ in ꝑsecutione chꝛistianoꝝ quā ceperat facere. Nam circa vicesimū eius imperij annum a deo lepꝛe moꝛbo ꝑcussus ē: vt in hystoꝛia sancti Silue stri habet̄. qꝛ habita visione

beatoꝝ apostoloꝝ Petri et pauli qui ei in somnis apparuerunt: ad monteꝫ mox milites destinauit pro beatissimo papa Siluestro: a quo baptizatus est ꝛ a lepra mundatus atꝫ in fide ortodoxa pfecte instructus ecclesiam sanctam dotauit et ampliauit. et inter alias dotes vrbem romanam sūmo pontifici condonauit. quaꝫ post parum relinquens ob christi reuerentiā in greciā ꝑperauit. et inueniēs supradictū Eusebium deceptorē suum episcopatu priuauit. et Athanasiū doctorem ortodoxum et sanctū in constantinopolitanā vrbem reuocauit et pristine restituit dignitati. Filios vero suos tūc baptizari minime fecit. licet cathecumini essent in christū credentes. quia illo in tempe qui baptizabatur quasi religionem intrasse reputabatur. Et quoniā filij ipsi⁹ Augusti adhuc iuuenes erāt. nō curauerūt tantam religionem baptismi recipere nec pater eos cogere voluit. quia cristus coacta seruicia nō acceptat. Sed non multo post exemplo patris sunt baptizati. licꝫ post mortem Augusti ad errores recidiuarunt. quia aliquis ipsoꝝ vt Constantius effectus est arrianus. vt in vincentio continetur. Qui deniqꝫ pius Augustus cum tres habuisset filios supradictos. et cum iam se priuatum et liberū esse sineqꝫ socio imperij et absqꝫ aduersarijs. deniqꝫ ꝛ ꝙ fratrib⁹ ꝓ prijs careret in successione: ipse tunc tempis scꝫ per decennos annos imperij sui eosdem suos filios cesares fecit. Nam Constantinum primogenitū suū hispanorum alemanorum ꝛ gallicorum cum adiacētibus prouincijs multis illarū partiū in decennali suo primo fecit habere principatum. Secuudū autem scꝫ Constantium in ducēnalib⁹ annis suis cesarem in asia cōstituit. Juniorem vero constantem in suis tricēnalib⁹ i ytalia ordinauit principē. Itaqꝫ monarchiā adeptus omnem curam exhibuit ad reparationē ecclesie ꝛ fidei christiane ꝑfectū. Et sicut

ↄtinet historia triptita mox
in principio principat⁹ sui
publica lege sancciuit om-
nia esse irrita ⁊ infirma. que
ↄ religionē xp̄i fuerāt cogi-
tata. Illosqȝ oīs reuocari
mādauit q̄ ob ↄfessionē no
minis xp̄i fuerant exultati.
siue ad metalla fodiēda dā
nati. Itē oēs infames effe-
ctos ab infamia relaxabat.
Milites vero dignitate pri
uatos in sua ptāte reliquit.
vtrū vellēt vlteri⁹ militare.
vl' poti⁹ sicut erāt xp̄o serui
re. Iussit etiā tēpla ydolorū
hijs tradi q̄ xp̄o seruirent.
Ac solos christianos mili-
tare decreuit. et gētibus ad
q̄s accederēt pricipari. nec
nō et q̄ in ydolatria pmane
rent capitalē subire senten-
tiā mandauit. Nota q̄ hec
q̄ in p̄senti. xxiij. capl'o ↄti-
nent̄ q̄uis non videant̄ ad
istā sctā martirē ptinere di
recte. hec tn̄ vel posita sunt
vt eius patru⁹ Cōstātinus
magnus appareat suo tpe vi
cisse tyrannū meritis fidei
christiane. q̄uis ipe licȝ ad
temp⁹ fuerit deceptus vt p̄
dictū est. voluit tn̄ fidē xp̄i
imitari. Insup ex meritis
sanctissime virgis katherīe
eius mortē vindicauit tam
alte ⁊ gloriose de tyrāno tri
umphans maxentio. vt pa
tuit. Passa est autem beata
Katherina Anno dn̄i tricē
tesimo. mense nouembrio.
vicesima quinta die. sexta
feria. hora tertia. seruās vi-
delicet diem et horam qua
christus pro mundi redem-
ptione pati dignatus est.

Capl'm. XXIIII.

de miraculis eiusdem glo-
riose virginis Katherine.

Quaz vero virgo ista p̄-
clara eximie
extiterit san-
ctitatis ⁊ be-
nignitatis post ipsi⁹ transi-
tū multis miraculo℞ pdi-
gijs. supne immēsitas boni
tatis dignāter ostendit. dū
ad ipsi⁹ inuocatoꝝ ⁊ merita
omnipotentis dei virtus.
cecis visum. surdis auditū.
mutis sermonem. claudis
gressum. ac paraliticis sessuȝ
reparauit et motuȝ. Aridis
insup et ↄctis ruptisquoqȝ

salutem reddidit. Inclusos carceribus potēter eripuit. Naufragantibus portū salutis indulsit. Periclitantibus in partu: facilitatē pariendi concessit. Et ab obsessis corporibus demones effugauit. Tandez sanguifluos et leprosos ad salutarem mundiciā. letaliter vulneratos ad incolumitatem perfectā. et quod maius est multos ad vitam mortuos reuocauit. Innumera quoque per ipsam in diuersis orbis partibus exuberare nō cessant dei beneficia: sicut et egoipse qui superiora descripsi experientia teste in meipso: pluries et multipliciter comprobaui. et non solum in meipso: verūetiaz similia in germano meo spirituali freqntius cognoui: que tam ꝑ eo q̄ȝ pro meipso memoriter teneo. et illa saltem in generali ad laudem hui⁹ alme martiris et adiutricis nostre: vera nūc confessione profiteor. ne tanta beneficia retinens: sceleris arguar tanq̄ȝ ingratus.

Finit liber fratris Petri supradicti.

Notandū q̄ hec generosa ꝟgo et alma martir gloriosaq̄ȝ christi sp̄osa Katherina admirabilis et laudabilis apparet maxime in quinq̄ȝ virtutib⁹ et donis. Primo in sapiētia. Sc̄do in eloq̄ntia. Tertio in constātia. Quarto ī castitatis mūditia. Quinto in dignitatis p̄rogatiua. Primo admirabilis apparet in sap̄ia: q̄m ipsa habuit sapientiam intellectualē in cognitōe diuinoꝝ. qua maxime vsa est ꝯtra oratores. Sc̄do habuit naturalē in cognitōe omniū inferioꝝ: q̄ maxīe vsa ē ī disputatōe ꝯ imꝑatorem. Tertio mathematicā in cōtēptu terrenoꝝ: q̄m animū suū ab omni naturali abstraxit amore: hac maxīe vsa est circa reginaz: vt patet. Deniq̄ȝ et practicā sapiētiā habuit. Primo q̄m se omniū morū honestate composuit et ornauit. Secundo quoniam familiaz suā que sibi magna et multa fuerat relicta: laudabiliter et bene rexit. Tertio quoniam imperatorē multifarie et sapienter instruxit et direxit. Pa-

buit etiam sapientiã loyca/lem triplicez, cum de ea scribitur ꝙ per varias cõclusiones sylogismorum allegorice methaphorice ꝛ mistice, multa cum cesare disseruerit. Secũdo fuit admirabilis in eloquentia, quã habuit facundissimã in predicando, sicut liq̃t in suis sermonibus, disertissimam quoq; in ratõne reddenda. suauissimam in attrahẽdo ꝑut claret in porphirio atz regina. efficacissimaz in cõuertendo sicut apparet in rethoribus. Tertio fuit admirabilis in cõstantia, primo in illatis minis, quoniam easdem cõtempsit. Secundo in donis oblatis et magnis ꝑmissionibus q̃s ipa despexit Tertio in supplicijs irrogatis. que oĩa gloriose superauit. Deniq; quarto fuit admirabilis in munditia castitatis. Seruauit enim castitatez inter ea, inter que castitas periclitari solet: Quiq; namq; sunt in quibus castitas periclitatur, scz affluentia resoluens: oportunitas inducens, iuuentus lasciuiens. libertas effrenans, pulcritudo alliciens. Inter hec btã katherina castitatem seruauit illibatam. Habuit eñ maximã affluentiã rerũ vt pote, que tam statim ditissimis successit pentibꝫ. Habuit oportunitatẽ, vtpote q̃ sui dñã tota die inter suos ꝯuersabaṫ famulos. Habuit vtiq; etatẽ iuuenilem atq; sue volũtatis libertatem: q2 sola ꝛ libera in palatio remansit. De his q̃tuor dr̃ in legenda, ꝙ btã katherina cum esset xviij. annoruz in palatio diuitijs ꝛ pueris pleno sola remansit Habuit etiã pulcritudinẽ vnde dr̃ ꝙ speciosa erat valde, ꝛ incredibili pulcritudine oĩm oculis admirabilis videbatur. Fuit insuꝑ beata katherina q̃nto admirabilis in dignitatis prerogatiua, qm̃ illa priuilegia q̃ in q̃busdaz alijs sanctis reperiuntur singularia, facta sunt btẽ katherine gñalia. Primũ priuilegiũ eius, est cristi visitatio, in quo cõuenit cũ btõ iohãne euangelista, ad cuius transitũ xp̃us cũ discipulis suis venit, sic

et ipa a xpo fuit visitata in carcere et confortata. Scdm est celestis refectio: quoniã i carcere posita vt fame cruciaret: quotidie p colũbã celesti cibo reficiebatur. Et in hoc conuenit cũ maria magdalena. Tertiũ eius priuilegiũ: est petitionũ exauditio Vñ dicit q vox de celo ad eã facta est post orõez suam q sic fieret put postulasset. Et in hoc conuenit ipa cum beato blasio et cũ sctã margaretha Quartũ priuilegiũ eius: est celestis porte reseratio. Nam dum iam decollari deberet vox ad eam facta est dicẽs. Veni dilecta spõsa mea veni: ecce tibi ianua celi aperta est. Et in hoc cõuenit cũ trib generib hominũ quibus maxime celũ aperit: scz viris pfectis: martirib et nouiter baptizatis. Quintũ est angelorũ accessio. Et in hoc conuenit cum sancto Martino: et quibusdam aliis sanctis. Vñ dicit q post plagas et vulnera ei angeli sancti eadem punxerunt: et rotas confregerunt: et corpus eius in montem synay tulerũt: et ibidem honorifice sepelierũt. Et hoc attestat sue magne sapientie: sue magnificentie: sue cum deo amicicie: sue magne abstinentie. Et hec oĩa innuũtur p montẽ synai: et per ea que in ea gesta sunt cum moyse. Sextũ: est lactis p sanguine emanatio: et i hoc conuenit cum beato paulo apostolo. Septimũ est diuine lucis choruscatio: q̃a ipsi incluse in tenebroso carcere magna claritas lumĩs resplenduit. Et in hoc conuenit cũ btõ petro: in cui passione lux magna emicuit: et in ipsa luce ei anima in celum ascendit. Octauũ priuilegiũ: fuit in rotarũ confractione: vt patet iu legenda. Et in hoc cõuenit cum btõ Georio: ad cuius p̃ces dissipata fuit moles rotarũ ad suũ mortem paratarum Nonũ est: q deus eã etiam p mortẽ specialiter honorauit in hoc: q sacrũ ei corpus sepulcro angelicis manib preparato in sũmitate mõtis synai p sctõs ãgelos post ei decollatiõez deferri et honorifice sepeliri voluit Et i hoc assimilatur sancto

Clementi: cui angeli i mari sepulcrum marmoreũ fabricauerũt: ꝛ ibidẽ honorifice sanctũ eius corpus sepelierũt. Decimum ꝛ vltimũ est: ꝙ de⁹ etiã post mortem: ei⁹ sacrũ corpus magno ꝓdigio honorauit: quia ex ipo sacrũ resudat oleum valẽs ad salutẽ multorum infirmorũ. Et i hoc ꝯuenit ipa cũ btõ Nicolao: d cui⁹ corpe oleum manat: quod cũctos languidos sanat. ꝛc̃ Deniqꝫ hec generosa regina: ꝛ tam amabilis sponsa christi: dei patris filia: ꝛ scti spũs amica ꝛ cõlũba: nõ solũ a sponso suo xp̃o digna fuit recipe fructum centesimũ semel: quia virgo: sed et scdo q2 p̃dicatrix: insuper ꝛ tertio quoniam ꝛ martir fuit: sic ergo ꝑ tricentena p̃miorũ gaudia in celis ẽ coronata: ꝛ regia veste induta que et aureis rotis vndiqꝫ est contexta in tam sublimato solio glorie est exaltata: ꝙ tota celestis curia de eius gloria est et fit iocũdata: insuper ꝛ a quinquaginta oratoribus aurea sceptra in manibus tenentibus est circũdata: et ab eis ĩ modũ florũ venustissimorũꝫ miro modo est exornata: quoniã id studiũ qd ipi pro sapientia acquirenda ꝛ pro inani gloria impenderũt: hoc btã Katherina ad gratiaꝫ fidei conuertit: ꝛ ad laudem sui creatoris. Sic etiã de aliĳs ꝑ eã ꝯuersis sanctis: gaudebit sine fine in celesti curia. Gloriare ergo o singl'aris ꝛ o principalis dña: virgo et martir magnifica: ꝛ iam in do tuo gaudiose letare: quoniam ab ipo incipiẽs scdm ipi⁹ regl'aꝫ ꝓcessisti: ꝛ tandẽ in ipa ꝑfecta existẽs: ꝑ ipi⁹ testimoniũ q̃nte gl'e sis i celo cũctis ĩnotescit fidelib⁹. Vñ ꝛ i repromissã terrã viuẽtiũ volẽtes attigere: secure iã te sequãt d egipto egrediẽdo. maxie fideles tibi deuoti: sic̃ tu verũ tuũ spõsuꝫ xp̃m seq̃ndo: ꝑ ipm crucis baculũ mari diuiso: ꝑ deserta trãsisti. et velud prudens ꝟgo parata: cũ ipo ad nupcias eternas introisti. Accipe igitur o beata mr̃ nostra q̃scũqꝫ exules: meritis tuis ac beneficĳs: impareſqꝫ graciarũ actiões: et cũ suscepe-

ris vota. culpas nr̄as orando sic excusa. vt nos tibi deuotos. ⁊ a malis p̄sentibꝰ eruas ⁊ ad eterna bona feliciter perducas. Amen.

Per hāc sequē

tem orōem vł alias orōnes pōt btā katherina quotidie venerari.

Alue inclita filia syō. sctā ꝟgo katherina. o alma supne ihrl'm alūpna. iter choreas chorusca virginū. velut rosa atꝫ liliū O dies venerāda ⁊ p̄dicanda. q̄ talē florē in huius mūdi ꝓtulit lucē O nimiū felix tellus grecie. talis gēme adornata pignore talisꝗ lucerne splendens fulmine. plaud ⁊ gaude cōpta tali lumine; qd̄ fulget sup ethera ceu sol inter sidera O decꝰ sublime poloꝝ corona martirū. lāpas virginū. facie renitens formosa. vt stella lucidissima. de thalamo regis ꝓcedens decora. rutilās vt aurora. letare puella gūosissima. pulchritudo em̄ tua. meruit amatorē xp̄m ihm̄ verū solē. cuius splendor ⁊ speciositas. celi supat fulgorē. oīsꝗ creature decorē. Aue ꝟgo digna. aue dulcis ⁊ benigna. obtine nob gaudia q̄ possides in gl'ia. Flaz vox de celo isonuit. veni electa mea veni. intra in thalamuꝫ spōsi tui. qd̄ postulas impetrasti ꝑ q̄bus oras salui erunt. ℣. Ora ꝑ nob btā ꝟgo ⁊ mar. kat. Vt di. Orō

Eus ꝑ cuiꝰ amore gloriosa ꝟgo ⁊ regina; beatissima katheria. amarā sustinuit passionē ⁊ mortē. cōcede ꝓpicius. qm̄s: vt q̄ eiꝰ freq̄ntāt memoriā. a cūctis mal'eos custodias. ⁊ pꝰ huius vite erūnas ad supne felicitatꝫ gaudia ꝑducas. ꝑ Si vo cuiꝗ hec nimia esse videbunt. ⁊ ei nō vacare ad tā ꝓlixā memoriā cōquestꝰ fuerit. ille saltē dicat illum psalmū. Laudate do. o. gē. cuꝫ Añ. p̄dicta. scꝫ Vox de celo iso. addēdo. ℣. cū coll'a vł dicat alias orōes de ipa ꝟgīe katheria sibi ꝯsuetas.

Finit felicit' feria. 3. añ martini. Anno dñi. 1499. ex alma metropoli argentina ciuitate egregia ⁊ regia apd̄ Johannitas domus viridis insule.

De nomie san cte katherine.

K Karisma l' dei cella ꝟgi nal' tu puella. digne appel laberis A Amorosa vene randa. virtuosa exaltanda iuste predicaberis T Tri nitatis insignita. diua luce margarita; martir. virgo re gia. H Honestate grati osa. castitate gl'iosa; forma ꝙ egregia. E Ex amore es electa. summa moruz es perfecta. plena sapiētia. R Regi regū desponsata pijs cunctis multū grata. ꝑdi ta clementia I Insignis tu generosa. atꝙ nimis spe ciosa. candens velut liliū. N Nobis prēm fac placa tum. sacrū flamen dei natū virginis ⁊ filiū. A Ad su perna dei dona. ac eterna ce li bona. duc nos decus vir ginum. Amen.

Alia sequitur

materia de eius legēda. At debet cantari si placuerit sub melodia pange lingua.

K Katherina

o regia ꝟgo martir diceris. alexandrinalis ciuis. tu re galis crederis. sponsa cristi pricipalis digne venerabe ris A Ab auis ⁊ ab auijs alta stirpe genitis. regali im periali; dignitate ꝑditis. re ge costo. sabinella. orta ab ingenuis. T Tu es filia nouella. cella eloq̄ntie. sim plex clara colūbella. stella excellentie. ornās stirpē tu agnella. fiscella clementie. H Hec puella septēnalis optimi ingenij. oīs artis se ricalis gradu magisterij; fit perfecta curialis. ens ⁊ ma gni animi. E Est in aula paternali; docta liberalib9. cū honore ꝟginali. cunctis mundi artib9. arce summa magistrali. sublimata celi tus. R Repertus non est orator. huic cōpabilis; aut oīs doctrine lator. ei coeq̄ bilis. victus cedit disputa tor. stat insupabilis. I In tenta sic studiosis. fixuz te nens aīm. occupatū ꝓtuo sis. mūdū spernit lubricū. fructuose tempus suum; ex pendit ad studiū. N Nu ptui tandem abilis. regni a baronibus. pulsaris matre

rogaris. intendas sponsali
bus. ne regnũ pateat prĩs.
gladijs hostilibus. A Ab
his rogata semel bis ter q̃
terq; pluries. multoꝝ regũ
oblata: tũc magna ꝯgeries
a te indigna putata. spreta
ne accipes. R Respuens
q; fidem cristi. tu mens tũc
scientia. baptisari noluisti.
luctans eloquẽtia. matris
verba neglexisti. tunc expe
dientia. E Eras tamẽ no
cte vna cum matre tu dor
miens: admirandã visionẽ
vtraq; cõspiciens. nam be
ata virgo mater. mltos san
ctos offerens. G Gracio
sum inter omes monet vt
eligeres. omes a te refutati
sunt tanq; degeneres. es a
matre icrepata: cur ita de
siperes: J Jhesum xp̃um
suũ natum: virgo mater ob
tulit. spõsum verũ destina
tum. ip̃m tibi protulit. sed
hunc prorsus p̃sentatũ tua
mens nõ respuit N Nam
allecta ex inspecta eius pul
critudine vita moribꝫ. ꝟtu
tibus. forma fortitudĩe. sci
entia ac etate. stat⁹ magni
tudine. A Ad habendum
corde toto. hũc ꝛ nullũ ali
um. eum cernis celsiorẽ in
natis mortaliũ. matri sua
des omĩ voto. eius querat
animũ. G Generosam cri
sti mrẽm. tua mater adijt.
natus eius despõsetur sue
nate petijt. xp̃us eam bapti
zari nisi vellet: respuit. E
Ergo fide cristiana imbui
desiderat. ꝛ a quodam here
mita. plene docta fuerat.
tunc ꝛ fonte sacro lota. cri
sto sic placuerat. N Nouo
ãnulo arrata. amore tũc ar
serat. ꝛ mundanam oẽm ar
tem. plene postposuerat. se
se ad scripturã sacram. ani
mo trãstulerat. E Egenis
res temporales erogare ce
perat. ꝛ in regno sui patris.
vice domnuz liquerat. vr
bem ad alexandrinã. cũ ma
tre prexerat. R Regni ma
tris pars hec erat. ꝛ quieti
congrua. sed in breui est de
functa eius mater credula
hinc clientũ turbã magnã.
rexit dei famula. O Om
nia honesta recta. cepit tũc
disponere. ꝟtuosis fructuo
sis feruenter insistere. nec
sacrarum scripturarũ. stu
dium relinquere. S Sz
cum die quadam rite. au

dissret p nũciũ. q in templo ydolorꝝ grande sacrificium. per pessimũ ydolatram, fieret maxentium. A Accensa feruore zeli. ad tyranum abijt. inter brutorum cesoruz strages illũ adijt. absqꝫ aue cõdecenti: vehementer arguit. U Uirgo ait tibi salue. congruenter fieret. si honestas tui status, perfecte cognosceret. vt vel spreta creatura creatorem coleret. I Ipse solus deus verus cui honor gloria. fide spe ꝛ caritate. habitat in anima. dij sunt aũt ydolorꝝ. pessima demonia. R Regem regũ inbonorant. summam per superbiam. homines sic inducẽtes dei ad iniuriam. vt deceptos ꝛ abiectos. trahant ad miseriam. G Generosam imperator puellam respiciens. gratiosa eius verba audiuit impatiens. ꝛ econtra replicauit. mlta vt insipiẽs O Omni dolo hic versutus. plen⁹ fraudem simulat. ad regalẽ secum aulam. ire hanc insinuat. donis magnis munerandam. si deos nõ respuat M Manet autez virgo sacra arta sub custodia. dõec ab extremis terre viri magna copia: ydolorũ defensores grãdi zelotipia. A Aduenirent sapientes famosi scientia. gloriantes vt pomposi omni eloquentia. vniuersosqꝫ spernentes. stulta extollẽtia. R Reducta est ad conflictum. docta cristi famula. confitetur verum deum. cristum voce sedula obmutescunt quinquaginta: fiũt corda tremula. T Tandem credunt et affirmant cristum dei filiuz. deos falsos detestantur, nec timent suppliciũ. indignatꝛ ꝛ minatur his hostis incẽdium. I Ignis ergo copiosus ꝑparatur ocius: in quem draco furiosus. hos mittit velocius. sic cremati coronati regnant gl'iosius. R Repromittit post hec cesar. virgini magnalia. post reginam vt sit ipsa. secunda non alia totum regnuz gubernare. hec ꝛ multa talia. S Spõsa xp̃i vniuersa. contempsit vt vacua. nec curauit de honore: nec de vana statua. sed derisit pmittentẽ. atqꝫ verba fatua.

De nomine Katherine

P Porro spretus impator
cepit in hanc furere. ac mi-
nistris statim iubet vestibꝰ
exuere. lacerare corpus eiꝰ
scorpionum verbere; O
Omnia tormenta minans;
clausit in ergasculo. ter qua
ternis hãc diebus. absqꝫ ci
bo poculo. cruciandam ma
cerandã. abit ipse clanculo
N Non remãsit locus iste.
absqꝫ claro lumine. neqꝫ ca
rens angeloꝝ dulci conso-
lamine. sed refecta celi cibo
est ⁊ medicamĩe. S Sꝫ
⁊ a regina visa ē. ⁊ a porphi
rio. quibus multa de futu-
ro. predixit martirio. quos
instructos cristi fide. dimi-
sit cum gaudio. A Ab ex
tremis regionis; cesar tunc
reuertitur. ac ꝓ tribunali se
dens. virgo nunc adducitᷣ.
pulchriorem ipam cernēs.
valde hinc ꝯcutitᷣ. C Cri
sti testem tunc inquirit. q̃d
deliberauerit. vnum certe e
duobus. dicat quod elege-
rit. thura si non obtulerit
sciat ꝙ perierit R Respon
dens tyranno virgo. voce
ait libera. neqꝫ verba blan-
da curo; nec tormenta aspe
ra. mori nunc amore cristi.
res est mihi prospera; I
Ipe leo frendens ore extra
se tunc rapitur. atqꝫ horrē-
da rotaꝝ machina cõstrui-
tur. vt per eam discerpatur
christi martir ducitur; S
Statim autem sic addu-
cta. erectis luminibus deũ
orat destruatur. supnis ful
minibus. nullã tamen lesi-
onem agat in hominibus.
T Tunc virtute vehemen
ti. machina dissoluitur. et
confracta super gentes im
petu dispergitur. turba qua
driges millena hominũ oc
ciditnr. I Ista videns im
peratrix. ꝓsilit in medium.
reprobando sui viri impiũ
iudicium. cernens hanc fi-
delem factam. damnat ad
supplicium. G Gladio per
cussa ergo. migrauit ad do
minũ. tumulata cũ honore
fuit per porphiriũ. de quo
facto diffamatus se dat ad
martiriũ L Letus hic ele
ctus miles. prudens diues
strēnuus. inter milites du
centos. primus ⁊ precipuꝰ.
coram rege ꝓfitetur; ꝙ sit
cristi famulꝰ O Omnes
tunc ꝯmilitones. ad fidem
cõuerterat; q̃bus ⁊ eterna

regna ꝯseq̄ promiserat. hos hinc om̄es cesar simul gladiari iusserat. R Rursus infernalis leo virginē interrogat. hec ꝯstanter antedictam vocē veram iterat. in eam tūc mortis legem imperator fulminat. J Jsta sic damnata morti extra vrbem ducitur: turba magna mulierꝝ ei tūc ꝯpatitur: hec earꝝ vanos fletus prohibere nititur. O Orandi tunc petit dari ꝑgo sibi spaciuꝫ: oculisq́ꝫ eleuatis orat patrē luminū. grās deuote agēs: clamat sic ad dominū. S Salus honor glīa sit tibi o altissime: q̄ me ad agonis finem ducis dignātissime: corpus tibi spm̄q́ꝫ reddo fidentissime. A Ad coreas ꝟginales da vt iā ꝑueniam mala rosas triūphales tibi xp̄e colligaꝫ: aspectus tuos solares nūc ꝛ semꝑ videam O Oro deus corde toto ꝑ me diligētibꝫ. passionem pleno voto meā recolētibꝫ: atꝫ spū deuoto mihi ꝯgaudētibꝫ. R Rogo xp̄e iesu bone ꝑ tua clementia. q̄sq̄s suo ī agone sua indigentia: mea orat passione detur indulgentia. A A fame infirmitate. ab om̄i molestia. a clade necessitate. ab omni angustia liber sit. ꝛ sanctitate ascēdat celestia. D Dū hec verba christi martir piamente dixerat. de sublimi nube celi vox ad eā venerat veni nūc electa mea te celū desiderat. O Om̄es scti sponsa mea chorusq́ꝫ virgineus te exspectāt in chorea cantantes serenius. rubra stola ac niuea ornēt te amenius. U Uentibus illi cernuis q̄ te inuocauerint: passioneꝫ quoq́ꝫ tuā hi qui celebrauerint sciant q̄ optata vota per te reportauerīt. J Jn hac voce consolata: virgo martir plurimū collum lacteum sub spata: tendens orat dominum. sic regina decollata consummat martirium. N Nam statim de gleba sacra lac fluxit pro sanguine: sicca terra sic rigata fit fecunda germine. fructum ferens non arata: mlt̄a plenitudine. U Uirtus adest supernalis magna multitudine. caput massa virginalis transfertur cū lumine: pape montis celi

calis sepelit culmine. M
Monumentum nam virgi
neum:angeloꝝ ope factum
extat marmoreū:et de sanc/
to corpore morbi sanat acu/
leum : fluens sacrum oleū.
P Porro sacro hoc vngen
to fiunt laudabilia :mēbra
hoc medicamēto sanantur
debilia:fidei ex fundamen/
to fiūt mirabilia. R Rur/
sus passa est beata anno tri
centesimo : sexta christum
ymitata mensecꝫ nouēbrio
cum quo regnat eleuata in
sublimi solio. O Om/
nem artem doctrinalez vir/
go ista obtinet:vitā sapien/
tialem hec in summo con/
tinet : gloriamcꝫ celicalem
nunc in celo possidet. N
Nam hec virgo gratiosa :
multa priuilegia in se tenet
speciosa :sanctis singularia
ipsi tamen gloriosa sunt et
generalia. O O beata
katherina dei patris natu/
la:o amabilis regina nati
dei spōsula:o colūba aman
tina spiritus tu cellula.
B Bene christus te dota
uit qui fructu centesimo :
te bis tercꝫ exaltauit trono
preclarissimo:coronatā sub
limauit statu beatissimo.
I In hoc facto finem tra/
cto virgo amantissima: dei
ad laudem peracto peto te
sanctissima :vase luteo con
fracto duc me ad letissima
S Sit beate trinitati de
cus salus gloria : simple sit
et vnitati : honor ympnus
latria.sit eterne deitati : a/
mor laus in patria. Amen.

De sctā helena
quedam laude plena.

H Hec regina ter beata:
britānorum regis nata fuit
olim vnica. A Ast in bel/
lo interfectus:dum in eum
est directus:romanus exer

citus. L. Luctu magno lamentatus: pater tuus per amatus: orphanam te dese- rit. E. Eras nimis spe- ciosa vniuersis gratiosa: nu bilis virguncula. N. Ne sane cognosceceris nec pla- ne corrũpereris: rapit te pe dissequa. A. Abiectis es officinis addicta portãdis fimis: amictaqꝫ vilibꝫ. R. Rex augustus constãtinus is qui appellatur prim⁹ tibi iungi voluit. E. Et⁹ vxor costi mater: qui et Katheri- ne pater: mortis legeꝫ tule- rat. G. Gignit ex te Con- stantinũ: magnum dictum (fide primuꝫ) iure matrimo nij. I. Iudeismo primuꝫ data: post ĩ christo baptiza ta augusta sanctissima. N. Nouo dono tibi datur. in- uenta crux deportatur: in- fers hanc iherusalem. A. A te tota honorata: est ale mãnia ditata: sanctorum re liquijs. C. Columpna in ecclesia: q̃ septuaginta duo fundas monasteria. Vitam ducens virtuosam: sponse christi fructuosam. in pace dormieras. Urbs beata tre uerina: caput tuum cum Mathia: tenet quem: adue xeras. O amena philome- na. o amabilis Helena: vo ta nostra suscipe. Matrona cruciferorum: patrona sis nunc illorum: pium apud dominum. Atqꝫ tecum con gaudere: fac nos deum tũc videre semper et in seculum Amen.

Ergo aua nouercalis: Katherine predicaris: virginis et martyris.

Quis me prohibebit o Helena: affirmare q̄ de parentela tua na ta sit beata virgo mar tir Ursula: britãnica regina.

Multiplicetur in Ale mannia nomen istud amabile: et laudabile ĩ femineo sexu: oro sup plex omnẽ hominem.

Sequit de noua fraternitate huius alme virginis.

Quia igitur hec tam generosa regina: tamqꝫ btā ac gloriosa ꝟgo et martir Katherina ab om̄ipotēti deo tā excellenter dotata ꝛ exaltata existit: tot deniqꝫ bonis et donis ꝟtutibꝫ gratijs et dignitatibꝫ. p̄rogatiuis: excellētijs: priuilegijs: necnō meritis ꝛ gaudijs in celis nūc glorificata videt. vt ꝛ inter ceteras virgines principatū habere credatur ꝓut ex legenda p̄senti clare habetur. Idcirco venerabilis dn̄s cōmendator cū suo ꝯuētu ordinis scti Johannis domus hospitalis iherusalani et ipi⁹ domus viridis insule Argētinēsis ciuitatis ex speciali dilectōe atꝫ deuotōe quā habēt ad tam amabilē ꝛ honorabilē regiā ꝟginē cū ingenti desiderio: deuotisqꝫ mentibꝫ nouam quandam bonam ac vtilez instituerūt fraternitatez de ipsa beatissima patrona nostra sctā Katherina ad laudem om̄ipotentis dei et ad eiusdē virginis honorem ꝛ veneratiōnē. atqꝫ ad multorū fideliū vtilitatē eternāqꝫ salutem. Cupientes igitur supradicti dn̄s Cōmendator ꝛ sui cōuētuales nō sibi ipis tantūmodo lucere aut ꝓdesse (i caritate ꝛ fraterna dilectōe q̄ etiā aliena bona facit esse sua. ꝓpria quoqꝫ ac singularia facit cōmunia) statuerūt thesaurū h⁹ frn̄itatis cōicare oībꝫ ꝛ singl'is dilectoribꝫ sctē katherīe virginis cuiuscūqꝫ sexus: stat⁹ ordinis sint aut etatis. qui saltē debitū seruitiū quotidie ipi gloriose ꝟgini ꝛ martiri: vna cum ipsis exsoluere voluerint. de quo obseq̄o dicetur infra suo loco. Est autē p̄dictorū fratrū hec salutaris intentio: rationabilis quoqꝫ institutio ꝙ quicūqꝫ fidelis legendam hāc legerit vel legi audierit: aut alias scripto verbo vel signo. aut etiam quacuīqꝫ occasione ad noticiaz huius tam fructuose fraternitatis deuenerit. volueritqꝫ cū p̄fatis fratribꝫ participare ī tam copioso thesauro: Ille iam de facto receptus est

z acceptus per suā bonā et integrā voluntatē cū intentione tamē tali. ꝙ velit debitum patrone nr̄e reddere obsequiū. Et tūc opus nō erit vt in ꝑsona ꝓpria recipiatur. z ꝓprio noīe cum suis muneribus inscribat̄ z ad conuentū predictū cū onere mittatur. z hoc ml̄tis de causis ordinatū est. que hic quoqꝫ ꝓpter breuitatē ꝑter mittunt̄. Jam em̄ hō ipe z sua munera approbant̄ ac si p̄sentialiter adesset coraꝫ supradictis fr̄ibus z inscriberet̄. sic z ratificabit̄ sua receptio per statutū ab eis sanccitū. qđ z durare debet tali in robore. vsqꝫ in finem seculi. Fūdatur em̄ hec fraternitas in quodā articulo simboli. qui dr̄ coīo sctōꝝ. iuxta vnū intellectū. Non ergo quicq̄ꝫ tēpalis boni ꝑ hanc fraternitatē q̄rentes p̄fati institutores. sed ml̄tos in caritate que deus est locupletare gestientes placuit eis omī credenti z reginā scꝫ katherinā diligenti. thesaurum hunc coīcare. Est adhuc hec lex z regula huius alme fraternitatis. vt oīs frater z soror cuiuscūqꝫ ꝯditionis sit aut status. si fuerit secularis aut vulgaris et sine lr̄is. dicat quotidie vnuꝫ Pr̄ noster z Aue maria. ad gloriam dei. z ad honorē virginis katherine Si ꝟo fuerit clericus aut litteratus. dicat p̄cedenteꝫ antiphonā cum ꝟsiculo. et collecta. que ponunt̄ in fine legende vl̄ aliam de ipa sancta katherīa. Aut si placet dicat tm̄ illum psalmū. Laudate dn̄m omēs gentes. zc. cum antiphona superius posita. scꝫ vox de celo inso. addēdo sequentem collectā ibidem positā. Si autē sacerdos fuerit. legat ānuatim tres missas de ipsa patrona. Sit quoqꝫ omnis ꝯfrater z cōsoror huiꝰ fraternitatis humiliter rogatus vt non immemor sit in suis bonis oꝑibus p̄dictorū fratrū primitiuoꝝ et oīm alioꝝ ꝯfratrū nr̄orum z consoroꝝ. Nunc tandem est sciendum ꝙ oēs fratres et sorores huius caritatiue z diue fraternitatis. sunt z erunt ꝑticipes ꝓ se z suis amicis viuis et defunctis.

primo quindecim milium missarũ. centũmiliũ corporaliũ elemosinarũ. ac totidem spiritualiũ. Insuper quinquaginta miliũ psalteriorꝝ. ducentorꝝq; miliũ septem psalmorꝝ cũ letanijs. lxxx. miliũ vigiliarꝝ. ix. lcõnum. xxv. miliũ cursuũ. variarũ materiarũ. mille milium orõnum dñicarum ꝛ salutationũ angelicarꝝ. lxxiij miliũ obedientiarũ ꝛ abstinentiarꝝ a rebus amenis. ꝛ placidis obiectis q̃nq; sensuũ. Deniq;. xl. miliũ orõnum diuersarꝝ. p̃sertim de passione dñica. de domina nostra. ꝛ de alijs sanctis. lx miliũ rosariorꝝ. ꝛ tandẽ innumerabiliũ bonorꝝ operꝝ priuatorꝝ que non cõuenit hic ad lucem ꝓferri. Ultio vero etiã participes erunt oĩm bonorꝝ operũ. tam corporaliũ q̃ꝫ spiritualiuꝫ que facta sunt ꝛ fienda in hospitalitate ꝛ largitate ꝛc̃. in domo Johãnitarũ viridis insule. ab initio institutõnis ꝛ obseruantie eiusdem loci. vsq; nunc ꝛ in futurũ et vsq; in finem mũdi amen. Possunt eq̃dem ꝑsone huius fraterniratis suas orões in honorem ꝟginis katherine factas. varijs ꝛ deuotis modis ei offerre ꝛ ordinare. Aut scꝫ ꝓ lapidibꝰ p̃ciosis in ipius corõa aut torq̃ vel armillis locãdis. aut ꝓ aureo annulo fabricando. vel etiam ꝓ cingulo margaritis ornando; aut ꝓ aureis rotis in eius regali veste texendis. ꝛ sic de alijs multis ꝛ varijs modis meditando. Beneualeant igiẗ vniuersi frẽs ꝛ sorores huius societatis; ꝛ ꝯcedat nobis dñs nr̃ ihũs xp̃s virginum sponsus sic pertransire bona tempalia vt non amittamus eterna Amen.

Sequitur alia

orõ de sancta katherina

Gaude ꝟgo katherina quã refecit lux diuina ter q̃ternis noctibꝰ. Gaude q tua doctrina phos a ruina traxisti erroribus. Gaude q̃ meruisti cõfortari voce xp̃i ꝓ p̃ces diuinitus. Gaude qꝛ cõuertisti spõsam regis. ꝛ vidisti rotas fractas celitus Gaude serto coronata. ꝛ in sina venerata olei stil-

lamine. Esto nobis aduo-
cata. apud deum ꝟgo grata
in nr̄o certamine Amen.
An̄. Gaude mãna ꝟginale
mãna nouū ꝛ regale quod
nulli sapit hoīm nisi pala-
to virginum. ꝟsus. Ora ꝑ
no. btā ꝟgo kathe. Oratio.
Omnīps sempṽne ds ineffa
bilem misc̄diam tuā suppli
citer dep̄camur. vt sicut li-
quoꝛ q̄ de membris btē vir
ginis ꝛ mr̄is tue katherine
iugiter manās. languidoꝝ
coꝛpa sanat: sic ei⁹ orō sctā
cūctas a nobis iniq̄tates ꝛ
infirmitates expellat. ꝛ oīa
mala a nobis clementer a-
uertat. ꝛ ad regnū celoꝛū fe
liciter ꝑducat. Per cristum
dominū nostrum Amen.

Oratio bona

de scā barbara vl' alia ꝟgie.
Aue ꝟgo. S. barbara beata
martir quoqꝫ deo grata af-
flictoꝝ aduocata. tu adiu-
trix sis rogata. vt defectus
et pctā. nr̄a ꝑ te sint ablata
spōsa xp̄i es vocata. audi q̄
so mea vota. ꝓpter tuā passi
onem: tutū meū fac agonē
Salue candēs margarita.
in cubili regis sita. q̄ in au
la nuptiali ꝛ ꝯuentu virgi
nali. locū tenes ꝑparatum:
spōsum nobis fac placatū.
Aue gēma claritatis adin-
star carbūculi. aue rosa pa-
radisi. moꝛe fragrans balsa
mi. S. barbara ꝟgo nobil'.
martirqꝫ diues meritis: te
oꝛātes ꝓtege a ꝑiculis: ac ce
loꝝ iūge gaudijs. ꝟsus. O
ra ꝑ nobis. ꝛc. Oratio.
Intercessio q̄ms dn̄e ds nr̄
btē. S. barbare ꝟgis ꝛ mar
tiris tue ab oī nos aduersi
tate ꝓtegat. vt eius ꝑ inter
uentum ꝛ copiosa merita.
gl'iosum coꝛpis ꝛ sanguinis
dn̄i nr̄i ihū xp̄i sacramētū
an̄ vite nr̄e terminū. cū ꝟa
fide ꝛ spe ꝛ caritate: ac cum
pura cōfessione atqꝫ plena
satisfactione percipere me-
reamur. Per eūd xp̄m do.

Peracta est historia noua. magna cum diligentia
ꝛ fideli studio reuisa Impressa per Magistrū Jo
hānem Gruninger Ciuez argentinen̄. Dn̄ice na
tiuitatis Anno Millesimo q̄ngentesimo. octauo
Deni.ꝫ ydus Apꝛilis. Finit feliciter.

2 unnum + 54 num. Bll.

(A⁴, B-K⁶) Coll. cplt. JS

17 + 1 HS

26 Init.

Petrus, Frater. Legenda de vita S. Catharinae

Strassburg. Johann Grüninger. 1500, 6 april.

ce R³S

4*12080

BMC I, 114

Goff P427

Schr. 4921

Muller 572

Fairfax Murray 380

IDL ø

9/12/91